

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012

Kraj:	Olomoucký
Sídlo:	Jeremenkova 40 a/ Olomouc, 779 00
Podpis statutárního orgánu:	

Základní informace k vypracování dokumentu

Tato příloha obsahuje závaznou osnovu pro vypracování *Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012*.

Zpráva bude podkladem pro přípravu *Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2012* (dále jen „Zpráva 2012“), která by měla být v souladu s usnesením vlády ze dne 14. listopadu 2012 č. 831 předložena vládě k projednání do 30. září 2013.

Součástí tohoto vládního materiálu bude příloha s názvem *Zpráva o situaci romské menšiny v krajích za rok 2012*, která bude souhrnem všech krajských zpráv.

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012 by měla vycházet z výsledků výzkumných studií provedených ve sledovaném období na území kraje a z dalších dat získaných od jiných odborů krajského úřadu, obecních úřadů a dalších institucí spolupracujících při řešení romských záležitostí. Velmi důležité je vždy uvádět zdroje informací.

Cennými jsou pro zpracovatele Zprávy 2012 údaje krajských koordinátorů pro romské záležitosti, které vycházejí z jejich dobré znalosti terénu a z praktických zkušeností. Součástí dokumentu by měly být také příklady dobré a špatné praxe v oblasti romské integrace na území kraje a návrhy krajských koordinátorů na koncepční řešení situace Romů v ČR v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji za rok 2012 odešlou kraje **nejpozději do 15. března 2013** na poštovní adresu: Úřad vlády ČR, odd. kanceláře Rady vlády ČR pro záležitosti romské menšiny a sekret. Rady vlády pro národnostní menšiny, nábr. Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01, dále v elektronické podobě na emailovou adresu kosatkova.eva@vlada.cz (tel: 224 002 074) a to ve formátu MS-Word (nikoli ve formátu PDF).

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI ROMSKÉ MENŠINY V KRAJI

- Počet příslušníků romské menšiny dle výsledků sčítání lidu, domů a bytů 2011.*

Srovnání dat ze sčítání lidu v roce 2001 a 2011

Kraj/ORP	Počet obyvatel	Romská národnost 2001	Romská národnost 2011	Rozdíl	Procentuální podíl z počtu obyvatel 2011
Olomoucký kraj	628 427	886	363	- 523	0,06%
Hranice	33 804	56	52	- 4	0,15%
Jeseník	38 779	248	13	- 235	0,03%
Konice	10 773	11	5	- 6	0,05%
Lipník n. Bečvou	14 890	8	8	0	0,05%
Litovel	23 152	20	0	- 20	0,00%
Mohelnice	18 671	9	8	- 1	0,04%
Olomouc	161 641	79	43	- 36	0,03%
Prostějov	97 086	148	67	- 81	0,07%
Přerov	81 388	149	92	- 57	0,11%
Šternberk	23 288	38	14	- 24	0,06%
Šumperk	69 405	92	30	- 62	0,04%
Uničov	22 327	14	26	12	0,12%
Zábřeh	33 223	14	5	- 9	0,02%

I když ve srovnání s rokem 2001 došlo k významnému poklesu počtu osob, které se hlásí k romské národnosti, nelze opomenout data v doplňujících tabulkách, zejména pak informaci o mateřském jazyku, kdy romštinu jako mateřský jazyk uvádí 3 266 osob.

Doplňující tabulky k přihlášení se k dvojí národnosti a mateřskému jazyku

Národnost	ČR	Olomoucký kraj
romská	5 135	363
česká a romská	7 026	700
slovenská a romská	573	76
Celkem	12 734	1 139
Mateřský jazyk	ČR	Olomoucký kraj

romský	4 919	410
český a romský	33 351	2 688
slovenský a romský	2 100	168
Celkem	40 370	3 266

- Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků romské menšiny v kraji v roce 2012 / z toho odhad počtu sociálně vyloučených Romů.***

Obec s rozšířenou působností (počet obcí)	Odhad počtu Romů	Počet sociálně vyloučených lokalit
Hranice (31)	900	2
Jeseník (24)	680	6
Konice (21)	32	0
Lipník n. B. (14)	360	5
Litovel (20)	127	0
Mohelnice (14)	23	0
Olomouc (45)	2000	6
Prostějov (75)	1300	8
Přerov (59)	4500	7
Šternberk (18)	650	8
Šumperk (35)	500	4
Uničov (10)	250	1
Zábřeh (28)	120	0
Olomoucký kraj (393)	11 442	48

Prostorové rozložení sociálně vyloučených lokalit odpovídá sociálně demografickému a ekonomickému profilu jednotlivých ORP. Jedná se o místa, která jsou postižena vysokou mírou nezaměstnanosti, odlivem či úbytkem obyvatelstva a celkovým poklesem životní úrovně, občanské vybavenosti a infrastruktury. Z výčtu míst je patrné, že se sociální vyloučení koncentruje do menších a středních obcí (venkov), které jsou v okrajových oblastech Olomouckého kraje, nebo do prostředí okresních měst, kde došlo k úpadku některých průmyslových odvětví, která poptávala nekvalifikovanou pracovní sílu. Dynamika sociálního vyloučení na venkově a ve městě je odlišná a vyžaduje odlišný přístup i typ sociální práce. Přesto je zde řada společných témat – zejména zadlužení, bydlení a zaměstnanost, časté jsou i exekuce na nemovitosti.

2. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI KRAJE A OBCÍ

- *Zhodnocení působení kraje a obcí s rozšířenou působností ve vztahu k Romům v návaznosti na plnění úkolů vyplývajících pro ně z ustanovení odst. 7 a 8 § 6 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin¹.*

1) *povědomí kraje a obcí o Konceptci romské integrace na období 2010 – 2013 (dále jen „Konceptce“) a zhodnocení míry naplňování doporučení, která pro ně vyplývají z Realizačního plánu Konceptce romské integrace na období 2010 – 2013, identifikace základních bariér, které jim brání, aby se jimi řídily;*

Jednotlivé resorty Olomouckého kraje i obecní úřady obcí s rozšířenou působností byly seznámeny s Konceptcí romské integrace na období 2010 – 2013 i doporučeními, která jsou uvedena v Realizačním plánu Konceptce.

Základní problém lze spatřovat ve skutečnosti, že naplňování doporučení na úrovni kraje a obcí je úzce vázáno na plnění úkolů stanovených jednotlivým resortům, které ne vždy jsou naplňovány.

Na úrovni kraje jsou doporučení realizována takto:

8.1 Průběžně podporovat prostřednictvím svých dotačních programů prezentaci romské kultury a dějin v mainstreamových kulturních institucích; podporovat rozšíření výuky romského jazyka ve svých regionech a vyvíjet úsilí k uchování trvalé vzpomínky na oběti romského holocaustu v kraji.

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje program PODPORA KULTURNÍCH AKTIVIT V OLOMOUCKÉM KRAJI, jehož cílem je podpořit a rozšířit hodnotné typy kulturních aktivit na území Olomouckého kraje. Vymezené cíle programu umožňují prezentovat kulturní aktivity národnostních menšin. V roce 2012 dále občanská sdružení, humanitární organizace a fyzické osoby mohla žádat o přidělení příspěvků na činnost do 30.000 Kč, a to na následující oblasti: vzdělání a věda, mládež, **kultura**, sport a tělovýchova, prevence kriminality, sociální patologie a primární prevence drogových závislostí, zdravotnictví, sociální služby a humanitární pomoc, turistický ruch a životní prostředí.

V roce 2012 byly podpořeny následující projekty:

Žadatel	Název projektu	Poskytnuta částka
Lošťáková Jana Lipník nad Bečvou	Šance pro všechny - zajištění kulturních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku nad Bečvou	19 000 Kč
Občanské sdružení "Moravská	Loutka kamarád	20.000 Kč

¹ Závazek krajů a obcí zabývat se romskou integrací vyplývá ze č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, konkrétně z ustanovení § 6 odst. 7. a 8, kde je uvedeno:

7) Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

8) Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

brána"		
AFS Mezikulturní programy, o.s.	Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků	29 000 Kč
Základní organizace Demokratické aliance Romů ČR Prostějov	Romská píseň 2012	20 000 Kč
Celkem		88 000 Kč

Za bariéru rozvoje romské kultury lze považovat skutečnost, že v kraji absentují organizace, které by se intenzivněji touto oblastí zabývaly, rovněž zájem o výuku romského jazyka u dětí a mládeže je minimální. Aktivním nositelem romských tradic je pouze pobočka Společenství Romů na Moravě a Charita Olomouc. Nejvýznamnější akcí Charity Olomouc byl 14. ročník Romské pouti v bazilice Navštívení Panny Marie na Sv. Kopečku u Olomouce dne 22. 9. 2011. V bazilice Navštívení Panny Marie sloužil mši romský kněz Vojtěch Vágai. Liturgii hudebně provázela slovenská romská kapela Jekh Drom, jejím členem je také Ján Mižigár, který ztvárnil hlavní roli ve filmu Cigán. V rámci kulturního programu vystoupila hudební skupina Imperio, taneční a hudební soubor Společenství Romů na Moravě a další soubory i z jiných krajů. V rámci implementace komunitního plánování v Olomouci jsou plánovány kulturní aktivity ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a krajem.

8.2 Průběžně vytvářet v partnerství s institucemi veřejné správy, klíčovými zaměstnavateli, s poskytovateli sociálních služeb a vzdělávacími institucemi plány rozvoje kraje k řešení situace v zaostalých regionech s důrazem na revitalizaci sociálně vyloučených romských lokalit, budování funkční infrastruktury, zajištění přístupu obyvatel sociálně vyloučených území na trh práce, k oživení nefunkčních trhů práce, k zajištění dostupnosti kvalitního vzdělávání, zdravotní péče a bydlení.

Krajská koordinátorka romských poradců je členem pracovních skupin v rámci komunitních plánů, lokálních partnerství, v rámci kterých se snaží spolupodílet s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty o vytváření partnerských sítí v regionech s vysokým počtem osob ohrožených sociálním vyloučením. Informuje prostřednictvím romských poradců i přímo starosty o možnostech získání dotačních titulů z centrálních orgánů veřejné správy, nadací apod. V roce 2012 byly navštíveny města a obce s vyšším počtem příslušníků romských komunit s nabídkou zapojení se do spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování. Nabídku přijalo město Šternberk, Moravský Beroun a Staré město.

8.3 Průběžně podporovat sociální podnikání v kraji a umožnit sociálním podnikům zaměstnávajícím osoby znevýhodněné na trhu práce přístup k veřejným zakázkám kraje nastavením zvýhodňujících kritérií v pravidlech pro přidělení zakázky.

Oblasti sociálního podnikání se odbor sociálních věcí intenzivně zabýval v roce 2011, v roce 2012 odbor strategického rozvoje uskutečnil workshop na toto téma. Romští podnikatelé i obce jsou informovány o možnosti založení sociálního podniku, v případě zájmu je jim zajištěna metodická podpora při podání žádosti do výzvy 30.

8.4 Průběžně zvyšovat informovanost místní samosprávy o Konceptu včasné péče pro děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, rozvíjet ve spolupráci s obcemi síť poskytovatelů

aktivit v systému včasné péče a koordinovat jejich činnost v souladu s naplňováním Koncepce včasné péče.

Ve sledovaném období nebyly cíleně informovány samosprávy o Konceptu včasné péče pro děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí. Údaje o počtu přípravných ročníků jsou uvedeny v příslušné kapitole Zprávy. Barieru v začleňování romských dětí do mateřských škol lze spatřovat v postojích rodičů pramenících z nutnosti hradit pravidelné platby za stravu. Včasná péče je realizována zejména organizacemi, které mají registraci sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi (ambulantní i terénní forma). Metodická podpora je poskytována zejména po vyhlášení dotačního titulu MŠMT na integraci romských komunit. V posledních letech se zvýšil počet žadatelů a současně i snížil objem finančních prostředků vyčleněných na tuto oblast.

8.5 Průběžně podporovat přestup romských žáků a studentů ze základní na střední školu a ze střední školy na školu vysokou a za tímto účelem v součinnosti s ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy rozvíjet síť školských poradenských pracovišť pro žáky a studenty škol s nižší školní úspěšností a jejich rodiče, poskytovatelů profesního poradenství a programu doučování, zajišťovat v rámci tvorby střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb v kraji dostupnost doprovodných sociálních služeb ke stabilizaci rodinné situace žáků a studentů ze sociálně vyloučených rodin.

Olomoucký kraj spolupracoval v roce 2012 s Centrem podpory inkluzivního vzdělávání, v rámci kterého na vybraných školách byla řešena i otázka podpory romských žáků při přechodu na střední školy. Podrobněji bude tato oblast pojednána v kapitole zaměřené na vzdělávání. Žákům vybraných oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s výučním listem je poskytována v průběhu jejich profesní přípravy finanční podpora z rozpočtu Olomouckého kraje. Cílem programu je podporovat aktivity vedoucí ke zvýšení počtu žáků v učňovském školství v oborech perspektivních na trhu práce. V roce 2012 byla na tuto oblast, která je dostupná i romským žákům, vyčleněna částka 7,1 mil. Kč, podporu získalo 1 815 žáků.

8.6 Podporovat průběžně šíření principu diverzity na pracovišti v soukromém sektoru i ve veřejné správě prostřednictvím kampaní a šířením pozitivních vzorů úspěšných Romů, kteří dosáhli dobrých studijních výsledků na středních a vysokých školách a úspěšně participují na trhu práce, dále i prezentací zkušeností jejich zaměstnavatelů.

Nestátní neziskové organizace i školy jsou informovány o projektech, které se zaměřují na šíření pozitivních vzorů úspěšných Romů. V roce 2012 byla distribuována informace o projektu Barevný přesto barvoslepý: Romové bez stereotypů a projektu Syndróm Róm ze Slovenské republiky. Oba projekty jsou velmi kvalitně zpracovány, prezentují Romy, kteří se úspěšně začlenili do majoritní společnosti.

8.7 Vyvíjet úsilí ke zlepšení bezpečnostní situace romských komunit v kraji, spolupracovat s obcemi při naplňování Strategie boje proti extremismu a průběžně snižovat výskyt kriminality a dalších rizikových forem chování v sociálně vyloučených romských lokalitách.

V roce 2012 standardně pokračovala spolupráce s Krajským ředitelstvím Policie ČR, konkrétně se styčnou důstojnicí pro národnostní menšiny a pracovníkem pro extremismus. Preventivní aktivity byly zaměřeny zejména na Prostějovsko a Přerov.

Na úrovni obcí jsou doporučení realizována takto:

Přístup obcí v oblasti vyhledávání ohrožených skupin, vytvoření střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb, programů ke zlepšení zdravotního stavu, bytové situace, bezpečnosti, osciluje od pochopení podstaty a zejména pak důsledků sociální exkluze rodin s dětmi se snahou hledat řešení až po jednoznačné nepřijetí nutnosti aktivně se touto oblastí zabývat. Druhá zmíněná skupina obcí preferuje represivní opatření spočívající v personálním posílení Policie ČR. Ojedinělym není ani požadavek, aby kraj zajistil „vystěhování nových rodin“ mimo obec. Vyhledávání ohrožených skupin příslušníků romských komunit, zejména dětí, je realizováno především orgány sociálně- právní ochrany dětí, které působí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, nezastupitelnou roli v této oblasti sehrávají poskytovatelé sociálních služeb. Obce jsou zejména poskytovateli sociálních služeb informovány o situaci rodin. V roce 2012 se krajská koordinátorka zaměřila na zintenzivnění spolupráce NNO s obcemi, v rizikových oblastech byla realizována opakovaná setkání se starosty a zastupiteli obce s návrhy na řešení.

Obce nemají ze zákona povinnost vytvářet střednědobé plány rozvoje sociálních služeb a zajišťovat dostupnost sociálních služeb a vzdělávacích programů ke stabilizaci socioekonomické situace sociálně vyloučených Romů, programů ke zlepšení zdravotního stavu, bytové situace a bezpečnosti romských komunit; podporovat naplňování práv příslušníků romských komunit ve své spádové oblasti. Strategické dokumenty zpracovávají obce, které žádají o dotační titul na terénní práci z Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a obce a města s vyšší koncentrací příslušníků romských komunit.

Doporučení obcím monitorovat průběžně přístup nízkopříjmových romských domácností k bydlení, zajišťovat dostupnost sociálních forem bydlení pro tyto domácnosti, není naplňováno. V roce 2012 sepsali obyvatelé městské části Olomouce petici proti záměru výstavby sociálních bytů. Zejména pro malé obce je náročné žádat o dotaci z MMR na vstupní bydlení, mezi zastupiteli pak jsou obavy z přistěhování nových rodin (příbuzných) do obce.

Doporučení týkající se spolupráce s úřady práce v oblasti rozvoje lokálního pracovního trhu a rozvoje sociálního podnikání jsou naplňována částečně. Obce mají především zájem o veřejné prospěšné práce, které v roce 2012 byly utlumeny s ohledem na veřejnou službu, problémem byla také možnost délky zaměstnání s touto podporou.

- 2) *existence specifických strategií romské integrace na úrovni kraje a obcí, včlenění tématu romské integrace do ostatních strategických dokumentů kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k potřebám Romů;*

Specifické strategie zacílené na romskou integraci nejsou na úrovni obcí a kraje zpracovány. Klíčová témata romské integrace byla zpracována do Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 až 2014 a do komunitních plánů v městech Olomouc, Prostějov. Výjimkou je město Kojetín, které zpracovalo Strategii řešení sociální inkluze vyloučených romských komunit ve městě Kojetíně na období 2010-2012. Dílčí strategie mají také obce Vrbátky, Velká Bystřice, Kobylá nad Vidnavkou, Dobromilice a Hranice. Jedná se o obce, které žádají o dotaci na terénní práci.

- 3) počet pracovníků obecních úřadů, kteří zajišťují integraci příslušníků romských komunit ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností v kraji (dále jen „romských poradců“); výše jejich úvazku (viz tabulka č. 2);

Informace v následující tabulce reflektují stav k 31. 1. 2013.

	Adresa	Kontaktní osoba	Funkce	e-mail / telefon
1.	Městský úřad Pernštejnské nám. 1 75337 Hranice	Martina Škapová 0,1	Vedoucí oddělení OSPOD	martina.skapova@mesto-hranice.cz 581 828 440
2.	Městský úřad Masarykovo nám. 1/167 79027 Jeseník	Jiří Kovalčík 0,4	poradce pro národnostní menšiny, protidrogový koordinátor	jiri.kovalcik@mujes.cz 584 498 406
3.	Městský úřad Masarykovo nám. 27 79852 Konice	Pavčina Maršálová 0,1	kurátor	pavlina.marsalkova@konice.cz 582 401 476
4.	Městský úřad T.G.Masaryka 89 75131 Lipník nad Bečvou	Jana Remešová 0,3	zástupce vedoucí odboru	remesova@mesto-lipnik.cz 581 722 222
5.	Městský úřad nám. Přemysla Otakara 778 784 01 Litovel	Zuzana Rozehnalová 0,2	kurátor	kurator@mestolitovel.cz 585 153 228 721 619 09
6.	Městský úřad U Brány 2, 78985 Mohelnice	Eva Fričarová 0,1	vedoucí odboru	fricarovae@mu-mohelnice.cz 583 452 163
7.	Magistrát města Olomouc	Irena Pištěková 0,5	romský poradce	irena.pistekova@mmol.cz 585510358
8.	Městský úřad Nám. Spojenců 13 Prostějov	Gabriela Petrželová 0,5	Romský poradce, kurátor pro mládež	gabriela.patzelova@prostejov.eu 582 329 560
9.	Městský úřad Smetanova 7 750 11 Přerov	Jana Kupková 0,6	pracovník pro národnostní menšiny, zaměstnanost	jana.kupkova@mu-prerov.cz 581 268 747
10.	Městský úřad Horní nám. 16 785 01 Šternberk	Lenka Černochová 0,4	sociální pracovnice	cernochova@sternberk.cz 585 086 595
11.	Městský úřad M. R. Štefanika 20 787 01 Šumperk	Eva Kudláčková 0,3	sociální pracovnice	eva.kudlackova@musumperk.cz 583 391 352
12.	Městský úřad Masarykovo	Ivo Olbert 0,2	vedoucí odboru	iolbert@unicov.cz 585 088 304

	náměstí č.1 783 91 Uničov			
13.	Městský úřad Nám.Osvoboze ní 15 78901 Zábřeh	Barbora Svatošová 0,1	sociální pracovnice	barbora.svatosova@muzabreh.cz 583 468 117

4) počet pracovníků, kteří vykonávají sociální práci s obyvateli sociálně vyloučených romských lokalit v rámci přenesené působnosti na obcích II. a III. typu;

V následující tabulce jsou uvedeny počty sociálních pracovníků na obcích II. a III. typu.

Olomoucký kraj	Počet pracovníků	Počet úvazků	Přepočtený počet úvazků
Hanušovice	2	2	1,5
Hlubočky	1	1	0,3
Hranice	3	3	1,5
Javorník	1	1	0,5
Jeseník	3	3	2
Kojetín	2	2	0,75
Konice	2	2	1,6
Libavá	1	1	0,3
Lipník nad Bečvou	2	2	1,6
Litovel	1	1	aktuálně neurčeno
Mohelnice	2	2	0,8
Moravský Beroun	1	1	0,8
Němčice nad Hanou	2	2	1,2
Olomouc	15	15	15
Prostějov	12	12	12
Přerov	13	13	13
Šternberk	2	2	1
Šumperk	8	7,5	7,5
Uničov	2	2	2
Zábřeh	3	3	3
Zlaté Hory	1	1	1
Celkem	78	77,5	67,35

5) základní rámec činností romských poradců; zhodnocení návaznosti jejich působení na činnost krajských koordinátorů pro romské záležitosti a kvality vzájemné spolupráce;

identifikace základních překážek, které brání romským poradcům plnit efektivně jejich poslání.

Spolupráci krajské koordinátorky s romskými poradci lze hodnotit pozitivně, četnost kontaktů variuje v návaznosti na situaci v jednotlivých správních obvodech. Romští poradci v lokalitách s vyšší koncentrací příslušníků romské menšiny jsou zapojeni do komunitního plánování rozvoje sociálních služeb, krajská koordinátorka se zúčastňuje jednání pracovních skupin. Romští poradci z Olomouce, Přerova, Šumperku, Jeseníku a terénní pracovník z Hranic jsou členy pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci v rámci implementace Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje pro roky 2011 až 2014, pracovní skupina se scházela 1x měsíčně. Romským poradcům v lokalitách s nízkým počtem Romů jsou předávány informace, současně je dohodnuto, že zpětně informují krajskou koordinátorku o přistěhování vícečetných rodin do správního obvodu, aby bylo možno v případě potřeby zajistit sociální služby. V roce 2012 byli tajemníci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností seznámeni na poradě s vzorovou náplní práce romských poradců s žádostí o vytvoření podmínek formou adekvátních úvazků v kontextu specifik jednotlivých lokalit pro optimální výkon přenesené působnosti. U některých obecních úřadů obcí s rozšířenou působností by bylo vhodné, aby úvazek romského poradce byl vyšší v kontextu počtu osob ohrožených sociálním vyloučením.

- Působení Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“) a zhodnocení jejího vlivu na situaci vyloučených Romů v kraji.***

- 1) lokality v kraji, v nichž Agentura působí (viz tabulka č. 2) a počet lokálních partnerství v kraji;*

V roce 2012 nepůsobila Agentura v žádné lokalitě Olomouckého kraje, nicméně byl s pracovníky udržován i nadále kontakt.

- 2) zhodnocení spolupráce krajského koordinátora pro romské záležitosti a Agentury, způsoby zapojení koordinátora do její činnosti v kraji.*

Tabulka č. 1 Institucionální zabezpečení romské integrace v kraji v roce 2012

Přehled lokalit Agentury v kraji v roce 2012	Přehled obcí s rozšířenou působností s romskými poradci v roce 2012	Počet rom. poradců v kraji a souhrnná výše jejich prac. úvazku za rok 2012
0	13	3,8

Lokální konzultant je členem pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci v rámci střednědobého plánování sociálních služeb, v gesci má oblast zaměstnanosti. Agentura pro sociální začleňování v roce 2012 písemně oslovila všechny obce a města, ve kterých je zvýšený počet příslušníků romských komunit. Lokální konzultant a krajská koordinátorka romských poradců následně navštívili starosty měst a obcí, kde považovali za vhodné, aby Agentura působila (Kojetín, Lipník nad Bečvou, Šternberk, Moravský Beroun, Hanušovice, Dobromilice). Byly poskytnuty bližší informace o působení Agentury a pomoc při sepsání žádostí. Přihlášku ke spolupráci podaly tyto města a obce: Šternberk, Moravský Beroun, Staré město a Mikulovice. Monitorovací výbor vybral vyjma Starého města všechny města pro spolupráci.

V Mikulovicích a Šternberku byla spolupráce zahájena 1. 1. 2013, v Moravském Berouně bude spolupráce zahájena od 1. 7. 2013.

• ***Participace Romů při tvorbě a naplňování politiky romské integrace, aktivity romské občanské společnosti v kraji***

1) *romská občanská sdružení v kraji a zaměření jejich činnosti (např. kulturní aktivity, politická činnost, medializace, poskytování sociálních služeb, atd.);*

Název	Adresa	Zaměření	Registrace sociálních služeb
o.s. Společenství Romů na Moravě	Pavlovická 27/a Olomouc	Práce s dětmi, kultura, sociální služby	Terénní program NZDM
o.s. Společenství Romů na Moravě	Měsíční 3 785 01 Šternberk	Práce s dětmi, sociální služby, kultura	Terénní program
o.s. Společenství Romů na Moravě	Velká Kraš	Práce s dětmi, sociální služby	Terénní program
o.s. Za lidská práva romských občanů	Úzká 313, Česká Ves	Spolupráce s Agenturou	Nemá
o.s. Romské ženy a přátelé	Trnkova 18 779 00 Olomouc	Práce s dětmi, zaměstnanost	Nemá <i>Chybí informace o činnosti v roce 2012</i>
o.p.s. Amáro Foro	Jožky Jabůrkové 1 779 00 Olomouc	Zaměstnávání, integrace Romů	Nemá
o.s. Romani lavuta	Mořice 36, Mořice	Hudba, kultura	Nemá <i>Chybí informace o činnosti v roce 2012</i>
o.s. Eduko	Libušina 42 Olomouc 779 00 Olomouc	Vzdělání, kultura	Nemá
o.s. Olašských Romů - DUNERA	Rozhonova 12 796 01 Prostějov	Organizace kulturního života, práce s mládeží	Nemá
o.p.s. UPRE ROMA	Na Šibeníku 914 779 00 Olomouc	Zaměstnanost, vzdělávání	Nemá <i>Chybí informace o činnosti v roce 2012</i>
o.s. Romano Čhonoró	Na Rybníčku 407 784 01 Litovel	Kultura, vzdělávání	Nemá <i>Chybí informace o činnosti v roce 2012</i>
o.s. LEROMENGERO	Tištín 158	Vzdělávací a volnočasové aktivity	Nemá
o.s. Rómské sdružení mládeže Přerov	Denisova 6, 775 00 Přerov	Volnočasové aktivity, kultura,	Nemá
o.s. Romodrom	Mezibranská 3 110 00 Praha 1	Sociální služby ORP Uničov, Prostějovsko	Terénní program, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
o.s. Imperio	Husova 1625/17, Přerov, 750 02	Kulturní aktivity, prevence drog. závislostí	Nemá, registrace 2012
O.s. Róma Jeseník	Úzká 313, Česká Ves	Práce s dětmi, komunikace s orgány, zaměstnanost, bydlení	Nemá
O.s. Pospolitost	Hlavní 201 790 84 Mikulovice	Rozvoj minoritních skupin, prevence soc.pat.jevů, zaměstnanost	Nemá Aktivní

2) *zapojení zástupců Romů do činnosti veřejné správy*

Romové jsou zapojeni v pracovních skupinách komunitního plánování v Přerově, Prostějově, Olomouci a Šternberku, dále v pracovní skupině Etnické menšiny a cizinci v rámci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje pro roky 2011 až 2014. Na Městském úřadu v Hranicích a Olomouci působili romští terénní pracovníci. Na Krajském úřadě Olomouckého kraje je dlouhodobě zaměstnána Romka. Na školách pracuje 7 romských asistentů a jedna pedagožka.

a) zhodnocení zaměstnanosti Romů ve veřejné správě;

Zastoupení Romů ve veřejné správě je nízké, jednou z příčin je nízká vzdělanostní úroveň. Podle dostupných informací pracují 3 Romové u Policie ČR, 1 na městském úřadu, jedna na krajském úřadu. Informace o počtu Romů zaměstnaných ve veřejné správě jsou obtížně zjistitelné. Na druhé straně je však nutno konstatovat, že i Romové, kteří ukončili středoškolské vzdělání maturitní zkouškou, případně vysokoškolské vzdělání, obtížně hledají pracovní uplatnění. V roce 2012 se na krajskou koordinátorku obrátila jedna romská žena s ukončenou VŠ, která neúspěšně hledá zaměstnání.

b) participace Romů ve výborech pro národnostní menšiny na úrovni kraje a obcí, zapojení zástupců romské občanské společnosti do jiných platforem zabývajících se romskými záležitostmi.

V Olomouckém kraji není zřízen na úrovni kraje výbor pro národnostní menšiny, dle dostupných informací ve většině obcí byla utlumena činnost výborů. Romové jsou zapojeni do komunitního plánování na obcích s vyšším počtem příslušníků romské menšiny, dále v lokálním partnerství v Olomouci v rámci projektu Přichystalova a Holická ul., který skončil v listopadu 2012.

3. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

- *Hodnocení míry segregace Romů v oblasti vzdělávání v kraji na všech úrovních vzdělávací soustavy, hlavní příčiny vzniku tohoto problému, identifikace dalších bariér omezujících vzdělanostní šance Romů.*
- *Postoj škol a školských poradenských pracovišť ke vzdělávání sociálně znevýhodněných romských dětí v běžných školách, zhodnocení míry jejich otevřenosti k zavedení modelu inkluzivního vzdělávání na školách.*
- *Existence platforem na úrovni kraje i obcí zabývajících se tématem segregace Romů v oblasti vzdělávání, navrhováním a implementací opatření ke zvýšení vzdělanostních šancí Romů (např. působení takto tématicky zaměřených pracovních skupin, včlenění tématu do činností komisí či výborů kraje či obcí, atd.), zhodnocení praktického dopadu jejich činnosti na situaci Romů, role krajského koordinátora pro romské záležitosti v rámci těchto iniciativ.*
- *Zohlednění tématu inkluzivního vzdělávání v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje či v jiných krajských strategiích.*

- ***Existence specifických pobídek či podpor kraje a obcí pro ty školy, které chtějí inkluzivně vzdělávat (např. ve formě dotační podpory, poradenství), do jaké míry využívá kraj k tomuto účelu finanční prostředky z ESF.***

Podle informací odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje dle zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, v platném znění, § 4 b) není možné monitorovat počty romských dětí, žáků a studentů v soustavě vzdělávací soustavy. Segregace žáků z hlavního vzdělávacího proudu není prokázána.

Mezi základní bariéry omezující vzdělávací šance romských žáků můžeme zařadit jazykovou bariéru, výchovu romským etnolektem češtiny nebo slovenštiny a nedostatečnou participaci rodičů na plnění školních povinností dětí.

Poradenská zařízení na žádost zákonných zástupců žáků vydávají stanoviska o diagnostice speciálních vzdělávacích potřeb žáka a stavu sociálního znevýhodnění pro zřízení funkce asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním (dále jen asistent pedagoga) na základní škole. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění, neukládá řediteli základní školy povinnost k žádosti o souhlas krajského úřadu ke zřízení funkce asistenta pedagoga doložit vyjádření poradenského zařízení.

Model inkluzivního vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků je v kraji realizován prostřednictvím dotačního titulu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (dále jen MŠMT): „Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se znevýhodněním na rok 2012“, který administroval odbor školství, mládeže a tělovýchovy krajského úřadu. Cílem dotačního programu bylo navýšit prostředky určené na posílení úrovně nenárokových složek platů a motivačních složek mezd pedagogických pracovníků v souvislosti se vzděláváním dětí a žáků se sociálním znevýhodněním.

Podmínkou poskytnutí dotace pro základní školy bylo 25% zastoupení sociálně znevýhodněných žáků a splnění alespoň 3 následujících opatření za poslední 3 roky: zřízení přípravné třídy, pedagogická asistence u žáků se sociálním znevýhodněním, reintegrace žáků, zapojení žáků do volnočasových aktivit, příprava na vyučování, spolupráce s neziskovými organizacemi a dalšími subjekty vyvíjejícími aktivity v oblasti práce s dětmi a žáky ze sociálně znevýhodňujícího prostředí. Podmínkou poskytnutí dotace pro mateřské školy byla pedagogická práce s více než 10% dětí se sociálním znevýhodněním. Ve výše uvedeném programu bylo podpořeno 21 základních škol a 19 mateřských škol s celkovou částkou dotace 4 455 655 Kč.

V rámci republikového srovnání byl Olomoucký kraj na 3. místě v počtu úvazku pedagogů realizující inkluzivní vzdělávání. Na mateřských školách pracovalo 82,46 úvazků pedagogů a na základních školách 252,46 úvazků pedagogů. Počet úvazků asistentů pedagoga na mateřských školách činil 2,20 a na základních školách 13,25. Celkem 350,37 úvazků pedagogických pracovníků.

Rozvojový program přispěl na mateřských školách k naplňování včasné péče a ke spolupráci s poradenskými zařízeními. Na základních školách umožnil zapojení vyššího počtu žáků do zájmových činností, rozšíření okruhu zájmových činností, doučování žáků přímo pedagogy jak na 1. stupni, tak na 2. stupni základní školy v určitých předmětech, přípravu žáků na školní kola soutěží a olympiád a přípravu k profesnímu uplatnění.

Mezi základní strategické dokumenty Odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje patří Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji (dále jen výroční zpráva) a Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje (dále jen dlouhodobý záměr) za dané období. Multikulturní výchova a rovné příležitosti ve vzdělávání jsou jednou z kapitol těchto dokumentů. Výroční zpráva podává informaci o stavu multikulturní výchovy a dlouhodobý záměr stanovuje základní směr rozvoje v oblasti rovných příležitostí ve vzdělávání a inkluzivního vzdělávání.

Jmenovaní pracovníci odboru školství, mládeže a tělovýchovy se účastní koordinační skupiny pro inkluzivní vzdělávání a odborné vzdělávání v rámci pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci.

Na webu Olomouckého kraje jsou uveřejněny metodické materiály ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a podpoře multikulturní výchovy.

Olomoucký kraj podporuje inkluzivní vzdělávání za předpokladu splnění zákonných podmínek formou zřízení a prodloužení funkce asistenta pedagoga pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením na základních školách běžného typu zvláště u žáků s diagnostikou lehkého mentálního postižení.

Ve školním roce 2012/13 udělil odbor školství, mládeže a tělovýchovy souhlas pro pedagogickou práci asistentů pedagoga pro 173,68 úvazků. Z toho počtu 116,55 úvazků asistentů pedagoga působilo pro 226 tříd základních škol (z toho 10 speciálních) a 55 tříd mateřských škol zřizovaných obcemi, kde poskytovali podporu 408 dětem nebo žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Dále 57,13 úvazků asistentů pedagoga poskytovalo podporu 711 dětem nebo žákům se speciálními vzdělávacími potřebami pro 84 tříd mateřských, základních a středních škol zřizovaných Olomouckým krajem. Olomoucký kraj rozdělil na pedagogickou asistenci cca 42,77 mil Kč.

Z globálního grantu: **„Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Olomouckém kraji“ (oblast podpory 1.2)** zahájily realizaci projektů tyto školy:

Rok 2010

Název školy:	Název projektu:	Anotace projektu:
Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16	<i>„ZŠ Boženy Němcové - centrum podpory žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí“</i>	Prostřednictvím projektu bude na ZŠ Boženy Němcové vytvořeno školní poradenské pracoviště, ve kterém budou zaměstnáni odborníci napomáhající vytvoření rovných příležitostí dětí znevýhodněných sociálním prostředím, ve kterém vyrůstají. Dojde k zapojení dětí do volnočasových aktivit a k posílení jejich praktických dovedností. Dále budou proškoleni pedagogové na 1. i 2. stupni této ZŠ. Cíle projektu: Vytvoření vzdělávacího centra, vznik logopedického pracoviště, poradenské služby pro rodiče, děti, učitele i pro pomáhající organizace, psychologické služby, realizace volnočasových aktivit pod vedením pedagoga. Datum ukončení projektu: 30. 6. 2012
Základní škola Kojetín, Sladovní 492	<i>„Etická výchova, Finanční gramotnost a Předprofesní příprava v základní škole“</i>	Projekt se zaměřuje na rozvoj morálních kvalit dítěte a jeho schopnost sebevýchovy od počátku školní docházky. Ve starším školním věku bude pak reálné,

	<i>praktické</i>	efektivně rozvíjet finanční gramotnost a přípravu k budoucí profesi. Vzdělávací aktivity jsou maximálně přizpůsobeny možnostem a schopnostem chápání cílové skupiny, mající ztížené postavení na trhu práce i v ekonomické džungli zadlužování. Vzhledem k sníženému mentálnímu věku jsou ohroženi i latentním extremismem a sociálním vyloučením. Datum ukončení projektu: 30. 6. 2012
Střední škola a Základní škola prof. Z. Matějčka Olomouc, Svatoplukova 11	<i>„Zavedení metod a forem výuky pomocí ICT pro žáky 6. a 7. ročníků ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami“</i>	Hlavní náplní projektu je vytvořit výukový obsah a metodické materiály předmětů pracovní vyučování, dějepis, zeměpis, informatika a environmentální výchova pro 6. a 7. ročníky ZŠ pro žáky se SVP a posílení ICT kompetencí žáků. Projekt přispěje k interakci žáků ZŠ prof. Z. Matějčka Olomouc a žáků Střední odborné školy Olomouc spol. s.r.o. jako prevence rasismu a podpora vzájemné tolerance a respektu. Datum ukončení projektu: 30.6. 2012
Základní škola a Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh	<i>„Jde to i jinak - inkluzivní vzdělávání dětí a mládeže z DD“</i>	Cílem projektu je nabídnout začlenění dětí se znevýhodněním v běžném školním kolektivu. Nástroje jak toho dosáhnout jsou následující: - 1 denní víkendové pobyty dětí ze zapojených DD v přítomnosti kamarádů ze školy v jejich přirozeném prostředí a naopak 1 denní vzdělávací akce realizované přímo v DD - 3 denní společné pobyty obou skupin na mimoústavních vzdělávacích akcích (zima, léto) - multimediální způsob kontinuálního zaznamenání realizace projektu a následné zpracování přímo cílovou skupinou To vše pro 5 zapojených DD z Olomouckého kraje a ZŠ které tyto děti navštěvují. Celkově bude do projektu zapojeno 160 dětí se speciálními vzdělávacími potřebami převážně z prostředí DD. Datum ukončení projektu: 30. 6. 2012

Rok 2011

Název školy:	Název projektu:	Anotace projektu:
Střední škola, Základní škola a Mateřská škola Šumperk, Hanácká 3	<i>„PRO - Program podpory profesní orientace žáků ZŠ se speciálními vzdělávacími potřebami“</i>	Cílem projektu je motivovat děti se speciálními vzdělávacími potřebami ke studiu, k přípravě na budoucí povolání a následně k aktivnímu hledání zaměstnání. Náplní projektu je vytvoření individuálního vzdělávacího plánu, kde budou využity nové interaktivní formy pro přípravu žáků k volbě povolání - žáci si založí své vlastní portfolia, kde budou vytvářet svoji vizi budoucího povolání. Tyto vize získají z exkurzí šumperských firem, návštěv šumperských středních škol, diskusí ve škole, interaktivních besed, z "pracovních cest". Dále zavedení nové formy "kariérového" poradenství pro žáky a jejich rodiče. Datum ukončení projektu: 31. 12. 2012
Střední škola a	<i>„Zavádění a ověřování“</i>	Hlavním cílem projektu bylo zlepšit podmínky pro

Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301	inovativních systémů práce s dětmi se sociokulturním znevýhodněním v přípravné třídě“	vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich integraci použitím moderních vyučovacích metod, podkladů a ICT nástrojů při výuce a dalších aktivitách dětí v přípravné třídě. Náplní projektu je vytvoření materiálů metodické podpory pro pedagogické pracovníky pro utváření a rozvoj klíčových kompetencí na základě metodických výstupů a projektových školních dílen pod názvem "Společně, ale každý podle svého". Datum ukončení projektu: 31. 12. 2012
---	---	---

Rok 2012

Název školy:	Název projektu:	Anotace projektu:
Odborné učiliště a Praktická škola, Lipová - lázně 458	„Projekt motivace ke studiu“	Projekt je zaměřen na podporu a motivaci žáků se sociálním znevýhodněním, se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním. Realizací klíčových aktivit přispěje k posílení vztahu ke škole, ke vzdělávání a vzdělání u žáků, kteří jsou handicapovaní svým intelektem, zdravotním postižením nebo sociálním znevýhodněním. Cílem projektu je zvýšit motivaci žáků ke studiu, zájem o obor, který studují a chuť aktivně se zapojit do dění školy v rámci zřízení školního poradenského centra a realizací adaptačních pobytů, motivačních víkendů. Datum ukončení projektu: 31. 8. 2014
Základní škola Štěpánov, okres Olomouc, příspěvková organizace	„Zvyšování kvality vzdělávání žáků ohrožených školním selháváním prostřednictvím podpory asistenční služby“	Projekt si klade za cíl zlepšení rovných příležitostí dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) prostřednictvím získání řady učebních strategií vedoucích ke zvýšení kvality učení. Povede k podpoře zájmu o vzdělávání u těch žáků, kteří z jakéhokoli důvodu nedosahují výsledků, jež by odpovídaly jejich nadání, zvýší prevenci předčasného odchodu ze vzdělávání. Dalším aspektem je pomoc při začlenění těchto žáků do třídních kolektivů a předcházení sociálně patologickým jevům. Datum ukončení projektu: 28. 2. 2014
Základní škola, Mateřská škola a Dětský domov Zábřeh	„Postavím se na své nohy“	Hlavním smyslem projektu je zlepšit všeobecný přehled o možnostech dětí z dětských domovů, socio-kulturně znevýhodněného prostředí o možnostech uplatnění na trhu práce a získ zkušeností uplatnitelných v běžných situacích v reálném životě. Projekt je zaměřen na zkvalitnění vzdělávání, možnosti individualizace vzdělávacího procesu, nalezení vhodné vzdělávací cesty a přizpůsobení výuky s ohledem na druh, stupeň a míru znevýhodnění.

		Datum ukončení projektu: 30. 6. 2014
Základní škola a mateřská škola Lobodice, příspěvková organizace	„Neprošlapanou cestičkou“	Projekt připravuje děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami prostřednictvím zážitkových aktivit na zvládnutí životních klíčových kompetencí a to díky nově vytvořeným či inovovaným vzdělávacím aktivitám a pomůckám. Datum ukončení projektu: 30. 9. 2014

Oblast včasné péče a předškolní výchovy

Včasná péče byla realizována v mateřských školách, přípravných třídách a projektovou činností základních škol. Střediska včasné péče nejsou v současné době legislativně vymezeny.

V rámci administrace dotačního řízení MŠMT: „Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se znevýhodněním na rok 2012“ je možné konstatovat, že 19 mateřských škol v Olomouckém kraji má z celkového počtu 10% sociálně znevýhodněných dětí ve vzdělávacím procesu, které potřebují individuální přístup. Podmínkou pro zapojení mateřských škol do tohoto rozvojového programu bylo vzdělávat nejméně 10% sociálně znevýhodněných dětí. Dle strategie vzdělávací politiky MŠMT je žádoucí vzdělávat vyšší % sociálně znevýhodněných dětí v mateřských školách.

Z vyhodnocení rozvojového programu mateřských škol vyplývá, že inkluzivní vzdělávání je realizováno prostřednictvím individuální práce s dětmi, využívání pedagogické asistence, zapojení dětí do zájmových kroužků (jógová cvičení, dramatický a výtvarný, flétničky, logopedie, hudebně-taneční kroužek), aktivity cílené na prevenci rizikových projevů chování, spolupráce s poradenskými zařízeními a odborem sociálních věcí, spolupráce s rodinou a zapojení dětí do divadelních a kulturních představení.

Přehled příjemců výše uvedené dotace:

Název školy a školského zařízení	Dotace celkem
Základní škola a Mateřská škola Bělá pod Pradědem, příspěvková organizace	50 868 Kč
Základní škola a Mateřská škola Kobylá nad Vidnavkou, příspěvková organizace	19 711 Kč
Základní škola a mateřská škola J. Schrotha, Lipová - lázně	61 169 Kč
Mateřská škola Široký Brod, okres Jeseník	25 434 Kč
Základní škola a Mateřská škola Skorošice, příspěvková organizace	25 434 Kč
Základní škola a Mateřská škola Stará Červená Voda, příspěvková organizace	30 521 Kč

Základní škola a Mateřská škola Supíkovice, okres Jeseník	25 434 Kč
Mateřská škola Uhelná, příspěvková organizace	22 891 Kč
Mateřská škola Vlčice, příspěvková organizace	24 162 Kč
Mateřská škola Olomouc, Zeyerova 23, příspěvková organizace	73 759 Kč
Mateřská škola Olomouc, Žižkovo nám.3, příspěvková organizace	101 736 Kč
Mateřská škola Dobromilice, okres Prostějov, příspěvková organizace	45 781 Kč
Mateřská škola Hrubčice, příspěvková organizace	44 510 Kč
Základní škola Zdeny Kaprálové a Mateřská škola Vrbátky, příspěvková organizace	97 921 Kč
Základní škola a Mateřská škola Měrovice nad Hanou, příspěvková organizace	24 162 Kč
Mateřská škola Přerov, Komenského 25	72 487 Kč
Mateřská škola Moravský Beroun	101 736 Kč
Mateřská škola Komenského 44, Šternberk, příspěvková organizace	190 755 Kč
Základní škola a mateřská škola Újezd, příspěvková organizace	38 151 Kč
Celkem	1 076 622 Kč

Zákon o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání č. 561/2004 Sb., (školský zákon), v platném znění, neukládá rodičům dětí předškolního věku povinnost umísťovat do mateřské školy. Poptávka romských rodičů po předškolním vzdělávání dětí se nezjišťuje.

O zařazování žáků do přípravné třídy základní školy rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení.

V souladu s ustanovením § 47 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, lze zřídit přípravné třídy základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 7 dětí. Podle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky v platném znění se v přípravné třídě může vzdělávat maximálně 15 dětí.

Obsah vzdělávání přípravné třídy se řídí Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a je součástí školního vzdělávacího programu. Zřízení přípravné třídy při základní škole má vliv na začlenění dětí do hlavního vzdělávacího proudu základy školy.

Ve školním roce 2011/2012 absolvovalo přípravnou třídu 64 dětí. Ve školním roce 2012/2013 z výše uvedeného počtu absolventů navštěvuje 5 dětí přípravnou třídu, 12 dětí má odklad povinné školní docházky, 41 dětí navštěvuje základní školu a 6 dětí

navštěvuje základní školu samostatně zřízenou pro děti, žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami. Ve školním roce 2012/2013 bylo zřízeno 6 přípravných tříd, které navštěvuje 65 dětí, z toho 31 dívek. Zájem rodičů o tento typ předškolního vzdělávání je dle počtu zřízených přípravných tříd značný.

Školní rok 2011/2012

Seznam škol zřizujících přípravné ročníky	Sídlo	Počet přípravných ročníků	Počet dětí
Základní škola a Mateřská škola Hranice, Nová 1820	Nová 1820, 753 01 Hranice	1	13
Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301	Osecká 301, 751 31 Lipník nad Bečvou	1	15
Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16	Boženy Němcové 16, Přerov	1	15
Základní škola Jeseník, Fučíkova 312	Fučíkova 312, 790 01 Jeseník	1	10
Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov	Svatopluka Čecha 586, 750 02 Přerov	1	11
Celkem		5	64

Střední škola a Základní škola Lipník nad Bečvou, Osecká 301 zahájila dne 1. 9. 2011 realizaci projektu: „Zavádění a ověřování inovativních systémů práce s dětmi se sociokulturním znevýhodněním v přípravné třídě“ v rámci 4. výzvy globálního grantu: „Rovné příležitosti dětí a žáků, včetně dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v Olomouckém kraji“ (oblast podpory 1.2).

Základní škola a Mateřská škola Měrovice nad Hanou, příspěvková organizace organizuje celoroční projekt: „Školička při Základní škole Měrovice nad Hanou“, který je určen dětem před zahájením povinné školní docházky a je zaměřen na předcházení počátečním neúspěchům při zahájení školní docházky, zároveň usnadňuje dětem adaptaci na školní prostředí a zajišťuje škole pravidelný kontakt s rodiči budoucích školáků. Za období leden-červen 2012 se do projektu zapojilo 20 osob (10 dětí a 10 osob) a za období září-prosinec 2012 do projektu zapojilo 20 osob (12 dětí a 8 osob).

Školní vzdělávací program Mateřské školy Přerov, Komenského 25 je doplněn o celou řadu nadstandardních aktivit, např. romský kroužek, jazykový a logopedický, hudební a dramatický, výtvarný a ekologický.

Oblast včasné péče a předškolní přípravy je tradičně zajišťována i nestátními neziskovými organizacemi, zejména pak poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi. Důvodem je skutečnost, že tyto organizace působí v sociálně vyloučených lokalitách, případné poplatky (svačinky) jsou nižší, než v mateřských školách, doplňují službu ve městech, kde je nedostatek volných míst v předškolních zařízeních.

V roce 2012 zahájilo **o.s. Romodrom** činnost Rodinného centra pro vzdělávání v Prostějově, cílem je podpora včasné péče o děti ze sociálně znevýhodněného prostředí ve věkové skupině od 2 do 5 let. Centrum se dále zaměřuje i na rodiče dětí

a usiluje o posilování jejich rodičovských kompetencí, aby i v domácím prostředí poskytovali svým dětem kvalitní péči. Projekt je financován z Roma Education Fund.

V oblasti včasné péče a předškolní přípravy úzce spolupracuje **o. s. ECCE HOMO** Šternberk se Základní školou Moravský Beroun. Jedná se o poskytovatele sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

Charita Šternberk Jiloro poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, a to jak formou ambulantní, tak i terénní. Základním cílem služby je eliminovat ohrožení ve vývoji dítěte a v neposlední řadě připravit děti i jejich rodiče na úspěšné zahájení školní docházky. Projekt Jiloro je součástí střednědobého plánování sociálních služeb na Šternbersku. Služba funguje již 12 let, proto je v povědomí romské komunity, je provozována v objektu, který je v majetku Společenství Romů na Moravě. V roce 2012 využilo službu 16 rodin, denní kapacita ambulantní služby je 12 dětí ve věku 3 – 7 let.

Charita Přerov působí přímo v sociálně vyloučené lokalitě, kde v rámci sociálně aktivizační služby realizuje v dopoledních hodinách program pro děti od 3 do 7 let a v odpoledních pak pro školní děti s možností doučování. Předškolní přípravu navštěvuje ročně cca 30 dětí a 10 rodičů.

Charita Olomouc působí dlouhodobě v sociálně vyloučené lokalitě, v rámci sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi realizuje projekt školička Khamoro. Středisko Khamoro pro etnické menšiny má mnoholeté zkušenosti s prací s dětmi předškolního věku. Vznik služeb pro děti předškolního věku z rodin ohrožených sociálním vyloučením se datuje od roku 1995, kdy vznikla první školička. Od vzniku zařízení až po současnost prošlo touto školičkou přes 200 dětí, o 122 je organizace informována, že úspěšně nastoupily na základní školu. Důležitou roli zastávají romské asistentky. Předškolní přípravu navštěvuje v dopoledních hodinách 10 dětí, realizovány jsou i společné aktivity pro rodiče.

Základní vzdělávání

Průběh zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání je v plné kompetenci ředitele školy. Při zápisu do základní školy se speciálně vzdělávacím programem musí zákonný zástupce doložit doporučení poradenského zařízení a informovaný souhlas. Ředitel základní školy se speciálním vzdělávacím programem by neměl přijmout žáka bez doporučení poradenského zařízení.

Z 38 základních škol, ve kterých působil asistent pedagoga pro děti, žáky a studenty ze sociálně znevýhodněného prostředí je možné podle počtu sociálně znevýhodněných žáků konstatovat, že v Olomouckém kraji je 8 základních škol, ve kterých je více než 40 % sociálně znevýhodněných žáků. Výše uvedený počet škol je lokálně v okrese Olomouc, Přerov a Jeseník.

Okres Olomouc	Okres Přerov	Okres Jeseník
Základní škola Moravský Beroun, okres Olomouc (RVP ZV, RVP ZV–LMP, RVP	Základní škola Kojetín, Sladovní 492 (RVP ZV–LMP, RVP ZŠS)	Základní škola Jeseník, Fučíkova 312/10 (RVP ZV, RVP ZV–LMP, RVP

ZŠS) ²		ZŠS)
Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Nedvědova 17, příspěvková organizace	Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16	Základní škola a Mateřská škola Kobylá nad Vidnavkou, příspěvková organizace
	Základní škola a Mateřská škola Měrovice nad Hanou, Měrovice nad Hanou 28, 75201 Kojetín	Základní škola Vidnava, okres Jeseník - příspěvková organizace

Zřizovatelé těchto škol se maximálně snaží řešit problematiku pomocí psychologů, speciálních pedagogů, projektovou činností, pedagogickou asistencí a podporováním předškolních aktivit.

Pedagogická asistence je nezbytným opatřením inkluzivního vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním a má vliv na průběh školní docházky bez výrazných absencí, připravenost žáků na školní práci, stabilitu nebo zlepšení prospěchu, prohloubení spolupráce s rodinou a rozvoje etnické identity žáků.

Mezi opatření inkluzivního vzdělávání základních škol dle vyhodnocení rozvojového programu: „Na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se znevýhodněním na rok 2012“ lze zařadit:

- doučování přímo s učiteli jak na 1. stupni, tak na 2. stupni základní školy,
- přípravu žáků na školní kola olympiád (dějepisu, biologie, přírodovědy, českého jazyka, pythagoriády) a soutěží (vědomostní, recitační, pěvecká, matematická), přípravu k profesnímu uplatnění (exkurze ve středních školách),
- nápravu specifických poruch učení, logopedie,
- pořádání besed na různá témata (drogy, šikana, rizikové chování, ochrana přírody, báje a pověsti)
- individuální čtvrtletní rozhovor učitel – žák – rodič, konzultace s rodiči mimo třídní schůzky
- zapojení do zájmových bezplatných činností (kroužek německých a anglických reálií, kroužek ruského, německého a anglického jazyka, sborového zpěvu, jazyková komunikace, country tanců, zumb, florbal, košíková, hudebně pohybových her, sportovní hry, zábavné tvoření, výtvarné díly pro rodiče s dětmi, kroužek romských tanců, práce na počítači, hudebně dramatického a výtvarného kroužku, stolního tenisu, rukodělných prací, horolezectví, kroužku mažoretek a roztleskávaček),
- kooperativní učení, projektové vyučování, práce v komunitním kruhu, skupinová práce,
- společné aktivity žáků, pedagogů a rodičů,
- pedagogická asistence, přípravná třída, příprava na vyučování učiteli i asistentem pedagoga,
- individuální přístup ve výuce, reintegrace,
- spolupráci s lokálními neziskovými organizacemi, spolupráci s Centrem podpory inkluzivního vzdělávání, knihovnami, ostatními školami
- zapojení žáků do společných akcí školy (výlety, plavání, návštěva kulturních

² RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

RVP ZV – LMP – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – příloha upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením

RVP ZŠS – Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální

- zařízení, vánoční besídky),
 – trávení volného času žáků ve školní družině

Přehled příjemců výše uvedené dotace:

Název školy a školského zařízení	Dotace celkem
Základní škola a Mateřská škola Bělá pod Pradědem, příspěvková organizace	181 853 Kč
Základní škola a mateřská škola Bernartice, okres Jeseník - příspěvková organizace	55 955 Kč
Základní škola Česká Ves, okres Jeseník	283 589 Kč
Základní škola Javorník, okres Jeseník	358 619 Kč
Základní škola a Mateřská škola Kobylá nad Vidnavkou, příspěvková organizace	40 695 Kč
Základní škola a mateřská škola J. Schrotha, Lipová - lázně	192 408 Kč
Základní škola Mikulovice, okres Jeseník	211 102 Kč
Základní škola a Mateřská škola Skorošice, příspěvková organizace	36 879 Kč
Základní škola a Mateřská škola Stará Červená Voda, příspěvková organizace	43 492 Kč
Základní škola a Mateřská škola Supíkovice, okres Jeseník	174 223 Kč
Základní škola Vápenná, okres Jeseník, příspěvková organizace	183 125 Kč
Základní škola Vidnava, okres Jeseník - příspěvková organizace	214 917 Kč
Základní škola Zlaté Hory	241 623 Kč
Základní škola a Mateřská škola Olomouc, Nedvědova 17, příspěvková organizace	31 793 Kč
Základní škola Hrubčice, příspěvková organizace	39 804 Kč
Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov	171 934 Kč
Základní škola a Mateřská škola Měrovice nad Hanou, příspěvková organizace	62 313 Kč
Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16	205 125 Kč
Základní škola Moravský Beroun, okres Olomouc	196 859 Kč
Základní škola Šumperk, Sluneční 38	310 295 Kč
Základní škola a mateřská škola Újezd, příspěvková organizace	142 430 Kč
Celkem	3 379 033 Kč

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy sestavil elektronickou publikaci: „Příklady dobré praxe vzdělávání žáků v oblasti interkulturního dialogu v roce 2011“, která vznikla díky získaným podkladům od řešitelů projektů dotačních programů MŠMT: „Na podporu integrace romské komunity na rok 2011“ a „Na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy na rok 2011“ a globálního grantu Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Cílem publikace bylo prezentovat aktivity a výstupy z projektů škol, školských zařízení a podpořit vzájemnou spolupráci řešitelů projektů, mateřských a základních škol. Publikace je uveřejněna na webu Olomouckého kraje.

Hlavní bariérou zajištění plnohodnotné integrace byl nedostatek objemu finančních prostředků MŠMT z rozvojového programu: „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se znevýhodněním na příslušný rok. V roce 2012 nepokryl výše uvedený program požadované úvazky škol na nová i vytvořená pracovní místa asistentů pedagoga na období 12-ti měsíců.

Rozhodnutí MŠMT č. 9993-14/2012-27 uložilo odboru školství, mládeže a tělovýchovy povinnost **plošně** pokrýt **všechny** žádosti na platy asistentů pedagoga ve výši 35% z finančního požadavku školy na jednotlivého asistenta pedagoga v rámci výše uvedeného programu (tudíž zřídit i nová pracovní místa). Stanovená výše úvazku byla poměrnou výši pokráceného platu na kalendářní rok u stávajících míst a u nových míst přidělená dotace pokryla pouze 7 měsíců, čili nová pracovní místa naběhla až od června 2012. Rapidní krácení dotace nejvíce zasáhlo 30 asistentů pedagoga zařazených do 6.–9. platové třídy s úvazkem 0,7–1,00:

- úvazek 1,00 klesl na 0,475 (19h),
- úvazek 0,9 klesl na 0,425 – 0,525 (17-21),
- úvazek 0,8 klesl na 0,375 – 0,425 (15-17),
- úvazek 0,7 klesl na 0,325 a 0,625 (13-25).

Od června 2012 byla vytvořena nová pracovní místa pedagogické asistence pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním na těchto školách:

- Základní škole Hrubčice, příspěvkové organizaci,
- Základní škole Litovel, Jungmannova 655, okrese Olomouc,
- Základní škole Mikulovice, okrese Jeseník,
- Základní škole a Mateřské škole Bělé pod Pradědem, příspěvkové organizaci,
- Základní škole a mateřské škole Pěnčín, příspěvkové organizaci,
- Mateřské škole Dobromilice, okrese Prostějov, příspěvkové organizaci,

Na základě dodatku č. 1 č.j. MŠMT – 28 121/2012-27 k rozhodnutí č.j. 9993-14/2012-27 uložilo MŠMT povinnost odboru školství, mládeže a tělovýchovy povinnost plošně navýšit plat jednotlivého asistenta pedagoga o 23% z částky uvedené v žádosti podané v rámci výše uvedeného rozvojového programu MŠMT. Celková dotace činila 8 330 304 Kč, z toho navýšení dotace 2 177 200 Kč. Důsledkem navýšení dotace bylo přiznání úvazků škol uvedených v žádostech na období září – prosinec 2012.

Počet asistentů pedagoga na celorok v kraji:

Počet asistentů pedagoga pro děti se soc. znevýhodněním na MŠ	Počet asistentů pedagoga pro žáky se soc. znevýhodněním na ZŠ	Počet asistentů pedagoga pro žáky se zdravotním. znevýhodněním na ZŠ	Počet asistentů pedagoga na SŠ	Výše schválené dotace ze strany MŠMT na rok 2012	Výše podpory programu ze strany kraje
1,996	28,634	0,13	0	8 330 304 Kč	0

Základní školy nabízí žákům bezplatné zájmové aktivity, zapojují se do projektové činnosti. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy poskytl metodickou pomoc při zpracování projektů níže uvedeným institucím a současně zpracoval doporučení k realizaci projektů v rámci dotačního programu MŠMT: „Na podporu integrace romské komunity v roce 2012“, tematického okruhu: Podpora školní úspěšnosti žáků a žáků na základní a střední škole:

- Základní škole Němčice nad Hanou, Tyršova 360,
- Základní škole Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov,
- Základní škole a mateřské škole Újezd, příspěvkové organizaci

V rámci výše uvedeného dotačního programu realizovaly projektové záměry tyto subjekty:

Subjekt:	Název projektu:	Výše dotace:
Základní škola Němčice nad Hanou, Tyršova 360	„Společný život ve škole“	65 000 Kč
Město Šumperk	„Klubík“	42 000 Kč
Dům dětí a mládeže Hranice, příspěvková organizace	„Vzdělání má hořké kořeny, ale sladké ovoce“	98 000 Kč
Základní škola Kojetín, Svatopluka Čecha 586, okres Přerov	„Chci být úspěšný“	105 000 Kč
Celkem		310 000 Kč

Osoby, které předčasně ukončily základní vzdělávání, mají možnost získat základní vzdělání v kurzu pro získání základního vzdělání. Ve školním roce 2011/12 pořádala kurz pro získání základního vzdělání Základní škola a mateřská škola Prostějov, Palackého tř. 14, ve kterém studuje dálkově 1 žák.

Na podpoře vzdělávání žáků základních škol se významně podílejí nadále i nestátní neziskové organizace, které mají registrovány sociální služby.

V Olomouci se dlouhodobě věnuje romským dětem a mládeži Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež **Kudy – Kam**, o.s. Podané ruce. Vyjma diskusí, besed, workshopů realizují i doučování, filmové kluby, oslavu Mezinárodního dne Romů a ekologickou výchovu.

Od poloviny roku 2010 působí v Olomouckém kraji **o.s. Romodrom**, které získalo z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost finanční prostředky na projekt Romodrom pro vzdělávání. Cílovou skupinou jsou děti a mládež od 7 do 18 let, které žijí v sociálně vyloučených romských lokalitách. Organizace působila v roce 2011 do poloviny roku ve Šternberku a následně se soustředila na obce na Prostějovsku, aktivity v oblasti podpory vzdělávání zajišťují 4 terénní pedagogičtí asistenti. Jedná se o vícečetné rodiny s dětmi předškolního a školního věku, které terénní asistenti pedagoga doučují klíčové školní předměty především český jazyk, anglický jazyk, matematiku a prvouku, na II. stupni základní školy pak i přírodopis, fyziku, chemii, dějepis, zeměpis aj. Zajišťují přípravu na školní vyučování, vypracování domácích úkolů, vybavení školními pomůckami i motivačními aktivitami. K motivačním volnočasovým činnostem kromě tvůrčích výtvarných a dramatických dílen patří aktivizační programy vrstevnických skupin a motivační několikadenní pobyty mimo lokalitu s pestrým programem. V letních měsících je využíván víceúčelový areál v Pěnčíně s dětským hřištěm. Uvedenými aktivitami směřuje organizace k podpoře vzdělávání a rozvoji osobních zájmů a dovedností každého klienta a prevenci rizikového chování dětí a mládeže. Vzdělávání dětí probíhá ve spolupráci se ZŠ a MŠ Pěnčín, ZŠ Laškov, Pedagogicko psychologickou poradnou a Speciálně pedagogickým centrem v Prostějově a v Olomouci. ZŠ v Pěnčíně spolupracuje s o.s. Romodrom ochotně, v rámci vzdělávacího projektu probíhají konzultace školního prospěchu, chování a absencí klientů - dětí. Škola má zájem na vzdělávání romských dětí, vychází vstříc jejich potřebám individuálním přístupem k výuce každého žáka a spoluprací s rodiči. Školní prospěch klientů – dětí se zlepšuje, daří se snižovat počty zameškaných vyučovacích hodin, motivací rodičů k podpoře dětí ve vzdělávání se zlepšuje také spolupráce rodiny a školy. Projekt byl realizován po celý rok 2012, zahájeno bylo doučování v Dobromilicích.

O.s. Ecce Homo v rámci registrované sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi zajišťuje v Moravském Berouně a Šternberku mimo doučování i volnočasové aktivity pro děti a mládež, kulturní akce apod. Velmi úzká je spolupráce se základní školou, která Centru pro rodinu a děti poskytla prostory. Akcent je položen i na spolupráci se školami v Šternberku.

O.s. KAPPA – HELP v rámci sociální služby nízkoprahové zařízení pro děti a mládež zajišťuje v Přerově mimo volnočasových aktivit a preventivních akcí i doučování dětí. V klubu jsou realizovány kroužky vaření, stolování, kadeřnický, kosmetický, hudební, sportovní, taneční, výtvarný, rukodělný, fitness, stolních her. Průměrná denní návštěvnost je 30 klientů, v roce 2012 byla sužba poskytnuta cca 250 osobám. Individuální doučování probíhá denně v rozsahu 1,5 hod., zájem o tuto aktivitu má cca 17 dětí.

Podané ruce o.s. v rámci sociální služby **NZDM Prostějov**, se mimo volnočasových aktivit zaměřují na rozvoj sociálních kompetencí dětí a mládeže, aktuálně reflektují pohlčení možnostmi internetu, které u některých dětí vede k omezení osobní komunikace, nadměrnému užívání sociálních sítí, online her a sázení. Jednou z aktivit je i pravidelné doučování dětí. Mimo nízké motivace ke vzdělávání spatřují sociální pracovníci problém i v tom, že se děti neumí učit, hledají proto vhodné techniky, jak udržovat pozornost, podporovat paměť apod. Cílovou skupinou jsou děti od 11 do 26 let. V roce 2012 organizace pracovala s cca 180 klienty, z toho 95 % bylo z romské komunity. Specifickým spektrem problémů je předčasný sexuální debut, experimentování s drogami, nízká vzdělanost a motivace ke studiu, nedostatek schopností a dovedností při hledání zaměstnání, nerozvíjení talentu apod.

Charita Kojetín realizuje v rámci Klubu Maria v návaznosti na registrovanou sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi. Romským dětem z Kojetína a okolí, které projeví zájem, je poskytováno doučování pedagogickou asistentkou každý školní den po skončení vyučování. Rodinný klub Maria navíc dětem a mládeži nabízí volnočasové a aktivizační činnosti – každý školní den po vyučování do 17 hodin. Jsou připravovány nejrůznější akce a programy, při nichž je kladen důraz na všestranný rozvoj dětí a mládeže. Součástí aktivit je i doučování, cílem je zvýšení počtu dětí, které po ukončení povinné školní docházky pokračují dále ve studiu. Cílovou skupinou jsou děti od 6 do 18 let, služby využívá cca 120 dětí.

Dům dětí a mládeže v Hranicích se intenzivně věnuje romským dětem a mládeži již od roku 2001, zajišťuje zájmové kroužky v různých oblastech (hudební, taneční, sportovní, výpočetní technice) a pořádá dále i různé jednorázové akce – výlety do lanového centra, zájezd do aquaparku či do kina, taneční a hudební soutěže, osvětové besedy, koncerty a vystoupení kroužků na akcích jiných organizací i mimo město. Cílovou skupinou je cca 50 dětí ve věku od 6 do 19 let. Nedílnou součástí aktivit je i podpora vzdělávání a doučování.

Společenství Romů na Moravě - pobočka Olomouc, která má registrovanou sociální službu NZDM se mimo volnočasových aktivit věnuje i doučování, snaží se získávat i dobrovolníky z řad studentů VŠ, nově realizuje i volnočasové aktivity pro děti v Pěňčíně, pravidelně organizuje i letní rekreačně výchovné tábory pro děti.

Armáda spásy působí v sociálně vyloučené lokalitě v Přerově od roku 2001, zaměřuje se na zájmové aktivity, doučování a neformální vzdělávání dětí. Cílovou skupinou je 40 dětí ve věku od 6 do 18 let. V roce 2012 využilo služeb nízkoprahového centra pro děti a mládež Jižní a Husova celkem 266 ohrožených dětí. Organizace pracuje i s dětmi, které s rodiči žijí v azylovém domu.

Sekundární vzdělávání

Ve školním roce 2011/12 se do programu o.s. Slova 21: "Dža dureder - Pokračuj II" se v Olomouckém kraji se přihlásili 3 studenti, z toho 2 navštěvovali kurz

Olomoucký kraj	„Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol na leden – červen 2012“			
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet podpořených studentů za rok 2012	Celková dotace
		21 (17 škol zřízených krajem, 4 školy zřízené soukromou osobou)	80 (75 studentů ze škol zřízených krajem, 5 studentů ze soukromých škol)	351 500 Kč
	„Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol na období září – prosinec 2012“			
		21 (18 škol zřízených krajem, 3 školy zřízené soukromou osobou)	162 (156 studentů ze škol zřízených krajem, 6 studentů ze soukromých škol)	725 200 Kč
	Celkem	42	242	1 076 700 Kč

MŠMT ve výsledných tabulkách eviduje pouze výčet podpořených žádostí. Při finančním vypořádání za rok 2012 činila vratka této dotace za období leden – červen 137 090 Kč, za období září – prosinec 384 254 Kč. Důvodem vratek bylo odhlášení ze školního stravování, neomluvená absence nemocnost studentů, nedostatek dokladů k prokázání jízdného, nepořízení školních pomůcek, snížené známky chování, podmíněčné vyloučení. V roce 2012 předčasně ukončilo studium 13 žáků a 1 žák přestoupil na jinou školu.

Název střední školy:	Předčasné ukončení studia	Přestup na jinou školu
Odborné učiliště, Křenovice 8	6 žáků	
Střední odborná škola obchodu a služeb, Olomouc, Štursova 14	1 žák	
Odborné učiliště a Praktická škola, Lipová- lázně 458	4 žáků	
Střední zdravotnická škola, Šumperk, Kladská 2	1 žák	
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště zemědělské, Horní Heřmanice 47		1 žák
Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Uničov	1 žák	
Celkem	13 žáků	1 žák

Ve zdůvodnění vratky formuláře „Vyúčtování dotace v roce 2012; Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol“ by měla být vyjmuta možnost neznámé důvody.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy realizoval dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zmapovat počet absolventů z řad žáků žádající o finanční podporu z programu: „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol a studentů vyšších odborných škol leden – červen 2012“. V roce 2012 absolvovalo 14 žáků a 1 absolvent pokračuje v dalším studiu.

Název školy	Počet absolventů	Obor	Další studium: maturita, VOŠ, VŠ
Střední odborná škola obchodu a služeb, Olomouc, Štursova 14	1	Prodavač	
	1	Výrobce potravin	
Odborné učiliště, Křenovice 8	1	Potravinářské práce	
	1	Prodavačské práce	
Odborné učiliště a Praktická škola, Lipová - lázně 458	2	Stravovací a ubytovací služby	
	1	Práce ve zdravotnických a sociálních službách	
	2	Zednické práce	
Střední škola polytechnická, Olomouc, Rooseveltova 79	1	Zedník - obkladač	
Střední odborná škola a Střední odborné učiliště zemědělské, Horní Heřmanice 47	1	Opravář zemědělských strojů	

Střední zdravotnická škola, Šumperk, Kladská 2	1	Zdravotnický asistent	Maturita
Vyšší odborná škola a Střední škola automobilní, Zábřeh, U Dráhy 6	1	Mechanik opravář motorových vozidel	
Střední škola polygrafická, Olomouc, Střední novosadská 87/53	1	Tiskař na polygrafických strojích	
Celkem	14		

Podle vyjádření odboru školství, mládeže a tělovýchovy uvedený program by měl být koncipovaný pro všechny sociálně znevýhodněné žáky v ČR.

Ad) D) Terciární vzdělávání

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy nemá informace o účasti romských studentů ve vysokoškolském vzdělávání. Krajská koordinátorka romských poradců je v kontaktu se 7 studenty VŠ, kteří potřebují podporu.

Ad) 9 Rozvoj romské kultury a jazyka

Projektové záměry škol dotačního programu MŠMT: „Na podporu vzdělávání v jazycích národnostních menšin a multikulturní výchovy na rok 2012“ byly cílené na prohloubení znalostí žáků s romskou kulturou, gastronomií, tradičními řemesly a osobnostmi v českých a světových dějinách.

Přehled podpořených škol:

Příjemce dotace:	Projekt:	Výše dotace:
Základní škola Němčice nad Hanou, okres Prostějov	„Od odlišnosti k rozmanitosti“	80 000 Kč
Základní škola a mateřská škola Přerov, Malá Dílažka 4	„Učíme se spolu žít“	120 000 Kč
Celkem		200 000 Kč

Do projektu „Zmizelí Romové a Romové dnes“, jehož cílem bylo připomenout tragický osud českých, moravských a slovenských Romů za druhé světové války a zároveň přiblížit žákům specifika romské tematiky formou přednášky, video prezentace a setkání s romským pamětníkem, se zapojily tyto školy: Základní škola Šumperk, Sluneční 38, Základní škola Němčice nad Hanou, okres Prostějov, Střední škola technická, Přerov, Kouřilova 8 a Základní škola Přerov, Boženy Němcové 16, Základní škola Hranice, Nová 1820 a Základní škola a Mateřská škola Kostelec na Hané, okres Prostějov, příspěvková organizace.

4. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI

- *Zhodnocení pozice Romů na trhu práce ve srovnání s celkovou situací na trhu práce v kraji; celková míra nezaměstnanosti v kraji a kvalifikovaný odhad specifické míry*

nezaměstnanosti Romů v roce 2012, identifikace základních bariér, které brání Romům participovat na trhu práce.

Podle shodných informací nestátních neziskových organizací jsou Romové objektivně znevýhodnění pro svou velmi nízkou kvalifikovanost, kdy v důsledku nízkého vzdělání nejsou schopni vyhovět požadavkům zaměstnavatelů. V důsledku absence pracovních návyků při dlouhodobé nezaměstnanosti se pak nedokážou uplatnit na otevřeném trhu práce. Nalezení zaměstnání je stále značným a dlouhodobým problémem klientů. Sociální pracovníci reflektují klesající zájem o zakázky zaměřené na hledání zaměstnání, který souvisí pravděpodobně s nedostatkem pracovních míst pro nekvalifikované pracovníky, a tedy s velmi malou šancí zaměstnání získat. Pracovní pozice jako jsou úklidové práce, případně vrátní, kde není kladen důraz na vzdělání, jsou vesměs určeny pro osoby se zdravotním postižením a pro zdravé romské klienty jsou tedy nedosažitelné. Velmi dlouhá a často marná snaha při hledání práce, tak klienty demotivuje a odrazuje.

Zkušenosti sociálních pracovníků dále naznačují, že rodiny, jejichž jeden člen je zaměstnán, například jako pracovník obce v rámci VPP, jsou finančně na tom mnohem hůře než jejich sousedé, z nichž nikdo nepracuje. V případě, že není rodina v režimu hmotné nouze, nemá nárok na dávku mimořádné okamžité pomoci, ze které většina klientů financuje otop na zimu, případně částečně hradí nedoplatky vzniklé po vyúčtování energií, dále nemají nárok na bezplatné ošetření u lékaře. Při velmi nízkých mzdách v nekvalifikovaných profesích, se tak rodina se zaměstnaným členem pohybuje na hranici hmotné nouze, ale nedosáhne na žádnou z výše uvedených „výhod“ režimu hmotné nouze. Při nízkém výdělku není schopna na sice předvídatelné, ale vysoké mimořádné náklady našetřit, a je tak vystavena riziku vzniku dluhů. Jedná se o výrazně demotivující faktor.

Podle odhadů zaměstnanců Úřadu práce ČR, krajské pobočky v Olomouci (dále jen KrP) odhaduje pobočka k 31. 12. 2012 následující počty Romů – uchazečů o zaměstnání:

Olomoucký Kraj	Celkem	Muži	Ženy
	2832	1538	1294

Pro srovnání: ke stejnému datu KrP vykazala celkem 40 342 evidovaných uchazečů o zaměstnání, což představuje míru nezaměstnanosti 11, 9 %. Oproti stavu k 31. 12. 2011 se míra nezaměstnanosti v kraji zvýšila o 0,5 procentního bodu (k tomuto datu míra nezaměstnanosti činila 11,5%, což představovalo 38 119 uchazečů o zaměstnání).

Na trhu práce došlo během roku k poměrně velkému pohybu. K 38 119 uchazečům o zaměstnání evidovaných na konci roku 2011 přibýlo během roku 2012 celkem 38 956 nově hlášených uchazečů o zaměstnání a evidenci ukončilo 36 733 uchazečů o zaměstnání, i když ne všichni získáním zaměstnání. Údaj zahrnuje i odchody do starobního důchodu, na mateřskou dovolenou, návraty do školského systému, odjezdy do zahraničí za účelem zaměstnání, studia, práce au pair, nástupy výkonu trestu apod. Přesto roste podíl dlouhodobě nezaměstnaných a nalezení práce je celkově obtížnější, než např. před 5 lety. Zvýšený tlak na trhu práce postihuje více znevýhodněné skupiny,

tzn. uchazeče o zaměstnání s nízkou kvalifikací (vzdělání + praxe), z vyšších věkových skupin, kumulací handicapů na trhu práce, tedy vysoce pravděpodobně i Romy.

Přes výše uvedenou situaci se KrP snaží s příslušníky romských komunit individuálně pracovat, jak o tom svědčí i počty uzavřených individuálních akčních plánů s romskými uchazeči o zaměstnání:

Olomoucký kraj	Celkem	Muži	Ženy
	1721	920	801

Individuální akční plány jsou sepisovány s uchazeči o zaměstnání, kteří dovršují 5. měsíc evidence na úřadu práce. Jedná se o dohodu uchazeče o zaměstnání s ÚP o konkrétních krocích, které by mohly vést k vyřešení jeho nezaměstnanosti. Jde např. o hledání zaměstnání, rekvalifikace, umístění na pracovní místo podporované prostřednictvím tzv. aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen APZ), zapojení do projektu ESF apod. Individuální práce vede k určitým úspěchům, jak je vidět z následující tabulky:

Odhad počtu umístěných příslušníků romských komunit na trhu práce

Trh práce	Primární trh práce			Sekundární trh práce (umístění po využití nástroje APZ)			Celkem		
	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem
Olomoucký kraj	395	334	729	172	84	256	567	418	985

- ***Zapojení Romů do aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) a nejčastěji využívané nástroje APZ ve vztahu k této cílové skupině, jejich praktický dopad na pozici Romů na trhu práce.***

Obdobně jako uchazeče o zaměstnání z jiných ohrožených skupin, i Romy se daří zařazovat nejvíce do nástrojů pro ohrožené skupiny určených, nejčastěji se jedná o veřejně prospěšné práce, dále o vstupní poradenství pro uchazeče o zaměstnání o jejich možnostech na trhu práce a službách úřadu práce, které mohou využít při hledání zaměstnání.

Méně časté je zařazení do rekvalifikací, cílených dlouhodobých poradenských programů a využití tzv. společensky účelných pracovních míst, kdy zaměstnavatel při přijetí konkrétního uchazeče do zaměstnání obdrží příspěvek na jeho mzdu; výše příspěvku se odvíjí mimo jiné od míry znevýhodnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce.

V tzv. regionálních projektech připravených pro uchazeče o zaměstnání KrP našli Romové poměrně velký prostor zejména v projektech určených pro osoby se

základním vzděláním a pro dlouhodobě nezaměstnané. Motivací mohla být i tzv. doprovodná opatření, která umožňovala hradit účastníkům projektů nejen cestovné do všech aktivit projektů (poradenství, rekvalifikace apod.), ale i stravné za dny účasti na aktivitách projektu.

V projektech připravených pro uchazeče o zaměstnání plošně, a to v národních individuálních projektech, nebo v grantových projektech připravených privátními vzdělávacími a poradenskými zařízeními, se Romové uplatňují méně často. Tyto projekty často nejsou cíleny na uchazeče o zaměstnání s kumulací handicapů na trhu práce a vstup do nich je často dobrovolný, zřejmě i proto oslovují jiné skupiny uchazečů o zaměstnání.

Je-li ve prospěch skupin znevýhodněných na trhu práce využít nástroj, jehož výstupem není přímo umístění uchazeče o zaměstnání na pracovní místo na volném trhu práce, je vždy účinnost tohoto nástroje (tj. počet osob, u nichž nástroj vedl k zaměstnání) nižší, než u nezaměstnaných celkem.

Odhad počtu evidovaných Romů zařazených do nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti

a) Veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa

Nástroje APZ	VPP			SÚPM			Celkem		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Olomoucký kraj	220	141	79	50	36	14	270	177	93

b) Rekvalifikace a ostatní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti

Nástroje APZ	Rekvalifikace			Ostatní nástroje APZ			Celkem		
	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Olomoucký kraj	50	28	22	57	34	23	107	62	45

Podle informace poradců úřadů práce byl např. do rekvalifikace zaměřené na soukromé podnikání v kraji zařazen pouze 1 Rom.

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit zařazených do poradenských programů

Olomoucký kraj	Celkem	Muži	Ženy
-----------------------	---------------	-------------	-------------

	227	148	79
--	-----	-----	----

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit zařazených do projektů ESF

Olomoucký kraj	Celkem	Muži	Ženy
	234	146	88

- *Realizace jiných programů na podporu zaměstnanosti Romů a jejich poskytovatelé (např. poradenské programy NNO, podporovaná pracovní místa), osvědčené programy a příklady dobré praxe.*

KrP nerealizuje aktivity určené výhradně Romům, ale řadí Romy do aktivit určených uchazečům o zaměstnání, kteří na trhu práce kumulují znevýhodnění. K těmto aktivitám v roce 2012 patřily zejména regionální individuální projekty „Nesed'te doma“ (pro dlouhodobě nezaměstnané) a „Na svém základu můžete stavět“ (pro uchazeče o zaměstnání se základním vzděláním). Projekty kombinují více nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti, nejčastěji poradenství, rekvalifikace, spolupráce a kontakty se zaměstnavateli, finanční příspěvky pro zaměstnavatele, který uchazeče o zaměstnání přijme do pracovního poměru. Na uchazeče o zaměstnání působí soustředěněji a dlouhodoběji, což zvyšuje šance vstupu na otevřený trh práce.

Obdobně se KrP účastní grantového projektu Republikového centra vzdělávání s.r.o. „Vstupujeme na trh práce“, jehož cílem je najít a zabezpečit vhodnou rekvalifikaci pro ty uchazeče o zaměstnání z věkové skupiny do 25 let, kteří mají pouze základní vzdělání. KrP při nábořech do projektu často naráží na nezájem ze strany cílové skupiny, pro jejíž některé členy vzdělání samo o sobě není hodnotou a uvítala by spolupráci s romskými organizacemi, pokud by byly schopny na tyto postoje potenciálních účastníků účinně působit.

S organizacemi věnujícími se Romům spolupracuje KrP dle jejich požadavků. Zaměstnanci KrP uvedli, že spolupracovali během roku 2012 s celkem 25 romskými a proromskými neziskovými organizacemi na aktivitách týkajících se skupin ohrožených na trhu práce nebo přímo Romů. Informací je poskytován dostatek, problémem je často motivace potenciálních účastníků aktivit k jejich zapojení do programů a bývá také obtížné najít pro ně vhodné zaměstnavatele. Na tyto potíže obdobně narážejí všichni zapojení partneři. KrP proto vidí jako nejperspektivnější konkrétní malé projekty s konkrétními zaměstnavateli (např. příspěvkovými organizacemi obcí), které vedou přes poradenství a vzdělávání až k zaměstnání na konkrétním pracovním místě. Po určité době podpory (6 měsíců až 1 rok) by mělo pracovní místo existovat i bez další finanční podpory ÚP.

- *Využití veřejné služby (dále jen „VS“) ve vztahu k Romům v kraji - zkušenosti poskytovatelů, zhodnocení dostupnosti VS pro romské příjemce pomoci v hmotné nouzi, identifikace základních problémů při využívání tohoto nástroje v praxi, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti.*

Podle informací KrP byla veřejná služba zařazena do nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti jako aktivizační a motivační opatření, které mělo směřovat k:

- obnovení či získání pracovních návyků u osob, které tyto návyky ztratily nebo u nichž hrozí jejich ztráta, která by mohla vést až k sociálnímu vyloučení. Získání či obnovení pracovních návyků je rozhodujícím faktorem k uplatnění uchazeče na trhu práce,
- aktivizaci a motivaci uchazečů o zaměstnání při řešení vlastní nezaměstnanosti, k posílení jejich aktivního přístupu k hledání zaměstnání. Jedním z motivačních prvků bylo provázání veřejné služby s veřejně prospěšnými pracemi či společensky účelnými pracovními místy,
- omezení nelegální práce.

KrP zajišťovaly sjednávání smluv o organizaci a výkonu veřejné služby na úrovni krajů, spolufinancovaly veřejnou službu refundací nákladů na vynaložené pojištění odpovědnosti a lékařské prohlídky vykonavatelů, statisticky ji sledovaly, koordinovaly realizaci veřejné služby v kraji a poskytovaly metodickou podporu zaměstnancům na kontaktních pracovištích. Podílely se na kontrole realizace veřejné služby a spolupracovaly s organizacemi, které svou činností zabezpečují veřejný zájem, v oblasti rozvoje veřejné služby v regionu. Na každé KrP působí koordinátor veřejné služby.

Kontaktní pracoviště krajských poboček Úřadu práce ČR komunikovala s uchazeči o zaměstnání a organizacemi realizujícími veřejnou službu, sledovala hodnocení uchazečů vykonávajících veřejnou službu. Kontaktní pracoviště zajišťovala zdravotní prohlídky uchazečů, sjednávala s klienty smlouvu o výkonu veřejné služby a prováděla plánování výkonu veřejné služby.

Realizátoři veřejné služby plánovali výkon veřejné služby u vykonavatelů, kteří k nim byli příslušným kontaktním pracovištěm Úřadu práce delegováni, zajišťovali proškolení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany pro vykonavatele, přidělovali odpovídající ochranné a pracovní pomůcky. Vedli evidenci vykonavatelů včetně evidence docházky a pracovní doby, zpracovávali záznam o jejich hodnocení výkonu veřejné služby, a to prostřednictvím Jednotného informačního systému práce a sociálních věcí, respektive agendové aplikace Veřejná služba.

Cílové skupiny klientů

Veřejná služba byla primárně nabízena uchazečům o zaměstnání, kteří:

- byli v evidenci Úřadu práce vedeni nepřetržitě déle než jeden rok,
- v posledním tříletém období byli vedeni v evidenci Úřadu práce v součtu déle než rok,
- u nichž existovalo důvodné podezření na výkon nelegální práce či účelovou evidenci.

Úřady práce při výběru vhodných uchazečů přihlížely také ke zdravotnímu stavu uchazeče, jeho motivovanosti k hledání zaměstnání, vzdělání a kvalifikaci, rodinným poměrům, věku, možnosti dojížděky, atd.

KrP v Olomouci koncem roku 2011 aktivně vstoupila do jednání se zavedenými organizátory veřejné služby a za jejich podpory a využití dosavadních zkušeností se jí v krátkém časovém úseku podařilo vytvořit poměrně rozsáhlou síť realizátorů veřejné služby. **Koncem roku se jednalo o cca 370 realizátorů, systémem veřejné služby během roku prošlo přes 6000 uchazečů o zaměstnání. Aktivně byla ve výkonu přibližně dvoutisícovka vykonavatelů měsíčně.** Hlavními aktéry na straně realizátorů byly především obce, ale o organizaci veřejné služby se aktivně zajímaly a postupně zapojovaly i nové vhodné subjekty - zejména nestátní neziskové organizace, které nabízely zajímavější škálu činností. Právě u těchto organizací veřejná služba fungovala i po nález Ústavního soudu ze dne 27. listopadu 2012 sp. zn. Pl. ÚS 1/12, který zrušil povinnost osob, jež jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání po dobu delší než dva měsíce, vykonávat veřejnou službu bez nároku na odměnu.

Noví realizátoři nejvíce akceptovali motivační nastavení veřejné služby, totiž umožňovali přechod vykonavatele na dotované místo – VPP, popř. SÚPM vyhrazené. Takto nastavená provázanost obou aktivit plně splňovala deklarované cíle smysluplnosti veřejné služby jako je udržení sociálních a pracovních návyků, získání nových vědomostí, zkušeností a dovedností, zvýšení šance při hledání dalšího zaměstnání. Výkon takové služby bránil sociálnímu vyloučení a napomáhal opětovné integraci do společnosti, rozšiřoval sociální kontakty, aj.

Veřejná služba byla vykonávána osobami v hmotné nouzi a dlouhodobě evidovanými uchazeči o zaměstnání. Za výkon veřejné služby **nenáležela odměna** (jedna ze zásadních změn oproti pojetí veřejné služby platnému do 31. 12. 2011, kdy docházelo k bonifikaci příspěvku na živobytí). Při odmítnutí nástupu na veřejnou službu, popř. při neplnění podmínek výkonu veřejné služby, které byly určeny Individuálním akčním plánem uchazeče, hrozilo vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání na půl roku.

Po téměř roční existenci nového nastavení veřejné služby se prokázalo, že existoval rozpor mezi očekáváním organizátorů a záměry ÚP ČR. Úřad práce měl zájem na tom, aby vykonavatelé byli zařazováni do systému veřejné služby na kratší dobu (ideálně na dobu 3 měsíců). Na druhé straně představa zejména velkých realizátorů byla taková, aby vykonavatel po zapracování vykonával veřejnou službu co možná nejdéle, a to zejména v souvislosti s činnostmi, které vyžadují poskytnutí nákladnějších ochranných a pracovních pomůcek. Často z důvodu mnohem snazší administrace a vynaložením menších nákladů než by byly na zaměstnance, neměli realizátoři zájem vykonavatele motivovat převedením na dotované pracovní místo ani za cenu „bonifikačního příspěvku“ ze strany úřadu. Na základě takového nastavení pak neexistoval žádný pozitivní motivační prvek pro vykonavatele, který často hledal jakoukoli únikovou cestu ze systému veřejné služby, nejčastěji prostřednictvím potvrzení od lékaře o neschopnosti nabízenou činnost vykonávat.

Absence motivačního prvku, za jehož nejlepší formu považujeme odměnu za odvedenou práci, je považována za zásadní nedostatek; motivace prostřednictvím prostupnosti na nějaké možné místo v budoucnosti se ukázala jako nedostatečná. Za nedostatek lze považovat i málo strukturovaný výběr cílové skupiny uchazečů.

O organizaci veřejné služby byl mezi subjekty zájem, kritizována ovšem byla smluvní povinnost, dle mínění realizátorů zbytečně komplikovaná, vykazovat pracovní aktivity a hodnocení vykonavatele ve společném elektronickém systému.

Podle odhadu pracovníků KrP byl podíl Romů na veřejné službě cca 20%.

Z pohledu romských poradců i nestátních neziskových organizací nelze jednoznačně zobecnit poznatky o využití veřejné služby v Olomouckém kraji, existují specifika jednotlivých lokalit.

Podle informací romského poradce z Jeseníka byla účast Romů ve veřejné službě až do jejího zrušení Ústavním soudem poměrně vysoká, zejména vzhledem k jejich dlouhodobé nezaměstnanosti. Jednalo se o nástroj, který mohl na jednu stranu vést k určitému zlepšení pracovních návyků, byl však po svém přesunu pod úřady práce nastaven tak, že byl pro klienty nemotivační a stal se převážně sankčním nástrojem, který mohl vést v případě neplnění k vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání. Po zrušení některých ustanovení ve vztahu k legislativě upravující veřejnou službu se přesun k principu dobrovolnosti projevil v celkovém nezájmu o veřejnou službu. Jednoznačně chybělo motivační nastavení tohoto institutu. Město Prostějov v roce 2012 zajišťovalo výkon veřejné služby, avšak k počtu zájemců o tuto službu byla nabízená místa v rámci veřejné služby kapacitně nedostačující. Dle našich informací výkon veřejné služby zajišťovaly i některé obce správního obvodu města Prostějova. Podle informací romského poradce z Uničova Romové byli úřadem práce zařazováni do systému veřejné služby nedostatečně, což bylo předmětem kritiky majoritní populace. Při zapojení, v ojedinělých případech, podávali standardní pracovní výkony. Statutární město Přerov získalo v průběhu zabezpečování organizace veřejné služby do konce roku 2012 pozitivní zkušenosti. V rámci institutu veřejné služby uzavřel Magistrát města Přerova smlouvy o vzájemné spolupráci s 28 organizacemi založenými nebo zřízenými městem (např. Technické služby města Přerova s.r.o., Sociální služby města Přerova p.o., základní a mateřské školy, neziskové organizace, občanská sdružení). Celkem se na výkonu veřejné služby podílelo 225 osob z řad uchazečů o zaměstnání a současně pobírajících dávky pomoci v hmotné nouzi. Podrobnější data o veřejné službě z dalších lokalit se nezdařilo zjistit, obtížné je rovněž stanovení podílu Romů na daném institutu.

Shoda mezi jednotlivými respondenty z řad romských poradců i NNO panuje v tom, že se jednalo o nástroj represivní, nikoliv motivační, který ve velmi omezené míře umožňuje vstup na otevřený trh práce.

- *Využití sociální ekonomiky jako nástroje řešení nezaměstnanosti Romů, dostupnost těchto aktivit v kraji, příklady dobré praxe.*

V rámci výzvy 30 z OP LZZ získaly finanční prostředky na sociální podnikání následující firmy :

- VS Rychleby s.r.o.: Zpracování ovoce a bylin ve Velké Kraši
- Gábor AVERDROM s.r.o.: Sociální podnik stavební firmy - ukončila předčasně činnost v roce 2012
- VACKUB SERVIS s.r.o.: Sociální podnik
- GRANITES,s.r.o.: Těžba a zpracování kamene ve Staré Červené Vodě
- Interwork servis s.r.o. – Jdeme za prací
- BĚLOTÍN – OP LZZ 3.3 - Chceme v Bělotíně žít a pracovat
- Brontosaurus – OP LZZ 3.3 – Péčí o Jesenicko k novému zaměstnání

O finanční prostředky žádaly další 4 organizace, které měly záměr zaměstnávat Romy, s projekty však dosud neuspěly. S krajskou koordinátorkou konzultovaly své

záměry 2 romské nestátní neziskové organizace (o.s. Educo a o.p.s Amáro Foro), kterým byla zajištěna podpora při sepsání projektu.

- *Výskyt diskriminace na trhu práce a způsoby jejího řešení v kraji; zájem romských obětí o řešení problému, aktivita a postoj odpovědných veřejných institucí k jejímu řešení, popř. dostupnost jiného alternativního antidiskriminačního programu, příklady dobré a špatné praxe.*

Dle sdělení Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský a Olomoucký kraj nebyl v roce 2012 řešen žádný případ diskriminace Romů ze strany zaměstnavatelů. Nestátní neziskové organizace nezaznamenaly přímé diskriminační postupy firem vůči Romům, spíše firmy ukončovaly svoji činnost v důsledku ekonomické krize, propouštěly zaměstnance, tedy i Romy. Nelze zpochybňovat, že nalezení práce klientům značně ztěžuje také etnický původ, svou roli zde mimo jiné sehrávají i zakořeněné předsudky. S otevřenou diskriminací se nestátní neziskové organizace nesetkávají, potvrzují však, že skrytá diskriminace v rámci obsazování pracovních pozic funguje.

- *Alternativní zdroje obživy romských domácností.*

Ze zpráv vyplývá, že nejčastějšími alternativními zdroji obživy je sběr druhotných surovin, zejména železa a barevných kovů, v některých lokalitách sběr ovoce, borůvek, bylin. Rozšířena je zejména krátkodobá práce bez pracovních smluv.

5. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI BYDLENÍ

- *Popis bytové situace Romů v kraji.*

1) *dostupnost bydlení pro tuto cílovou skupinu, jeho kvalita a cena;*

Dostupnost bydlení pro rodiny, které s ohledem na dluhy přišly o možnost bydlení v obecních bytech, ale i pro mladé rodiny s dětmi, je velmi nízká. Některé rodiny odcházejí do Moravskoslezského kraje, kde mají možnost získat byty u firmy RPG/byty a Bruntálu do nemovitostí ve vlastnictví fyzických osob.

Řada rodin během jednoho roku vystřídá i několik ubytoven v kraji i mimo kraj. Stejně tak zejména komerčních ubytoven využívají i Romové z jiných krajů.

Od roku 2011 se na Prostějovsku i v dalších lokalitách rozšířil trend, kdy soukromí majitelé nemovitostí pronajímají romským rodinám byty za nepřiměřenou a mnohdy nadsazenou cenu nájemného. V některých bytech pronajímají rodinám nikoliv celou bytovou jednotku, ale pouze pokoj. Majitel zpravidla umožní rodině přihlásit se na adrese i k trvalému pobytu. V souvislosti s tímto jsou pro majitele nemovitostí romské rodiny jistým příjmem, neboť si jsou vědomi pobírání dávek hmotné nouze či dávek státní sociální podpory. V roce 2012 pak bylo možno pozorovat zvýšenou migraci romských rodin do menších obcí na Prostějovsku, kde majitelé odprodávají či pronajímají romským rodinám zchátralé nemovitosti. V lokalitě je i několik desítek rodin ze Slovenska, přesný počet nelze zjistit.

Situace vede k tomu, že se Romové různě sestěhovávají a bydlí pohromadě ve velkém počtu osob. Jakákoliv snaha o osamostatnění se z kruhu širší rodiny,

v podstatě troskotá na nemožnosti nalézt si samostatné bydlení. Poskytovatelé sociálních služeb upozorňují na fakt, že se nedaří získat bydlení ani pro matky s dětmi, které využívají azylových domů, kde je pobyt časově limitován. Vrací se zpět do původní rodiny, případně k dalším příbuzným.

2) identifikace základních překážek, které brání Romům v přístupu ke standardnímu bydlení;

Města a obce mají nedostatek bytů ve vlastnictví, v některých lokalitách rodina nemá možnost získat další nájemní smlouvu, pakliže na předchozím zanechala dluh. U rodin závislých na dávkách pomoci v hmotné nouzi či pobírající dávky státní sociální podpory je problémem složení kauce, případně uhrazení 3 nájmů před podpisem nájemní smlouvy. Neúspěšní jsou Romové i při snaze získat bydlení prostřednictvím realitních kanceláří, zejména pokud se jedná o rodiny s dětmi.

3) nejčastější příčiny ztráty bydlení (např. neoprávněné užívání bytu, dluhy na nájemném);

Nejčastější příčinou ztráty bydlení jsou dluhy na nájemném, **v některých městech nejsou prodlužovány nájemní smlouvy i v případech, kdy rodiny řádně platí, příčinou je záměr privatizace bytového fondu.**

4) strategie romských rodin při řešení obtížné bytové situace, zejména po ztrátě bydlení (specificky zhodnotit vliv problému na migraci romských domácností v rámci kraje);

Při ztrátě bydlení migrují romské rodiny po komerčních ubytovnách, méně využívají azylových domů, kde sociální služba je obvykle poskytována pouze matkám s dětmi, nikoliv celým rodinám. Dále využívají možnosti nastěhování k příbuzným, či zakupují nemovitosti v menších obcích, které jsou ve špatném technickém stavu.

5) výskyt specifických praktik pronajímatelů a dalších subjektů na trhu s byty při jednání s romskými zájemci o bydlení či nájemci (např. řízené sestěhovávání romských rodin ze strany místní samosprávy; zřizování spádových „romských“ ubytoven; výskyt diskriminace na trhu s byty; příp. jiné jednání, které je v rozporu s dobrými mravy).

V průběhu posledních 2 let jsou k ubytování osob ohrožených sociálním vyloučením i nenaplněné hotely a penziony. Příkladem je hotel Podhoran v Bystřici pod Hostýnem, kde žije cca 15 rodin z Přerova, 1 z Prostějova a 2 z Olomouce.

- **Existence komplexního systémového řešení bytové otázky a revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit v kraji a obcích (např. programy v rámci IPRM, jiné strategie rozvoje obcí/regionů v oblasti bydlení, míra využití dotační podpory z evropských strukturálních fondů, ze Státního fondu rozvoje bydlení či z jiných dotačních programů).**

Komplexní systém řešení bytové otázky není vytvořen. V rámci IPRM byla na Husově ul. v Přerově opravena budova města, kde žijí převážně Romové.

- **Dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti, jejich poskytovatelé, využití dalších nástrojů či programů ke zvýšení udržitelnosti bydlení (míra využívání institutu zvláštního příjemce ze strany pronajímatelů, existence prostupného bydlení, doprovodné integrační sociální programy zaměřené na rozvoj kompetencí potřebných pro hledání a udržení si bydlení, program domovník, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti).**

Termín sociální byt není dosud legislativně ukotven, částečně se může jednat o obecní byty, které však v kontextu vysokého počtu žadatelů jsou obecně pro obyvatele měst méně dostupné

6. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V SOCIÁLNÍ OBLASTI:

- *Podíl sociálně vyloučených Romů na celkovém počtu příslušníků romské menšiny v kraji (kvalifikovaný odhad).*

Obec s rozšířenou působností	Odhad počtu Romů	Podíl sociálně vyloučených Romů
Hranice (31)	900	750
Jeseník (24)	680	650
Konice (21)	32	0
Lipník n. B. (14)	360	180
Litovel (20)	127	40
Mohelnice (14)	23	0
Olomouc (45)	2000	900
Prostějov (75)	1300	1000
Přerov (59)	4500	2 200
Šternberk (18)	650	480
Šumperk (35)	500	400
Uničov (10)	250	60
Zábřeh (28)	120	60
Cekem Olomoucký kraj	11442	6700

- *Přehled sociálně vyloučených romských lokalit v kraji (neuvádět konkrétní ulice a domy) a nejčastější mechanismy jejich vzniku.*

Tabulka č. 5 Prostorové rozložení romských lokalit v kraji

Obec s rozšířenou působností	Počet sociálně vyloučených lokalit
Hranice (31)	2
Jeseník (24)	6
Konice (21)	0
Lipník n. B. (14)	5
Litovel (20)	0
Mohelnice (14)	0
Olomouc (45)	6
Prostějov (75)	8
Přerov (59)	7
Šternberk (18)	8

Šumperk (35)	4
Uničov (10)	1
Zábřeh (28)	0
Celkem Olomoucký kraj	48

- ***Hodnocení dostupnosti sociálních služeb pro vyloučené Romy (zejména služeb sociální prevence) a identifikace bariér, které jim brání služby využívat; role krajského pro romské záležitosti při zajišťování dostupnosti sociálních služeb pro tuto skupinu.***

Ne ve všech lokalitách s vyšší koncentrací příslušníků romských komunit byly zajištěny služby sociální prevence. Z tohoto důvodu krajská koordinátorka iniciovala a podílela se na zpracování Individuálního projektu Olomouckého kraje na zajištění služeb sociální prevence a dále navazujícího projektu. Individuální projekt Olomouckého kraje k zajištění integrace příslušníků romských komunit z OP LZZ 3.2. Cílem projektu bylo zajištění terénních programů v lokalitách, kde dosud nebyla zajištěna vůbec či v dostatečném rozsahu sociální služba. Projekt je realizován od 1. listopadu 2010 do 30. října 2013. Zajišťuje terénní program v ORP Šternberk, ORP Šumperk a ORP Přerov, vyjma města Přerova. Dále v lokalitách, kde nejsou zajištěny služby a dochází k migraci obyvatel, působí mobilní tým. V roce 2012 zajišťoval službu v Lipníku nad Bečvou a v Uničově, kde se přistěhovaly romské rodiny z jiných lokalit na ubytovny. Navazující Individuální projekt zajištění integrace příslušníků romských komunit z OP LZZ 3.2. byl předložen a schválen MPSV ČR v roce 2012. Při jeho zpracování byly využity zkušenosti z předchozího projektu, mimo sociální službu terénní program by měl zajistit dále i sociálně aktivizační služby pro rodiny a s dětmi a protidluhové poradenství.

- ***Zohlednění potřeb sociálně vyloučených Romů ve střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb na úrovni kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k této cílové skupině; cílená dotační politika kraje a obcí, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do této oblasti.***

Potřeby sociálně vyloučených Romů jsou zohledněny v komunitních plánech Olomouce, Prostějova, Šternberka. V ostatních komunitních plánech jsou řešeny v rámci opatření zacílených na osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Přehled komunitních plánů sociálních služeb v lokalitách Olomouckého kraje

Komunitní plány		Územní působnost	Časová působnost
1.	Komunitní plánování sociálních služeb ve městě Šumperk na období let 2007 - 2015	Město Šumperk	2007 - 2015
2.	II. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Přerov pro období let 2011-2015	Město Přerov	2011 - 2015
3.	3. komunitní plán sociálních služeb města Olomouce	Město Olomouc	2013 - 2015
4.	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb města Hranic na období let 2007 - 2010	ORP Hranice	2007 - 2010
5.	Komunitní plán sociálních služeb na Uničovsku 2010 - 2015	ORP Uničov	2010 - 2015
6.	Komunitní plán sociálních služeb a služeb	ORP Jeseník	2011 - 2013

Komunitní plány		Územní působnost	Časová působnost
	souvisejících na Jesenicku pro roky 2011-2013		
7.	Komunitní plán sociálních služeb na Mohelnicku 2007 - 2009	ORP Mohelnice	2007 - 2009
8.	Komunitní plán sociální služeb a služeb navazujících pro roky 2012 – 2016	ORP Lipník nad Bečvou	2012 - 2016
9.	II. Komunitní plán sociálních služeb Litovelska na období let 2010 - 2014	Mikroregion Litovelsko (ORP Litovel a obce Náměšť na Hané a Loučany)	2010 - 2014
10.	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Šternberska na období 2008 - 2010	ORP Šternberk	2008 - 2010
11.	Komunitní plán sociálních a navazujících služeb	MAS Záhoří-Bečva (18 obcí z Mikroregionu Pobečví, Mikroregionu Záhoří-Helfštýn a Mikroregionu Lipensko)	2008 - 2012
12.	2. komunitní plán sociálních a navazujících služeb v Zábřehu na období 2012 – 2015	Mikroregion Zábřežsko	2012 - 2015
13.	Komunitní plán sociálních služeb Konicka na období let 2008 - 2011	Mikroregion Konicko (Mikroregion Konicko + obec Ludmírov)	2008 - 2011
14.	2. Komunitní plán sociálních služeb města Kojetína na období let 2012 – 2016	Město Kojetín	2012 - 2016
15.	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve městě Prostějově pro období let 2010 – 2013	Město Prostějov	2010 - 2013

Krajská koordinátorka se pravidelně zúčastňuje jednání pracovních skupin v Olomouci, Prostějově a ve Šternberku, dále dle možností i v dalších městech a to Uničově, Lipníku nad Bečvou a Jeseníku.

V následující tabulce jsou uvedeny cíle, opatření a jejich plnění pro cílovou skupinu etnické menšiny a cizinci v roce 2011 a 2012 v rámci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2011 až 2014.

Cíl 1	Udržení, rozvoj stávajících a případný vznik nových sociálních služeb
Opatření 1.1 Plnění v roce 2011	<u>Udržení a rozvoj stávajících a případný vznik nových ambulantních sociálních služeb pro děti a mládež</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (dále jen „NZDM“) a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v rámci OP LZZ – GG, OPL ZZ IP OK 3.1 a MPSV – podpora služeb sociální prevence (Ecce Homo, Kappa – Help, Kudy Kam – Podané ruce, Charita Olomouc, Šternberk a Kojetín, Město Olomouc - Miriklo). Projekty podpořené z MŠMT na vzdělávací a volnočasové aktivity. Kofinancování Olomoucký kraj – Program integrace romských komunit. V sociálně vyloučených lokalitách nevznikla potřeba nových sociálních služeb. Neúspěšné bylo jednání s městem Lipník nad Bečvou o zajištění NZDM z podpory IP 3.1.

	Komunitní centrum	Charita Olomouc	212 800
	Nízkoprahový klub Metro	o.s. KAPPA-HELP	108 100
	Romské komunitní centrum - Lačo Jilo	Oblastní charita Přerov	52 000
	NZDM KudyKam	Sdružení Podané ruce, o.s.	209 300
	NZDM Prostějov	Sdružení Podané ruce, o.s.	190 900
	Komunitní centrum Olomouc - Pěňčín	Společenství Romů na Moravě, Romano jekhetaniben pre Morava	30 000

• **Neinvestiční finanční příspěvky do výše 30 tis. Kč poskytované Radou Olomouckého kraje:**

Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace
Šance pro všechny - zajištění sportovních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku n/B	Lošťáková Jana	19 000
Letní pobyt pro děti z rodin ohrožených soc. vyloučením	Tajtrlík o.s.	20 000
Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků	AFS Mezikulturní programy, o.s.	29 000
Volnočasová aktivita PRIMA TŘÍDA pro děti 1. stupně	Rada rodičů základní školy Javorník	20 000

- Podpora nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (dále jen „NZDM“) a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v rámci OP LZZ – GG, OPL ZZ IP OK 3.1 a MPSV.
- V roce 2012 zahájilo činnost Centrum předškolního vzdělávání v Prostějově realizované Občanským sdružením Romodrom
- V roce 2012 byl zahájen projekt IP Vápenná „Společné aktivity obcí mikroregionů Žulovska a Javornicka při integraci osob ze sociálně vyloučených romských lokalit“. V rámci projektu jsou realizovány sociální služby sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (OP LZZ výzva 55)
- Pokračování realizace individuálního projektu města Jeseník „Sociální integrace na Jesenicku“, který je zaměřen na podporu a pomoc sociálně vyloučeným osobám, popřípadě osobám sociálním vyloučením ohroženým. V rámci projektu působí tyto organizace:
 - **Člověk v tísní o.p.s.** zajišťující podporu pracovníkům v sociálních službách na poli terénní práce,
 - **Darmoděj o.s.** provozující nízkoprahový klub pro děti a mládež a zajišťující terénní program pro uživatele drog,
 - **Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s.** poskytující protidluhové poradenství,
 - **Zahrada 2000 o.s.** zajišťující podporu klientům při opětovném vstupu na trh práce.
- Člověk v tísní poskytuje službu nízkoprahového předškolního klubu a Klubu

	matek. V roce 2012 služba byla poskytnuta 19 klientům. Poskytování služby bylo přesunuto na ulici Komenského 41. Prostřednictvím této aktivity usilujeme o zlepšení školní úspěšnosti sociálně znevýhodněných dětí. – Poskytování sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v Romském komunitním centru Žižalka (ambulantní forma služby) a v domácnosti uživatelů (terénní forma služby). Práce s rodinou, pracovní výchovná činnost s dětmi („školička hrou“, doučování), nácvik rodičovského chování, pomoc s rodinnou, finanční a bytovou problematikou, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (úřady, školy, ostatní organizace, aj.), volnočasové aktivity aj. – V roce 2012 byla služba poskytnuta celkem 30 ti rodinám, celkem s 56 dětmi (40 dětí ve věku 0-6 let, 16 dětí starších 6 ti let). Poskytnuto bylo celkem 949 intervencí (574 terénních a 375 ambulantních intervencí) a 303 kontaktů															
Opatření 1.2 Plnění v roce 2011	<u>Udržení, rozvoj a případný vznik terénních programů v sociálně vyloučených lokalitách Olomouckého kraje</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Zahájení IP OK na zajištění integrace příslušníků romských komunit. Sociální služba terénní program je zajištěna ve všech ORP se sociálně vyloučenými lokalitami z IP Olomouckého kraje z OP LZZ 3.2 a z OP LZZ, grantových projektů a MPSV (Člověk v tísni (dále jen „Člověk v tísni, Romodrom, Jekhetane, Poradna pro občanství, SRNM). Z dotací Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a MPSV podpořeny následující obce: Vrbátky, Kobylá nad Vidnavkou, Hranice, Velká Bystřice, Šumperk, Jeseník, Olomouc.															
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: • Projekty podpořené z Rady vlády pro záležitosti romské menšiny na podporu terénní práce na obcích: <table><tr><th>Název projektu</th><th>Realizátor projektu</th><th>Výše dotace</th></tr><tr><td>Terénní sociální práce v obci Vrbátky</td><td>Vrbátky</td><td>175 000</td></tr><tr><td>Podpora terénní práce v Kobylé nad Vidnavkou</td><td>Kobylá nad Vidnavkou</td><td>250 000</td></tr><tr><td>Podpora terénní práce ve Velké Bystřici 2012</td><td>Velká Bystřice</td><td>221 000</td></tr><tr><td>Podpora terénní práce v romské komunitě na Hranicku pro rok 2012</td><td>Hranice</td><td>180 000</td></tr></table> – V sociálně vyloučených lokalitách vznikla potřeba nových sociálních služeb, a to v ORP Uničov a Lipník nad Bečvou (nové ubytovny). Terénní program byl zajištěn v rámci IP Olomouckého kraje na integraci romských komunit mobilním týmem. V září 2012 převzala zajištění terénního programu na Uničovsku organizace občanské sdružení Romodrom. – Realizace IP OK na zajištění integrace příslušníků romských komunit. Sociální služba terénní program je zajištěna ve všech ORP se sociálně vyloučenými lokalitami z IP Olomouckého kraje z OP LZZ 3.2 a z OP LZZ, grantových projektů a MPSV (Člověk v tísni, Občanské sdružení Romodrom, Společně-Jekhetane, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva, Společenství Romů na Moravě,	Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace	Terénní sociální práce v obci Vrbátky	Vrbátky	175 000	Podpora terénní práce v Kobylé nad Vidnavkou	Kobylá nad Vidnavkou	250 000	Podpora terénní práce ve Velké Bystřici 2012	Velká Bystřice	221 000	Podpora terénní práce v romské komunitě na Hranicku pro rok 2012	Hranice	180 000
Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace														
Terénní sociální práce v obci Vrbátky	Vrbátky	175 000														
Podpora terénní práce v Kobylé nad Vidnavkou	Kobylá nad Vidnavkou	250 000														
Podpora terénní práce ve Velké Bystřici 2012	Velká Bystřice	221 000														
Podpora terénní práce v romské komunitě na Hranicku pro rok 2012	Hranice	180 000														

	Romano jekhetaniben pre Morava). – V roce 2012 byl zpracován návazný individuální projekt Olomouckého kraje na integraci příslušníků romských komunit, kde jsou rozšířeny sociální služby – terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a fakultativní služba protidluhové poradenství. – Člověk v Tísni Přerov: – Terénní programy: v roce 2012 bylo podpořeno 195 klientů (1937 úkonů) – Komunitní práce: v roce 2012 bylo podpořeno 50 uživatelů služby (provedeno 550 úkonů)
Cíl 2	Optimalizace sítě a zajištění provázanosti odborných poradenských služeb a návazných fakultativních služeb (zaměstnanost, bydlení, prevence předluženosti, vzdělávání dětí sociálně znevýhodněných)
Opatření 2.1 Plnění v roce 2011	<u>Zajištění koordinovaného postupu pro podporu vzdělanosti cílové skupiny prostřednictvím multidisciplinárních programů</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Zajištěna podpora žáků základních škol formou doučování – OP VK: Romodrom a Člověk v tísni – včetně podpory pedagogických pracovníků a síťování služeb pro rodiny s dětmi. Slovo 21 – příprava žáků na přechod na střední školy a podpora středoškoláků. Podpora zaměstnanosti: Workshop k tématu sociální podnikání, Městský úřad Přerov, 23. 6. 2011. Workshop navazoval na konferenci realizovanou městem Přerov a Agenturou pro sociální začleňování. OP LZZ 3.2 Nová Naděje (zaměstnanost a vzdělávání). Sociální firmy - nový fenomén v oblasti podnikání, 19. 9. 2011 Realizátor: Olomoucký kraj – odbor strategického rozvoje, účast i NNO řešících integraci etnických menšin. Odbor Dopravy: porada se zástupci samospráv, 17. 10. 2011 – možnosti podpory zaměstnanosti v rámci veřejných zakázek, sociální firmy – vstup zajištěn Agenturou pro sociální začleňování Charita Olomouc a Člověk v tísni – projekty z OP LZZ zaměřené na pracovní poradenství. Vznik pracovní skupiny pro inkluzivní a odborné vzdělávání.
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: – Zajištěna podpora žáků základních škol formou doučování – OP VK: Občanské sdružení Romodrom a Člověk v tísni (včetně podpory pedagogických pracovníků a síťování služeb pro rodiny s dětmi). Slovo 21 – příprava žáků na přechod na střední školy a podpora středoškoláků Dža Dureder z podpory OP VK. – V roce 2012 zahájen projekt podpořený z OPVK Tvorba pilotních vzdělávacích koncepcí v sedmi obcích, podporujících rovný přístup ke vzdělávání, který realizuje Člověk v tísni, o.p.s. (Přerov, Prostějov, Olomouc). Projekt navazuje na ukončený projekt Do lavic, v rámci kterého vznikla metodika Systémová spojení zaměřená na podporu spolupráce subjektů integrace. – Působení pracovní skupiny pro inkluzivní a odborné vzdělávání – příklady dobré praxe, řešení situace související se sloučením zvláštní a praktické školy v Moravském Berouně. – Pokračování realizace projektu IQ Roma servis, o. s. Vzdělání JE cesta – sys-

	témy pro výuku a motivaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami – podpořujícího poskytovatele sociální služby NZDM. Olomoucký kraj je partnerem projektu. Podpora zaměstnanosti: Individuální konzultace subjektům, které se ucházely o finanční prostředky z OP LZZ na sociální podnikání a projekty zaměřené na zaměstnanost z výzvy 91.
Opatření 2.2 Plnění v roce 2011	<u>Zajištění koncepčního přístupu a zvýšení dostupnosti bydlení pro rodiny a jedince ohrožené sociálním vyloučením ve vytipovaných lokalitách na území Olomouckého kraje</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Obce a města nemají zájem řešit oblast bydlení pro cílovou skupinu, jedná se o samostatnou působnost. V rámci Lokálního partnerství Přichystalova ul. byl řešen koncept prostupného bydlení. Člověk v tísní – ověřování modelu asistovaného bydlení v Přerově. O.s. Ester – azylové bydlení, garantované bydlení, přechod do běžného nájemního bydlení, provazba sociální služby na udržitelnost bydlení.
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: - Obce a města nemají zájem řešit oblast bydlení pro cílovou skupinu, jedná se o samostatnou působnost. - V rámci Lokálního partnerství Přichystalova ul. byl řešen koncept prostupného bydlení. - V rámci migrace dochází ke zvyšování počtu romských rodin na Prostějovsku, jedná se o problém, který <u>není řešitelný z úrovně kraje</u>. Nabídky na dotační tituly MMR na sociální bydlení nejsou obcemi využívány pro cílovou skupinu. - Člověk v tísní o.p.s. ověřuje model asistovaného bydlení v Přerově a spolupráci s realitními kanceláři. - Občanské sdružení Ester pokračuje v poskytování azylové bydlení, garantovaného bydlení, přechodu do běžného nájemního bydlení s provazbou na sociální služby. - Organizace Petr Otáhal, s. r. o. realizovala v Olomouckém kraji dva projekty podpořené z OP LZZ: Rozvoj znalostí v oblasti problematiky "Právo a bydlení" a Rozšíř si své vzdělání v ekonomické oblasti. Tyto projekty byly určeny pro poskytovatele sociálních služeb a sociální pracovníky působící v romských komunitách.
Opatření 2.3 Plnění v roce 2011	<u>Zajištění koordinovaného postupu a spolupráce veřejné správy (sociálně právní ochrana, sociální dávky, samospráva) a poskytovatelů sociálních služeb v oblasti sociálního začleňování</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Člověk v tísní na Prostějovsku a v Přerově koordinuje aktivity v kontextu vzdělávání dětí. Spolupráce je řešena i na Šternbersku a s o.s. Ester na Jesenicku. O.s. Ester nabízí pomoc a podporu sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, ztratili sociální zázemí, jsou izolovaní a své postavení nemohou z objektivních důvodů sami úspěšně změnit.

	Středem zájmu jsou děti a rodiny, lidé s duševním onemocněním, osamělí a sociálně „závislí“ občané, mezi něž patří početná romská minorita. Člověk v tísní se snaží pomocí programů sociální integrace (Podpora vzdělávání v rodinách) řešit složitou situaci lidí, kteří se ocitli v sociálním vyloučení, zmírnit. Pomocí sítě terénních pracovníků pronikají přímo k postiženým lidem, kterým se snaží pomoci nejen domoci se svých práv, která jsou velmi často porušována, ale zároveň je vedou k plnění jejich povinností.												
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Podpora z rozpočtu kraje v rámci příspěvkového programu „Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování pro rok 2012“: <table><tr><th>Název projektu</th><th>Realizátor projektu</th><th>Výše dotace</th></tr><tr><td>Zázemí pro komunitní práci ve Studenci</td><td>Člověk v tísní, o.p.s.</td><td>41 000</td></tr><tr><td>Účast a sebevědomí - milníky integrace</td><td>Občanské sdružení Ester</td><td>39 000</td></tr><tr><td>Jak neskončit v dluhové pasti</td><td>SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. s.</td><td>40 000</td></tr></table> - Člověk v tísní, o. p. s. na Prostějovsku a v Přerově koordinuje aktivity v kontextu vzdělávání dětí. Člověk v tísní se snaží pomocí programů sociální integrace (Podpora vzdělávání v rodinách) řešit složitou situaci lidí, kteří se ocitli v sociálním vyloučení, zmírnit. Pomocí sítě terénních pracovníků pronikají přímo k postiženým lidem, kterým se snaží pomoci nejen domoci se svých práv, která jsou velmi často porušována, ale zároveň je vedou k plnění jejich povinností. - Spolupráce je řešena i na ORP Šternberk a ORP Jeseník. - Občanské sdružení Ester (Jesenicko) nabízí pomoc a podporu sociálně znevýhodněným skupinám obyvatelstva, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní, ztratili sociální zázemí, jsou izolovaní a své postavení nemohou z objektivních důvodů sami úspěšně změnit. Organizace je zaměřena na rodiny s dětmi, osoby s duševním onemocněním, osamělé a sociálně „závislé“ občany, mezi něž rovněž patří početná romská minorita. - V rámci spolupráce s Agenturou pro sociální začleňování byly osloveny obce v Olomouckém kraji s vyšším počtem příslušníků romské menšiny a to včetně osobních návštěv. Ke spolupráci se přihlásilo Město Šternberk, Město Moravský Beroun, obec Mikulovice a Staré město. Vybrány pro spolupráci od roku 2013 byly vybrány první 3 subjekty.	Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace	Zázemí pro komunitní práci ve Studenci	Člověk v tísní, o.p.s.	41 000	Účast a sebevědomí - milníky integrace	Občanské sdružení Ester	39 000	Jak neskončit v dluhové pasti	SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. s.	40 000
	Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace										
Zázemí pro komunitní práci ve Studenci	Člověk v tísní, o.p.s.	41 000											
Účast a sebevědomí - milníky integrace	Občanské sdružení Ester	39 000											
Jak neskončit v dluhové pasti	SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. s.	40 000											
Cíl 3	Napojení sociálních služeb na oblast zaměstnanosti												
Opatření 3.1 Plnění v roce 2011	<u>Podpora systematizace spolupráce poskytovatelů sociálních služeb a subjektů na poli zaměstnanosti</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Vznik sociálních firem v Olomouckém kraji v rámci výzvy z OP LZZ Sociální ekonomika:												

	VS Rychleby s.r.o.: Zpracování ovoce a bylin ve Velké Kraši Gábor AVERDROM s.r.o.: Sociální podnik stavební firmy STERENA s.r.o.: Hlídací služba VACKUB SERVIS s.r.o.: Sociální podnik GRANITES,s.r.o.: Těžba a zpracování kamene ve Staré Červené Vodě Sociální firmy mají partnery poskytovatele sociálních služeb. Interwork servis s.r.o. – Jdeme za prací BĚLOTÍN – OP LZZ 3.3 - Chceme v Bělottíně žít a pracovat Brontosaurus – OP LZZ 3.3 – Péči o Jesenicko k novému zaměstnání Projekt Kaj Džas realizovaný o.s. Ester Workshop k tématu sociální podnikání, Městský úřad Přerov, 23. 6. 2011. Workshop navazoval na konferenci realizovanou městem Přerov a Agenturou pro sociální začleňování OPLZZ 3.2 Nová Naděje (zaměstnanost a vzdělávání). Sociální firmy - nový fenomén v oblasti podnikání, 19. 9. 2011. Realizátor: Olomoucký kraj – odbor strategického rozvoje, účast i NNO řešících integraci etnických menšin.
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: – Působení sociálních firem v Olomouckém kraji, které získaly finanční prostředky v rámci výzvy z OP LZZ Sociální ekonomika: – VS Rychleby s.r.o.: Zpracování ovoce a bylin ve Velké Kraši – Gábor AVERDROM s.r.o.: Sociální podnik stavební firmy - ukončila předčasně činnost v roce 2012 – STERENA s.r.o.: Hlídací služba – VACKUB SERVIS s.r.o.: Sociální podnik – GRANITES,s.r.o.: Těžba a zpracování kamene ve Staré Červené Vodě – Interwork servis s.r.o. – Jdeme za prací – BĚLOTÍN – OP LZZ 3.3 - Chceme v Bělottíně žít a pracovat – Brontosaurus – OP LZZ 3.3 – Péči o Jesenicko k novému zaměstnání – Projekt Kaj Džas realizovaný o.s. Ester – Sociální firmy mají jako partnery poskytovatele sociálních služeb. Průběh realizace je monitorován členy pracovní skupiny s cílem zpracování příkladů dobré praxe. – Odbor strategického rozvoje Krajského úřadu Olomouckého kraje realizoval dne 17. 12. 2012 workshop „Sociální firmy – nový fenomén v oblasti podnikání“. Účast byla nabídnuta i romským a proromským organizacím a podnikatelům, kteří mají zájem o tuto formu podpory z OP LZZ. – Občanské sdružení Ester – realizace projektu „Podpora zaměstnanosti“ • Hlavním cílem projektu je zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti cílové skupiny dlouhodobě nezaměstnaných osob v regionu Javornicka/Jesenicka. Cílovou skupinu tvoří dlouhodobě nezaměstnaní, projekt pracuje pod dobu 24 měsíců s celkem 80 členy cílové skupiny. • Název operačního programu OP: Lidské zdroje a zaměstnanost • Cílová skupina: dlouhodobě nezaměstnaní (nad 5 měsíců v registraci) • Délka realizace: 1.12. 2012 – 30.11. 2014 – Člověk v tísni Přerov OP LZZ projekt „Společně k integraci obyvatel sociálně vyloučených lokalit v Přerově“ podpořeno 7 446 252 Kč, realizace do 31.12.2012 – Interwork Service s.r.o. OP LZZ projekty „Jdeme za prací“ a „Nejsme méněcenní podpora vstupu OZP na trh práce“ podpořeny a realizují.
Cíl 4	

Vytvoření prostoru pro mezikulturní dialog													
Opatření 4.1 Plnění v roce 2011	<u>Vytvoření systému aktivit přímo podporujících mezikulturní dialog odstraňující společenské bariery</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Konference „Mezikulturní dialog“: „Role médií v integraci cizinců a Romů“, která se konala v kongresovém sále Krajského úřadu Olomouckého kraje 9. 6. 2011. Vystupující se na konferenci věnovali obrazu Romů a cizinců v médiích. Na konferenci volně navázal workshop, v průběhu kterého se diskutovalo o nastolených aktuálních tématech z předcházející konference. Centrum podpory integrace cizinců – realizace platformy subjektů působících na poli integrace cizinců, lektorská činnost na základních školách v Olomouckém kraji.												
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Neinvestiční finanční příspěvky do výše 30 tis. Kč poskytované Radou Olomouckého kraje: <table><tr><th>Název projektu</th><th>Realizátor projektu</th><th>Výše dotace</th></tr><tr><td>ROMSKÁ PÍSEŇ 2012</td><td>Základní organizace Demokratické aliance Romů ČR Prostějov</td><td>20 000</td></tr><tr><td>Šance pro všechny - zajištění sportovních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku n/B</td><td>Lošťáková Jana</td><td>19 000</td></tr><tr><td>Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků</td><td>AFS Mezikulturní programy, o.s.</td><td>29 000</td></tr></table> - Centrum podpory integrace cizinců – realizace platformy subjektů působících na poli integrace cizinců, lektorská činnost na základních školách v Olomouckém kraji. - Vznik organizace IMPERIO o. s. se sídlem v Přerově, zaměřené na multikulturní aktivity s metodickou podporou OK. - UP Olomouc – Protipředsudkové workshopy na školách (IP OP VK) – realizace protipředsudkových workshopů <u>formou zážitkové pedagogiky</u>, se zaměřením na multikulturní výchovu pro školy. - Za podpory OP VK byl v roce 2012 ukončen projekt PROČ – Příběhy Rozprávě-jící O Člověku realizovaný o. s. KAPPA-HELP se sídlem v Přerově. Aktivity CPIC Olomouckého kraje v roce 2012: - dne 28. 1. 2012 se ve spolupráci CPIC Olomouc, 5. Skautského střediska J. E. Kosiny a s panem Bc. Siaka Shabba Tioté (Afrikana) uskutečnila beseda o Africe. Hlavním cílem akce bylo nejen přiblížení kulturních zvyků a získání základ	Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace	ROMSKÁ PÍSEŇ 2012	Základní organizace Demokratické aliance Romů ČR Prostějov	20 000	Šance pro všechny - zajištění sportovních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku n/B	Lošťáková Jana	19 000	Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků	AFS Mezikulturní programy, o.s.	29 000
Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace											
ROMSKÁ PÍSEŇ 2012	Základní organizace Demokratické aliance Romů ČR Prostějov	20 000											
Šance pro všechny - zajištění sportovních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku n/B	Lošťáková Jana	19 000											
Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků	AFS Mezikulturní programy, o.s.	29 000											

	ních informací o Jižní Africe, ale i posílení interkulturní komunikace mezi mládeží a eliminace stereotypů a předsudků z cizích kultur. Účast 19 osob. – Dne 24.4.2012 proběhla beseda a panelová diskuze na téma „Evropské vize a muslimský svět - cesty k usmíření“, ve spolupráci s Eurocentrem Olomouc. Účast 30 osob. – Dne 26.4.2012 se uskutečnila akce „Země draka“ I., kterou pořádalo Centrum ve spolupráci s Konfuciovou akademií při Univerzitě Palackého v Olomouci a sdružením Podané ruce. Akce se konala v prostorách NZDM v Prostějově. Účast 50 osob. – Dne 16.5.2012 se uskutečnila akce „Země draka“ II., kterou pořádalo Centrum ve spolupráci s Konfuciovou akademií při Univerzitě Palackého v Olomouci a sdružením Podané ruce. Akce se konala v prostorách NZDM Kudykam v Olomouci. V rámci akce proběhly ukázky bojového umění Kung-fu, Whushu, Qigong, ukázky tradičního čínského stolování a čínského žonglování s diablem. Účast 50 osob. – Dne 1.6.2012 proběhla akce s názvem „Křížem krážem světem“, akci uskutečnilo Centrum ve spolupráci s Domem dětí a mládeže v Olomouci a Konfuciovou akademií Univerzity Palackého v Olomouci jako oslavu Mezinárodního dne dětí. Účast 100 osob. – Dne 2. 10. 2012 se uskutečnilo interkulturní odpoledne „Bez hranic/Without borders“, a to v prostorách Tereziánské zbrojnice v Olomouci v čase od 16:30 do 21:00. V rámci tohoto odpoledne byla také slavnostně zahájena výstava Jindřicha Štreita s názvem „Jsme ze stejné planety“ v exteriéru Tereziánské zbrojnice, která byla volně přístupná až do 5. 10. 2012. Účast 350 osob. – Dne 16. října 2012 proběhl v prostorách VOŠ sociální CARITAS taneční workshop s názvem „Báilame“ pro začátečníky pořádaný ve spolupráci s občanským sdružením „Aires del Sur“ a CARITAS VOŠs. Účast 19 osob. – Dne 24. 10. 2012 zrealizovalo Centrum volnočasovou akci pro děti a mládež s názvem „Čínská drakiáda pro malé i velké“. Účast 50 osob. – Dne 31. 10. byla v rámci konferenčního setkání (popis viz níže) zahájena slavnostně fotografická výstava SUZ MV ČR „Já člověk“, vzniklá v rámci projektu EUF. – Dne 3. 11. 2012 připravilo Centrum ve spolupráci s občanským sdružením „Aires del Sur“ komponované taneční a hudební představení v prostorách hudebního klubu Apollo 13 v Prostějově s názvem „Los Elementos“. Účast 70 osob. – Dne 8. 11. 2012 uspořádalo Centrum ve spolupráci s Městskou knihovnou Olomouc a Konfuciovou akademií Univerzity Palackého odpolední akci Čínské odpoledne, aneb kultura, tradice a zajímavosti o Říši středu. Účast 100 osob. – Dne 29. listopadu 2012 proběhl v tanečním sále Paloma v Olomouci taneční workshop se zaměřením na africké tance. Účast 32 osob. – Dne 4. 12. 2012 zorganizovalo Centrum vánoční setkání s názvem „Vánoce mnoha světů“. Účast 70 osob. – Dne 6. 12. 2012 připravilo Centrum ve spolupráci s Caritas-VOŠs Olomouc akci s tematikou afrického kontinentu – přednášku s názvem „Jak se žije v Africe“. V rámci přednášky byl přiblížen život na tomto kontinentě a byla také řešena otázka migrace z Afriky na území EU a následně také integrační opatření. Účast 30 osob. – Dne 15. 11. 2012 byla činnost Center SUZ MV ČR prezentována Policií ČR v Holešově (Vyšší policejní škola a Střední policejní škola MV v Holešově). Zástupci krajů JMK, OLK, MSK, ZLK - pracovníci cizinecké policie, styční důstojníci pro práci s etnickými a národnostními menšinami v regionech, policejní ředitelství Praha, ÚOOZ. Byla prezentována běžná agenda činnosti Center a nejčastěji řešené problémy, diskuse.
--	--

	Přednášková činnost na ZŠ, SŠ, VOŠ a VŠ: – dne 16. 2. 2012 – pohádky Číny, spolupráce s Konfuciovou akademií při UPOL, realizováno v knihovně Olomouc. Účast 26 osob. – dne 2. 3. 2012 – pohádky Vietnam, spolupráce s tlumočnickem při CPIC OL, realizováno v knihovně Olomouc. Účast 25 osob. – dne 28. 3. 2012 – beseda na téma „Integrace a migrace“, gymnázium Moravská Třebová, účast zahraničních studentů – projekt Erasmus. Účast 30 osob. Cyklus „Žijeme spolu“. – dne 11. 4. 2012 - kazuistický seminář na téma „Integrace a migrace“, Univerzita Palackého Olomouc. Účast 10 osob. – dne 10. 5. 2012 – beseda na téma cizinci v ČR při DDM. Účast 10 osob. Cyklus „Žijeme spolu“. – dne 8. 6. 2012 CPIC společně s Knihovnou v Libině uspořádali 4 besedy a čtení pohádek Třetizemě pro ZŠ v Libině (1. -5. třída). Cílem bylo seznámit žáky s Vietnamem a jeho kulturou. Účast 120 osob. – Dne 4. 10. 2012 Centrum v Olomouci při odborném učilišti a praktické škole v Mohelnici uskutečnilo celodenní přednáškový blok na téma integrace a migrace. Byla probírána témata jako je xenofobie a rasismus, práce s předsudky. Celý den byl vystavěn na interaktivních metodách práce se studenty. – Dne 20. 11. 2012 byla ve spolupráci s Pedagogickou fakultou univerzity Palackého realizována pro studenty oboru speciální a sociální pedagogika exkurze do Centra v Olomouci spojená s přednáškou na téma „Integrace, migrace v ČR a význam CPIC“. – Dne 29. 11. 2012 byl Centrem na Univerzitě Palackého realizován celodenní kazuistický seminář „Sociální práce s cizinci“. Cílem semináře bylo v rámci interaktivní výuky představit studentům konkrétní řešení situací řešených v rámci odborného sociálního poradenství cizincům z třetích zemí pobývajících na území ČR.
Cíl 5	Zajištění a posílení pozitivních integračních procesů imigrantů a cizinců
Opatření 5.1 Plnění v roce 2011	<u>Udržení a rozvoj sociálně odborného poradenství a sociální asistence imigrantům, případně vznik nových služeb dle aktuální potřeby cílové skupiny a využití iniciativní role kraje v oblasti legislativy</u> Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: Projekty z EU: Centrum podpory integrace cizinců a SOZE o.s. Žebřík - projekty pro rok 2012 ohroženy.
Plnění v roce 2012	Stav opatření: rozpracováno Realizované aktivity v rámci tohoto opatření: – Aktivity Centra podpory integrace cizinců, SOZE, o. s. Žebřík. Zahájení činnosti o. s. Candide zacílené na systematickou podporu sociálních služeb působících v přirozeném prostředí cizineckých komunit a vzdělávací aktivity v oblasti interkulturního vzdělávání. Projekty podpořené ze státního rozpočtu na sociální služby:

Odbor sociálních služeb a sociální práce Ministerstva práce a sociálních věcí poskytl v roce 2012 ze státního rozpočtu na sociální služby s místní/regionální i celostátní působností, jejichž cílovou skupinou byli cizinci, **10 988 000 Kč.**

Druh sociální služby: Odborné sociální poradenství

Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace
Sociální poradenství Olomouc	SOZE	179 000
Poradna pro cizince	Žebřík, o. s.	199 000

Evropský fond pro integraci státních příslušníků třetích zemí

Výběr projektů spolufinancovaných z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí (dále „EIF“) v rámci ročního programu EIF 2011 bude probíhat v souladu se schváleným společným systémem řízení a kontroly pro obecný program Solidarita a řízení migračních toků na období let 2007 až 2013 vytvořeným v České republice.

Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace
Provoz Center na podporu integrace cizinců VI.*	SUZ	19 868 000 Kč
SLOVO – informativní bulletin pro cizince a o cizincích*	O.s. Slovo 21	670 000 Kč
Program na podporu pedagogických pracovníků při práci s žáky cizinci IV*	META o.s.	1 687 000 Kč

* aktivity realizované částečně i na území OLK

Evropský sociální fond – OP LLZ

Okraj - Systémová podpora pracovního uplatnění cizinců a azylantů, žijících na území Olomouckého kraje (CZ.1.04/3.1.02/21.00053), 1. květen 2009 až 30. duben 2012, realizátor SOZE o.s., 8 254 408,00 Kč. Projekt OKRAJ nabízí, v souladu s posláním občanského sdružení SOZE, komplexní řešení situace cizinců ohrožených dlouhodobou nezaměstnaností a sociálním vyloučením. Projekt umožní vytvoření fungujícího systému služeb - aktivit: sociální a právní poradenství, kurzy českého jazyka, kurzy socio-kulturní minimum a rekvalifikační kurzy.

Další činnost do konce roku 2012

Do konce roku proběhne ještě jedno kolo výběrové komise pro výzvu 77, kde je pravděpodobnost, že by mohly být vybrány další projekty zaměřené na tuto CS. Pro rok 2013 a následující se již nepředpokládají další výzvy, v nichž by se cílová skupina cizinci (imigranti, azylanti) mohla objevit.

Realizace konferenčního setkání Terénní sociální práce s cizinci

Dne 31. 10. uspořádalo CPIC pro Olomoucký kraj (financováno EIF viz výše) konferenční setkání s názvem „Terénní sociální práce s cizinci“. Na pořádání akce se podílela CARITAS-VOŠs Olomouc a sociální firma SocioFactor s.r.o, akce se konala pod záštitou Olomouckého kraje. Cílem akce bylo účastníky seznámit se stavem a vývojem terénní sociální práce s cizinci na území ČR. Akce se účastnilo 81 osob, přičemž se akce zúčastnili také zástupci cizineckých minorit – tlumočníci pracující v některých sociálních službách. Zastoupení byli pracovníci státních institucí, studenti, pracovníci nestátních organizací, pracovníci samosprávných institucí, zástupci akademického sektoru atd. V současné chvíli je chystán sborník konference, který bude volně ke stažení na stránkách www.integracnicentra.cz.

	Integrační opatření, která MPSV zamýšlí realizovat v roce 2013 a dílčím způsobem pokrývají i OLK: – Nadále uplatňovat integrační mainstreaming. – Zvyšovat informovanost zaměstnavatelů o podmínkách zaměstnávání různých kategorií cizinců a zvyšovat informovanost cizinců o procedurách legálního zaměstnávání. – Systematicky zajišťovat vzdělávání zaměstnanců pracujících v oblasti integrace cizinců. – Podporovat poskytování informací úřady práce prostřednictvím nejrozličnějších informačních kanálů, a to v co nejširším spektru jazykových verzí. – Provozovat a ve spolupráci s MV aktualizovat obsah webové stránky www.cizinci.cz. – Provozovat a pravidelně aktualizovat informace týkající se zaměstnávání cizinců na Portálu veřejné správy ČR v sekci zahraniční zaměstnanost http://portal.gov.cz. – Z dotací na sociální služby podporovat projekty na sociální poradenství, jejichž cílovou skupinou jsou také cizinci. – Podporovat zapojení nestátních neziskových organizací do procesu integrace cizinců prostřednictvím zveřejňování dalších možností financování aktivit v rámci evropských dotačních programů či mezinárodních projektů. – Zajištění průběžného sledování efektivity dosud realizované výuky českého jazyka v rámci rekvalifikačních kurzů a provedení analýzy míry využívání této výuky, zejména co do počtu zúčastněných. – Spolupracovat s nevládními a ostatními aktéry integrace cizinců formou účasti na přednáškách, kulatých stolech, diskusních fórech v dotačních komisích apod. Další aktivity: – Oblastní charita Přerov poskytuje poradenství pro cizince. Bylo poskytováno v roce 2011 a v roce 2012. V roce 2011 využili služby ambulantního sociálního poradenství 4 cizinci. V terénu bylo kontaktováno 42 cizinců. Za rok 2012 využilo služby ambulantního poradenství (v sociální a právní oblasti) 17 cizinců a 219 cizinců bylo kontaktováno přímo v terénu. Poradenství se týká pouze cizinců z tzv. třetích zemí, tj. poradenství není poskytováno občanům Evropské unie.
--	---

Krajská koordinátorka je zapojena do plánování rozvoje sociálních služeb na krajské i lokální úrovni. Do 30. 8. 2012 byla manažerkou pracovní skupiny Etické menšiny a cizinci v rámci Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb Olomouckého kraje pro roky 2011 – 2014, od 1. 9. 2012 je členkou této pracovní skupiny. Dále se podílela na tvorbě komunitního plánu v Olomouci a Prostějově. Následuje výčet členství v dalších aktivitách v rámci kraje:

1. Členka pracovní skupiny prevence kriminality na Olomouckém kraji.
2. Členka pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci v rámci tvorby a následně implementace komunitního plánu rozvoje sociálních služeb v Statutárním městě Olomouc

3. Členka pracovní skupiny Tour de dvůr v Přerově. Jedná se o projekt, který byl iniciován Policií ČR v Přerově, jehož cílem je spolupráce NNO, města Přerov a Policie ČR v oblasti prevence sociálně patologických jevů i extremismu.
4. Členka pracovní skupiny pro inkluzivní a odborné vzdělávání Olomouckého kraje
5. Členka pracovní skupiny partnerství a pracovních skupin v projektu „Vytvoření a podpora Lokálního partnerství pro sociálně vyloučenou lokalitu Přichystalova 70 „ realizovaném ve Statutárním městě Olomouc
6. Členka pracovní skupiny Etnické menšiny a cizinci v rámci komunitního plánování sociálních služeb v Prostějově

Dotační politika Olomouckého kraje a obcí

Od roku 2008 vyhlašuje Olomoucký kraj dotační titul zacílený na prevenci sociálního vyloučení. Pro rok 2012 byl vyhlášen příspěvkový program **Podpora aktivit zaměřených na sociální začleňování pro rok 2012** určený k podpoře nestátních neziskových organizací, a to sdružení, obecně prospěšných společností, církevních organizací, organizačních jednotek sdružení, a v případě oblasti podpory B. Podpora integrace romských komunit také obcí a svazků obcí, realizujících aktivity související se sociální problematikou na území Olomouckého kraje.

V rámci programu byly vymezeny následující oblasti podpory:

- A) Podpora prevence kriminality – sociální prevence v celkové výši 100 000 Kč
- B) Podpora integrace romských komunit v celkové výši 150 000 Kč
- C) Podpora poskytování sociálních služeb v celkové výši 3 000 000 Kč

V následující tabulce jsou uvedeny celkové požadavky a počet podpořených žadatelů ve všech oblastech:

Oblasti podpory	Počet podaných žádostí	Požadavek ve výši	Počet podpořených projektů	V celkové výši
A. Podpora prevence kriminality	11	917 335	3	100 000 Kč
B. Podpora integrace romských komunit	8	570 630	4	150 000 Kč
C. Podpora poskytování sociálních služeb	108	23 685 478	67	8 000 000 Kč
CELKEM	127	25 173 443	74	8 250 000 Kč

Z oblasti podpory B na integraci romských komunit byly podpořeny následující projekty:

Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace
Komunitní centrum Olomouc - Pěňčín	Společenství Romů na Moravě, Romano jekhetaniben pre Morava	30 000

Člověk v tísni, o.p.s.	Zázemí pro komunitní práci ve Studenci	41 000
SPOLEČNĚ-JEKHETANE, o. s.	Jak neskončit v duhové past	40 000
Občanské sdružení Ester	Účast a sebevědomí - milníky integrace	39 000
Celkem		150 000

Z oblasti C byly podpořeny organizace, které mají registraci sociálních služeb a jejich klientelou jsou převážně Romové:

Název projektu	Realizátor projektu	Výše dotace
Komunitní centrum Armády spásy Přerov	Armáda spásy v ČR	186 400
NZDM 4. lístek	Darmoděj o.s.	66 000
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Charita Hranice	71 700
Komunitní centrum	Charita Olomouc	212 800
Nízkoprahový klub Metro	o.s. KAPPA-HELP	108 100
Romské komunitní centrum - Lačo Jilo	Oblastní charita Přerov	52 000
NZDM KudyKam	Sdružení Podané ruce, o.s.	209 300
NZDM Prostějov	Sdružení Podané ruce, o.s.	190 900
Komunitní centrum Olomouc - Pěnčín	Společenství Romů na Moravě, Romano jekhetaniben pre Morava	30 000
Celkem		1 127 200

Pokud jde o města a obce, pak větší města vyhlašující dotační programy/ granty zejména na podporu sociálních služeb, volnočasových aktivit, sportu a kultury.

Statutární město Olomouc v roce 2012 podpořilo následující projekty zaměřené na romskou menšinu:

Prevence kriminality:

Společenství Romů na Moravě, o.s., "Komunitní centrum Olomouc 2012" : 60 000 Kč

Sdružení Podané ruce, o.s. "Nízkoprahové zařízení KudyKam": 60 000 Kč

Charita Olomouc "Komunitní centrum": 12 000 Kč

Oblast kultury:

Charita Olomouc - Romská pouť 2012 – 20 000 Kč.

Společenství Romů na Moravě o.s. - Olomouc slaví Mezinárodní den Romů.

Podpora sociálních služeb:

Charita Olomouc – Školička Khamoro - 172 380 Kč

Charita Olomouc – Komunitní centrum - 70 000 Kč

Statutární město Přerov

Přímá podpory v sociální oblasti za rok 2012:

Oblastní charita Přerov - 473 000 Kč,
Armáda spásy 1 133 000 Kč.

Granty 2012 - oblast sociální:
Kappa-Help o.s. - 40 000 Kč.

U přímé podpory v sociální oblasti u Oblastní charity Přerov a Armády spásy nelze určit, jak vysoká částka je určena pro služby zacílené na romské komunity.

Statutární město Prostějov

Veřejná finanční podpora - oblast výchovy a vzdělávání
Demokratická aliance Romů ČR, pobočka Prostějov – 10 000 Kč

Tabulka č.7 Přehled sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách v kraji, jejichž cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové.

V tabulce jsou uvedeni poskytovatelé sociálních služeb, jejichž cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové, dále poskytovatelé, kteří se dané cílové skupině rovněž věnují, tvoří však převážnou část uživatelů sociální služby.

Název poskytovatele	Druh služby	Působnost	Pozn.
Občanské sdružení Ester Zálesí	sociální rehabilitace, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, azylové bydlení pro rodiny	Jesenicko	převážně romští uživatelé
Člověk v tísni, o.p.s. Olomouc	Terénní programy	Prostějovsko Přerov, Lipnicko, Uničovsko	dominují romští uživatelé
KAPPA - HELP Přerov	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Přerov	dominují romští uživatelé
Občanské sdružení Romodrom	Terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Moravský Beroun, Šternberk, Prostějovsko	dominují romští uživatelé
Charita Šternberk	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Šternberk – SAS, Litovelsko a Uničov TP od 2010	dominují romští uživatelé
Charita Šternberk	Odborné sociální poradenství	Šternberk a okolní obce	i pro další cílové skupiny
Charita Kojetín	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Kojetín a okolní obce	Klub Maria dominují romští uživatelé
Charita Olomouc	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, NZDM, terénní programy	Olomouc, Přichystalova ul.	dominují romští uživatelé
Oblastní charita Přerov	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, NZDM	Přerov, Kojetínská ul.	romští uživatelé jsou dominující skupinou
Armáda Spásy Přerov	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, Azylový dům, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Přerov	romští uživatelé jsou dominující skupinou
Pontis Šumperk, o.p.s.	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Šumperk	i pro děti neromské,
Sdružení Podané	Nízkoprahová zařízení pro děti	Olomouc	převážně romské

ruce, o.s.	a mládež		děti
Dětský svět Zábřeh	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	Zábřežsko	i pro děti neromské
Charita Zábřeh	Odborné sociální poradenství	Zábřeh a okolní obce	i pro další cílové skupiny
Pro Vás, o.s.	NZDM klub ZÓNA	Olomouc	i pro další CS
o.s. Jekhetane	Odborné sociální poradenství, terénní program	Šumpersko,	i pro další cílové skupiny, TP pro romské uživatele
Fond ohrožených dětí	Azylové domy, Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Celokrajská působnost	i pro další cílové skupiny
Společenství Romů na Moravě	Terénní programy, NZDM (Olomouc)	Jesenicko, Olomouc, Šternberk, Pěčín	dominují romští uživatelé
Drom o.p.s. Brno	Terénní programy -ZSP	Olomouc, Javornicko, Jeseník	dominují romští uživatelé
o.s. Ecce Homo, Šternberk	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, terénní programy	Moravský Beroun	dominují romští uživatelé
Statutární město Olomouc	Terénní programy, NZDM	Olomouc,	dominují romští uživatelé
o.s. Podané ruce Prostějov	NZDM	Prostějov	Navštěvují Olašští Romové
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva	Terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Šternbersko	romští uživatelé TP
Help – in, o.p.s	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Moravský Beroun	romské i neromské rodiny

Tabulka č. 8 Přehled sociálních programů a aktivit pro sociálně vyloučené Romy, které nefungují v režimu sociálních služeb

Poskytovatel	Typ aktivity	Působnost
LEROMENGERO, o.s.	Integrace soc. vyloučených osob, zmírnění sociálního vyloučení, prevence soc.patol jevů, vzdělávací a volnočasové programy	ORP Prostějov – Němčicko
Romská občanská iniciativa, o.s. Přerov	Poskytování poradenských, vzdělávacích a kulturních služeb, ubytovací služby	Přerovsko
O.s. Za lidská práva romských občanů	Volnočasové aktivity pro děti, spolupráce s obcí a školou	Česká Ves
O.s. Pospolitost	Prevence, zaměstnanost, volnočasové aktivity	Mikulovice
o.p.s Amáro Foro	Zaměstnávání, integrace Romů,	Olomouc
O.s. Olašských Romů - DUNERA	Organizace kulturního života, práce s mládeží, snaha po změnách legislativy	Prostějov
Obec Vrbátky	Terénní programy, organizace VPP	Vrbátky
Obec Kobylá nad Vidnávkou	Terénní programy (RVZRM)	Kobylá nad Vidnávkou
Město Hranice	Terénní programy, doplněno doučováním romských dětí na ubytovně (RVZRM)	Hranice
Město Šumperk	Terénní programy (RVZRM)	Šumperk

Město Šumperk	Klubík – aktivity pro děti, doučování	Šumperk
Sdružení SPES, Olomouc	Protidluhové poradenství, poradenství NNO a vzdělávací aktivity pro soc.pracovníky	Olomouc
o.s. Imperio Přerov	Kulturní aktivity, prevence drog. závislostí	Přerovsko
O.s. Róma Jeseník	Práce s dětmi, komunikace s orgány, zaměstnanost, bydlení	Jesenicko
Člověk v tísni, o.p.s.	Komunitní práce	Přerov, Čelechovice na Hané, Dobromilice

7. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZDRAVÍ

- ***Popis zdravotní situace Romů; identifikace zásadních faktorů, které ji ovlivňují.***

Podle informací organizace DROM Brno, která dlouhodobě v Olomouckém kraji zajišťuje službu zdravotně sociální pomoci nelze usuzovat ze situace v Olomouci a na Jesenicku, že některé jevy mají obecnější charakter. Obecnějšího rázu jsou spíše problémy, které se zdravotním stavem přímo nesouvisejí, ale nepřímo jej ovlivňují, jako je zanedbaná prevence, dluhy u zdravotních pojišťoven a nedostatečná doba pojištění pro přiznání invalidního důchodu, které se objevují i v lokalitách jiných krajů.

Romští poradci i poskytovatelé sociálních služeb obecně uvádějí horší zdravotní stav příslušníků romských komunit, který přičítají nevyhovujícím bytovým podmínkám, nevhodným stravovacím návykům, zanedbávání preventivní péče u dětí i dospělých, kouření od útlého věku. Horší zdravotní stav u školních dětí by bylo možno nepřímo vysuzovat z prokazatelně vyšší absence ve výuce.

Podle informace Krajské hygienické stanice v Olomouci bylo v roce 2012 prokázáno celkem 99 případů hepatitidy typu A v kraji, z toho 3 na Jesenicku, 22 na Olomoucku, 11 na Přerovsku, 62 na Prostějovsku a 1 na Šumpeřsku.

- ***Zhodnocení přístupu Romů ke zdravotní péči a identifikace základních bariér, které jej komplikují.***

Z hlediska příčin popsanych problémů lze rozlišit a) individuální postoje a návyky cílové skupiny a b) institucionální bariéry ve využívání systému zdravotní péče a sociální péče spojené se zdravotním postižením.

V případech a) jde zejména o zanedbanou prevenci (typicky gynekologie, stomatologie), nedodržování léčby diagnostikovaných onemocnění, nevhodný životní styl (zejména kouření v době těhotenství a mateřství, nezdravá životospráva) apod.

V případech b) jde zejména o problémy s registrací u lékařů spojené s diskriminačním jednáním, ale také neschopnost klientů přijímat a analyzovat dostupné informace (týkající se životního stylu, nároků a práv spojených s využíváním veřejných služeb apod.) a informace předávané ze strany lékařů a zdravotnického personálu (jde často o jazykové bariéry a komunikační kompetence, uživatelé nerozumí sdělovaným informacím, takže mnohdy ani nedokáží přizpůsobit svoje jednání v rámci léčby požadavkům apod.).

V současné době čím dál zřetelněji vystupují důsledky nedávných změn v povinnostech spojených s úhradou zdravotního pojištění, ale také ve vzniku nároku na invalidní důchod. Významná část uživatelů služby má v současné době dluhy na zdravotním pojištění a bohužel ani snaha je splatit formou splátkového kalendáře se nejeví jako schůdná vzhledem k relativně vysokým splátkám, které pojišťovny požadují.

Ke komplikovanosti této situace významně přispěly také v minulých zprávách popsane náборы nově vznikajících zdravotních pojišťoven, které kulminovaly v roce 2010 (agenti zdravotních pojišťoven vyhledávali osoby přímo v jejich okolí, nesdělovali jim podstatné informace, motivovali je k přechodu k jiné zdravotní pojišťovně drobnými benefity), jejichž výsledkem bylo, že lidé z cílové skupiny změnili pojišťovnu několikrát, že si ani nepamatují, u které jsou registrováni aktuálně.

Objevuje se čím dále více osob, které sice splňují podmínky pro přiznání invalidního důchodu z hlediska zdravotního stavu, ale nesplňují zákonnou dobu pojištění. Vzhledem k jejich objektivnímu zdravotnímu omezení je v souvislosti s dalšími znevýhodněními typickými pro tuto cílovou skupinu velmi nízká šance na nalezení zaměstnání, což jednak v podstatě znemožňuje získání prostředků na doplacení chybějící doby pojištění a dále zvyšuje pravděpodobnost, že tito lidé zůstanou dlouhodobě, pravděpodobně navždy, závislí na sociálních dávkách a s prostředky na úrovni životního minima. Tato situace navíc hrozí i v případě, že by potřebnou dobu pojištění doplatili, protože by jim byl důchod pravděpodobně vyměřen na základě minimální výše procentního vyměřovacího základu. Tento problém je v podstatě neřešitelným a je vysoce pravděpodobné, že do budoucna bude těchto lidí významně přibývat a popsane okolnosti budou sehrávat podobnou roli i v souvislosti s nárokem na starobní důchod.

V Olomouci se pak ZSP více zaměřovala na řešení nevyhovujících hygienických podmínek a závad v bytech, které se objevují především ve 2 sociálně vyloučených lokalitách, jde zejména o vlhkost a plísně. Dalším problémem je dlouhodobý či opakovaný výskyt švábů a štěnic, kteří jsou snad již vůči běžným přípravkům rezistentní.

Na základě zkušeností, které má DROM Brno díky několikaletému působení v terénu v této oblasti, se pracovníci domnívají, že tomuto stavu nepomáhá sociální a prostorová izolace cílové skupiny od společenského mainstreamu. V bezprostředním okolí těchto osob chybí referenční skupiny pocházející z jiných sociálních (tzn. ekonomických, profesních, vzdělanostních) skupin, které by cílovou skupinu konfrontovaly s jinými životními strategiemi, úrovněmi a styly. Zatím pokračující trend vzniku vyloučených lokalit tuto situaci logicky konzervuje, ne-li prohlubuje.

- *Existence specifických praktik zdravotnických zařízení či zdravotních pojišťoven využívaných vůči Romům (např. manipulace při náboru nových pojištěnců, výskyt diskriminace v přístupu ke zdravotní péči, protiprávní sterilizace romských žen či jiné příklady špatné praxe).*

Zdravotně sociální pomocnice se prostřednictvím svých klientů setkávají s případy jednání ze strany lékařů a zdravotnického personálu, které vyvolává podezření z diskriminace na etnickém principu, v některých případech je lze označit za protiprávní. Nejčastěji jde o odmítnutí registrovat klienty jako pacienty s odůvodněním

naplněné kapacity, spojené s neochotou či zamítnutím vydat potvrzení o tomto odmítnutí, které patří mezi zákonem o veřejném zdravotním pojištění uloženou povinnost lékařů. S tímto jevem se setkávají pracovníci organizace zejména na Jesenicku.

Tento problém se i v souvislostech s jinými lokalitami, kde služba působí, snaží řešit s konkrétními zdravotními pojišťovnami, které mají smluvní vztahy s danými lékaři a klienti jsou jejich pojištěnci. Bohužel se nedaří dosáhnout významnější podpory, než je konstatování povinnosti lékařů taková potvrzení vystavovat a příslib, že o této své povinnosti budou dotčení lékaři informováni. K řešení soudní cestou se zatím organizace nepřiklání a snaží se s lékaři vyjednávat ve prospěch klientů, zdravotně sociální pomocníci pak v tomto vyjednávání sehrávají zásadní roli.

ZSP působící v Olomouci k tomuto problému dodává: *„Někteří lékaři požadují, aby si pacienti sami zajistili předání zdravotní dokumentace v případě změny lékaře, což si ale mají lékaři ze zákona vyřídit mezi sebou. Tuto praxi ale zřejmě uplatňují na všechny pacienty. Stejně jako v minulých letech jsem zaznamenala výhrady některých lékařů vůči romským klientům pro jejich nespolehlivost, nesolventnost a v některých případech i simulaci zdravotních potíží. Tyto výhrady ovšem byly většinou oprávněné. V rámci objektivitu ale nutno dodat, že jsem naopak zaznamenala i několik případů velmi vstřícného přístupu lékařů.“*

Další formou nerovného přístupu ke klientům z cílové skupiny je nekorektní jednání ze strany lékařů a sester v rámci prohlídek a vyšetření, které se projevuje nevhodnými komentáři mnohdy v přítomnosti klientů. Jedním z důvodů jsou nepochybně komunikační bariéry na obou stranách. Klienti se neumí vyjadřovat srozumitelně pro lékaře a sestry, nerozumí informacím a pokynům, neumí je přijmout a analyzovat, takže se v důsledku podle nich neřídí. Lékaři pak argumentují špatnými zkušenostmi (nespolehlivost pacientů, problémy s přeregistracemi, placením poplatků apod.), které jsou automaticky přisuzovány dalším jednotlivcům či rodinám, kteří bydlí ve stejné lokalitě či mají společnou charakteristiku (připsanou etnickou příslušností) apod.

V Jeseníku je problém s nedostatkem praktických lékařů, na který organizace již v loňském roce upozorňovala, mimo jiné také dotčené pojišťovny - Českou průmyslovou a Všeobecnou zdravotní pojišťovnu. V řešení situace jsme byli odkázáni na Českou lékařskou komoru a dalším argumentem bylo zdůraznění odpovědnosti za dostatek lékařů na straně kraje.

Je nepochybné, že takové jednání ze strany zástupců veřejných zdravotnických služeb významně zhoršuje důvěru a postoje osob z cílové skupiny k majoritním institucím a odrazuje je od využívání těchto služeb, ke kterým je i tak složité je motivovat vzhledem k jejich sociální a ekonomické situaci, což následně prohlubuje nedostatek preventivní péče i léčení diagnostikovaných onemocnění, případně znesnadňuje vyrovnání se se zdravotními omezeními prostřednictvím standardně nabízených prostředků pro zdravotně znevýhodněné osoby. Asistence ZSP je v těchto situacích klíčová, významně však zatěžuje jejich kapacitu.

- ***Dostupnost a efektivita specifických programů ke zlepšení zdravotní situace Romů v kraji a jejich poskytovatelé (např. program zdravotně sociální pomoci a počet pomocníků v kraji; osvětové aktivity; právní servis pro oběti protiprávního jednání ze strany zdravotnických***

zařízení; existence vzdělávacích programů pro zdravotníky a sociální pracovníky zaměřených na téma zdravotního stavu Romů).

Tabulka č. 9 Dostupnost programu zdravotně sociální pomoc v roce 2012

Poskytovatel	Počet zdravotně sociálních pomocníků	Působnost (lokality, kde působí)
DROM Brno, p.o.	3	Olomouc, Jesenicko

Dostupnost služby zdravotně sociální pomoc ve vybraných lokalitách Olomouckého kraje je znázorněna v tabulce č. 9, která vychází ze seznamu lokalit, ve kterých ZSP během roku 2012 uskutečnila nějakou intervenci. Reálná působnost je ovšem rozsáhlejší, ZSP provádí pravidelně depistáže i v jiných lokalitách, ve kterých se ale často z důvodu menšího počtu obyvatel vyloučených lokalit nepodaří uzavřít dlouhodobější zakázku. V případě Olomouckého kraje byly v roce 2012 takovým případem obce Stará Červená Voda a Žulová.

Působení zdravotně sociálních pomocníků v lokalitách obývaných příslušníky romské menšiny se jeví jako relativně účinné v překonávání popsaných bariér jak na individuální, tak systémové úrovni, které se ve srovnání předchozích let s rokem 2012 zásadně nezměnily. Dá se ale konstatovat, že dochází ke snižování motivace obyvatel vyloučených lokalit zabývat se problémy, které souvisí s oblastí péče o zdraví, protože jsou více zaměstnání problémy spojenými s udržením bydlení, nalezením zaměstnání a v poslední době s dosažením dávek a výhod, které za čím dál přísnějších či komplikovanějších podmínek poskytuje sociální systém. Přesněji řečeno, osoby z vyloučených lokalit jsou motivovány k tomu, aby se ZSP uzavřely zakázku, která se týká zdraví, relativně obtížné je však v naplňování zakázky vytrvat, zvláště pokud je v zájmu služby klienta do řešení zapojit, případně jej naučit základním dovednostem, aby byl v budoucnu schopen problém vyřešit svými silami.

Spojitým problémem, zatím typickým spíše pro větší města, je významná migrace obyvatel lokalit jak v rámci města, tak mimo jeho hranice, způsobená nejčastěji ztrátou bydlení a obecně nemožností dosáhnout trvalejšího pobytu na jedné adrese. Tato migrace, v našem případě zejména v rámci města Olomouce, do velké míry komplikuje poskytování služby, které je přece jen více postaveno na dlouhodobějších zakázkách, jejichž cíle není možné dosáhnout například v řádu týdnů. Pohyb mezi různými adresami pobytu několikrát do roka se tak stává pro naplnění poslání služby významnějším problémem a u obyvatel vyloučených lokalit zároveň nelze hovořit o ojedinělém jevu.

Přes tyto bariéry bylo možné dosáhnout určitých hmatatelných výsledků ve změně postojů a chování osob z cílové skupiny. Největšího účinku dochází u pravidelné docházky na preventivní prohlídky k lékařům a u péče o zdraví dětí ze strany rodičů (návštěvy pediatra). Číselné vyjádření pozitivní změny v individuálním jednání uživatelů služby je uvedeno v následující tabulce. Za významný pokrok v této souvislosti považujeme pozitivní změnu chování, která má trvalejší charakter. K takové změně došlo u 10 uživatelů z 23 v docházce na preventivní prohlídky, u 4 z 11 v pravidelných návštěvách pediatra a u 3 ze 7 v dodržování očkovacího kalendáře apod.

Asistence ZSP při jednání uživatelů s pracovníky zdravotnických institucí, pojišťoven a dalších zase do jisté míry překonává bariéry na straně veřejných služeb.

Nejčastější řešené problémy ZSP v sociálně vyloučených lokalitách:

Nejčastěji byly v roce 2012 řešeny zakázky spojené se začleněním do systému sociální péče, které zahrnují zejména: vyřizování příspěvku na péči a invalidních důchodů a dávek a výhod pro osoby se zdravotním postižením, což bylo způsobeno také nadále probíhajícími změnami v podmínkách pro přiznání těchto dávek a jejich výši; tvořily 25 % zakázek.

Oproti loňskému roku a obecně předchozímu období došlo k určité změně týkající se podílu zakázek spojených s registrací u lékaře, který se snížil (na 8 %) ve prospěch zakázek spojených se stanovením diagnózy (23 %) a léčením nemoci (13 %). Od této změny se dá do jisté míry usuzovat na určitou změnu v oblasti péče o zdraví mezi klienty služby, kteří již mají (díky službě) své lékaře a nyní se soustředí na řešení zanedbaného zdravotního stavu.

Na srovnatelné úrovni však zůstal podíl zakázek souvisejících se zdravotním pojištěním, jakou jsou dluhy na pojištění, změna zdravotní pojišťovny, chybějící karty pojištěnců, které tvořily 19 % zakázek, a konkrétně ubylo zakázek, které se týkaly změny pojišťovny.

8. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ROMŮ

8.1 Extremismus

- *Vyhodnocení vztahu mezi většinovou společností a romskou menšinou v kraji (etnické klima, postoj obyvatel k romské integraci, k aktivitám extremistů).*
- *Výskyt rasově motivované trestné činnosti a pravicového extremismu na území kraje (např. případy útoků mezi Romy a zástupci většinové společnosti, pochody a další protiromské veřejné akce extremistů).*
- *Činnost Policie ČR v této oblasti, osvěta a realizace preventivních programů zaměřených na boj proti extremistům, příklady dobré praxe.*
- *Existence platform na lokální úrovni, které se zabývají prevencí vzniku a šíření protiromských nálad a extremismu, zhodnocení vlivu jejich činnosti na etnické klima v obci, role krajského koordinátora v této oblasti; identifikace příkladů úspěšné spolupráce.*

8.1 Extremismus

- *Vyhodnocení vztahu mezi většinovou společností a romskou menšinou v kraji (etnické klima, postoj obyvatel k romské integraci a k aktivitám extremistů).*

Zkušenosti krajské koordinátorky z jednání se starosty obcí naznačuje interetnické napětí zejména v lokalitách, do kterých se stěhují romští obyvatelé z jiných měst, případně ze Slovenska, případně vznikají nové komerční ubytovny. Starousedlíci vyslovují obavy z trestné činnosti, narušování veřejného pořádku i z poklesu cen nemovitostí. Situace se zhoršuje zejména v letních měsících, kdy děti mají prázdniny a volný čas tráví venku. Při vzniku ubytoven v některých lokalitách vzniká napětí i

mezi romskými starousedlíky a nově přistěhovanými romskými rodinami. Starousedlíci vyslovují obavy ze zhoršení postojů většinové společnosti k Romům obecně.

Dle sdělení pracovníků Krajského ředitelství Policie ČR i poznatků krajské koordinátorky existují v Olomouckém kraji potenciálně „nebezpečné lokality“ a to v Územním obvodu (dále ÚO) Olomouc 2, v ÚO Prostějov 8, v ÚO Přerov 3, v ÚO Šumperk 2 a v ÚO Jeseník 1. Přesnou specifikaci lokalit záměrně neuvádíme, jedná se o města a obce, které jsou pod drobnohledem jak pravicových extremistů, tak i starousedlíků. V roce 2012 docházelo k častým pokusům pravicových extremistů, novinářů a ostatních osob o vyvolání „umělé“ situace jako na Šluknovském výběžku. A to především v lokalitách - ÚO Přerov a ÚO Prostějov. Především „media“ se snažila jakýmkoli způsobem upozornit na danou lokalitu (návodné, cílené reportáže v hlavních vysílacích časech televize a články v denících). Od počátku září docházelo k pokusu o medializaci Prostějovska, Přerova tak, aby byla zdejší situace srovnávána s vyhocenou situací v obcích Rumburk, Varnsdorf, Nový Bor. Vzhledem k většímu počtu Romů přistěhovaných do menších obcí na Prostějovsku nejen z jiných částí kraje, ale i ze Slovenska, se zvýšilo interetnické napětí, občané upozorňovali zejména na narušování veřejného pořádku a drobné krádeže.

Na základě současné situace v celé ČR a ze situace na území Olomouckého kraje (ÚO Přerov, ÚO Prostějov a v náznamech na ÚO Jeseník) byla tato situace vyhodnocena jako částečně riziková v kontextu dalších možných škrtů financí v rámci celé ČR, a byly přijaty opatření, ze strany pracovní skupiny EXTREM OLOMOUC a následně prohloubena spolupráce se styčným důstojníkem KŘ PČR Olomouckého kraje pro menšiny a jeho pracovní skupinou. Tato situace byla přednesena i na jednáních v rámci „pracovní skupiny MENŠINY“. Celkový stav událostí v ČR ukazuje, že obě pracovní skupiny znovu musí velmi úzce spolupracovat na této problematice.

Popis situace v jednotlivých územních obvodech :

ÚO Olomouc

Bezpečnostním rizikem je cílená činnost mladé generace radikálních příznivců z prostředí pravicových extremistů. Zaměřují se proti obyvatelům sociálně vyloučených lokalit na ÚO Olomouc, ale i na jiné lokality na ÚO Prostějov a ÚO Přerov, nevylučují i na území celé ČR. Mladí pravicoví extremisté na teritoriu ÚO Olomouc v roce 2012 zvýšili svou radikální aktivitu, kdy tímto dochází k páchaní protiprávního jednání (násilné TČ a fyzické napadání osob). Část těchto pachatelů je mladistvých, část již dovršila plnoletosti. Výše uvedenou činnost často páchají pod vlivem alkoholu.

ÚO Přerov

Bezpečnostním rizikem je činnost pravicových extremistů zaměřená proti obyvatelům sociálně vyloučených lokalit na ÚO Přerov. Situace je řešena bezpečnostními opatřeními při zjištěných aktivitách a setkáních pravicových extremistů, ke kterým dochází mimo ÚO Přerov a při cestě před nebo po akci by mohlo dojít k útoku na okrese Přerov.

ÚO Prostějov

Bezpečnostním rizikem je činnost pravicových extremistů zaměřená proti obyvatelům sociálně vyloučených lokalit na ÚO Prostějov. Situace gradovala v roce 2012 v lokalitách Němčicka, kdy po nahlášené demonstraci za snížení kriminality v Dřevnovicích došlo k pochodu do Dobromilic.

ÚO Šumperk

Rovněž na tomto území je hlavním bezpečnostním rizikem v souvislosti s činností pravicových extremistů zaměření proti obyvatelům sociálně vyloučených lokalit, kde došlo k přistěhování většího počtu osob do komerčních ubytoven.

V roce 2012 byla dále zaznamenána aktivita (sepisování petice) proti přestěhování Romů do obce Loštice (nezakládalo se na pravdě) a rozesílání dopisů o nastěhování romské populace do měst Olomouckého kraje (Šumperk, Loštice, Litovel, Šternberk a Uničov), která může tento nárůst pravicově smýšlejících osob podpořit.

ÚO Jeseník

Vzhledem ke stále narůstajícímu počtu osob ohrožených sociálním vyloučením a kontextu nejvyšší míry nezaměstnanosti v kraji je vysoce riziková oblast Javornicka. Riziko lze spatřovat zejména v případných demonstracích pravicově orientovaných radikálů proti nepřizpůsobivým obyvatelům a jejich střet s těmito obyvateli či jejich odpůrci z řad levicových extremistů. Nelze také vyloučit individuálně plánované či neplánované útoky s cílem vyvolat nepokoje v dané lokalitě. I v této lokalitě sehrály roli některé články v místním tisku.

- *Výskyt rasově motivované trestné činnosti a pravicového extremismu na území kraje (např. případy útoků mezi Romy a zástupci většinové společnosti, pochody a další protiromské veřejné akce extremistů).*

Za hodnocené období roku 2012 bylo evidováno a prověřováno na úseku trestné činnosti s extremistickým podtextem celkově 59 skutků. Z toho bylo šetřeno 32 trestných činů (23 rasově motivovaných trestných činů, 9 trestných činů z oblasti diváckého násilí, dále bylo spácháno 27 přestupků (11 rasově motivovaných a 16 přestupků z oblasti diváckého násilí).

Porovnáním se stejným obdobím roku 2011, ve kterém bylo spácháno celkem 52 skutků (23 extremistických trestných činů a 8 extremistických přestupků, 9 trestných činů a 12 přestupků spácháno v souvislosti s diváckým násilím), jde o opětovný nárůst, to je ve srovnání s rokem 2011 nárůst o 7 skutků, tj. o 13,5%. Extremistických přestupků bylo v roce 2012 evidováno celkem 27 (2011 - 20 přestupků) to činí nárůst o 7 skutků, tj. o 35%, z toho přestupků v oblasti diváckého násilí bylo v roce 2012 evidováno celkem 16 (v roce 2011 - 12), což činí nárůst o 6 skutků, tj. o 33 %.

Na přelomu měsíce dubna a května byl zaznamenán incident vyvolaný národnostní menšinou na ulici Černá Cesta v Olomouci, který vyvrcholil v měsíci květnu, kdy dne 26.5.2012 v době od 10.00 hod. do 22.00 hod. se na území města Olomouce konalo bezpečnostní opatření za účelem zachování veřejného pořádku při konání plánovaného pochodu příznivců PEX pod názvem "Proti černému rasismu" v Olomouci v lokalitě Černá Cesta.

Dne 15. 9. 2012 od 13.00 hod. do 15.00 hod. se konalo v obci Dřevnovice, okr. Prostějov shromáždění „boj proti kriminalitě“ V obci byl **vyvěšen na úřední desce plakát** „DEMONSTRACE za snížení kriminality nepřízpůsobivých“.

Shromaždištěm bylo místní hřiště v obci Dřevnovice, dále pochod pokračoval kolem místní MŠ po hlavní pozemní komunikaci s ukončením průvodu na místním hřišti Dřevnovice. Zde byl v 15.00 hod. svolavatelem Alešem Badinkou pochod oficiálně ukončen. Účastníci pochodu se po ukončení po skupinkách rozešli. Dle zjištěných informací se téhož dne kolem 17.40 hod. skupina asi 10 pravicových extremistů vydala pěšky do 4 km vzdálené obce Dobromilice. Skupina byla monitorována policisty a perlustrována na začátku obce, kdy následně pokračovala obcí k obecnímu úřadu, kde se nachází domy obývané Romy. Zde kolem 19.00 hod. došlo ke střetu části skupiny PEX s policií, kdy tři osoby ze strany PEX byly zajištěny dle zákonných ustanovení a evidována tři přestupková jednání.

- *Činnost Policie ČR v této oblasti, osvěta a realizace preventivních programů zaměřených na boj proti extremistům, příklady dobré praxe.*

V rámci plnění úkolů Strategie boje proti extremismu 2010, 2011, 2012 a 2013 i plnění úkolů, které vyplývají ve vztahu k menšinám pro období 2012, se specialisté kriminální policie skupiny Extrém Olomouc průběžně zapojovali do předávání zkušeností a společného řešení problémů bezpečnostního charakteru, které ovlivňují jednání příslušníků v jednotlivých sociálně vyloučených lokalitách zejména v městech Přerov, Olomouc, Prostějov a Jeseník. Preventivní aktivity probíhaly jak na pravidelných setkáních členů pracovní skupiny styčného důstojníka pro národnostní menšiny a vedoucího pracovní skupiny Extrém Olomouc, tak i v rámci jednotlivých školení a přednáškové činnosti pro odbornou veřejnost - školy, výchovné poradce, pracovníky OSPOD a další. Dále v roce 2012 policisté pracovní skupiny Extrém Olomouc spolupracovali s pracovníky Krajského úřadu Olomouckého kraje a městy Olomouc, Přerova, Prostějova, Šumperka a Jeseník i nestátními neziskovými organizacemi, které působí v sociálně vyloučených lokalitách.

Specialisté na problematiku extremismus se pravidelně zúčastňují instrukčně metodických zaměstnání po linii extremismu jak na území české republiky, tak i na mezinárodním poli.

8.2 Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem Romů v prostředí sociálně vyloučených lokalit

- ***Charakter kriminality spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí (nejčastější typy trestné činnosti), příčiny a důsledky problému.***

Podle informací Krajského ředitelství Policie ČR v rámci Olomouckého kraje ani jiných krajů v České republice neexistují ze strany Policie ČR relevantní informace týkající se vývoje, charakteru ani typů kriminality obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Policie nesmí sledovat trestnou činnost podle etnicity a původu pachatelů, tudíž ze statistik je možno pouze zjistit, zda se trestného činu dopustil muž, žena, mladistvý, dítě nebo byl skutek spáchán pod vlivem alkoholu, drog, příp. zda se jedná o recidivistu. Zda bylo protiprávní jednání spácháno obyvatelem žijícím v sociálně vyloučené lokalitě příp. Romem se neeviduje a nelze takové skutky statisticky vykázat ani dohledat.

Podle poznatků policistů (mnohdy i ze strany samotných obyvatel lokalit příp. ze strany neziskových organizací) byla v dřívějším období pro obyvatele soc. vyloučených lokalit charakteristická převážně majetková trestná činnost spojená se získáním prostředků na obživu. V současné době se jedná zejména ze strany mladistvých o násilnou trestnou činnost – loupeže, fyzická napadení, dále kriminalitu páchanou pod vlivem drog. Příčin páchaní protiprávního jednání je několik, od snahy získání finančních prostředků na obživu, dále problémy s alkoholismem, gamblerstvím, drogová závislost až po snahu mladistvých k uspokojení potřeb a dosažení standardu životní úrovně srovnatelné s majoritou.

Podle informací romských poradců se většinou jedná o drobnou kriminalitu, zejména krádeže, k násilné trestné činnosti se spíše výjimečně uchylují mladší Romové. Vyskytuje se i lichva, nelze tento problém uchopit, klienti odmítají o těchto věcech hovořit.

- ***Výskyt dalších rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeným prostředí, příčiny a důsledky problému (specifická pozornost tématu užívání drog).***

Kontaktní centra a poskytovatelé sociálních služeb pro osoby ohrožené závislostmi nerozlišují klienty podle národnosti. Nicméně romskými poradci i NNO je signalizován nárůst mladých lidí nadužívajících marihuanu a v některých lokalitách i pervitin. Velkým problémem je závislost na výherních automatech, která se nevyhýbá ani romským ženám.

- ***Existence platforem na úrovni kraje a obcí v oblasti prevence kriminality a rizikových forem chování (např. mezioborová spolupráce Policie ČR s dalšími zainteresovanými institucemi, tvorba lokálních strategií prevence kriminality, činnost pracovních skupin, uzavírání koordinačních dohod), role krajského koordinátora v rámci těchto iniciativ; vliv platforem na bezpečnostní situaci v obci, v kraji.***

Projekt a koordinační dohoda „Tour de dvůr“

V kraji ojedinělý je projekt Tour de dvůr, který vznikl v reakci na pochod extremistů v Přerově v roce 2009. Jedná se o projekt, který byl iniciován Policií ČR v Přerově, jehož cílem je spolupráce nevládních neziskových organizací (NNO), města Přerov a Policie ČR v oblasti prevence sociálně patologických jevů i extremismu. Projekt je zacílen nejen na sociálně vyloučené lokality, ale i na majoritní společnost. Jedná se o

první projekt v Olomouckém kraji, v rámci kterého byla v roce 2010 uzavřena konkrétní koordinační dohoda mezi spolupracujícími subjekty. Participující subjekty se od srpna 2010 pravidelně setkávaly v prostorách jednotlivých NNO, byla řešena např. sociální situace problémových rodin v sociálně vyloučených lokalitách, bytová problematika. Nezastupitelnou úlohu měla tato pracovní skupina všech členů při pochodech členů a příznivců Dělnické strany v Přerově, a to jak v roce 2009, tak i v loňském roce. Cílem dohody je vytvoření pracovní skupiny zastupující zainteresované subjekty a vytvoření plánu jejich činností při předcházení a řešení aktuálních problémů způsobených porušováním zákonnosti, ve kterých obyvatelé sociálně vyloučených a vyloučením ohrožených lokalit figurují jako pachatelé i oběti. K dohodě Tour de dvůr a vytvoření pracovní skupiny vedlo několik aspektů, které v Přerově nastaly. Jednak zde žije poměrně velmi početná romská komunita, která je soustředěna do tzv. ghett. Tyto lokality jsou v těsné blízkosti vlakového a autobusového nádraží, kdy vzdálenost mezi nimi je řádově v desítkách metrů. Přerov se stal již třikrát centem zájmu extremistických stran a v letech 2007, 2009 a 2011 se zde konaly pochody radikálů. Práce uvedené skupiny tudíž má své opodstatnění a její činnost přispívá ke zklidnění situace ve městě, k monitoringu dění nejen uvnitř lokalit, ale také mezi obyvateli města a zájmem práce členů skupiny v současné době je vytvořit podnětné a tvůrčí prostředí (vytvořením sportovních a kulturních akcí) zejména pro romskou mládež, aby nedocházelo ze strany mladistvých k páchání trestné činnosti, příp. došlo ke snížení počtu trestných činů.

Policie ČR v Prostějově zřídila pro řešení problematiky etnických menšin styčného důstojníka, který v pravidelných intervalech realizuje pracovní skupinu, jejíž hlavním cílem je koordinace a spolupráce s neziskovým sektorem v oblasti řešení etnických problémů. Této pracovní skupiny se účastní zástupci veřejné správy – Městského úřadu Prostějov, zástupci NNO působících na Prostějovsku (Člověk v tísni, o.p.s., o.s. Romodrom, Sdružení Podané ruce, o.s.) Městská policie.

V rámci projektu o.s. Sdružení Podané ruce Lokálního partnerství, jsou uskutečňována pravidelná setkání jak platformy, tak i pracovních skupin k jednotlivým tématům, kterých se pravidelně zúčastňuje i styčná důstojnice pro národnostní menšiny KŘ Policie ČR v Olomouci a policisté vyčlenění pro národnostní menšiny. Projekt byl ukončen v roce 2012 a výstupy zveřejněny na webu o.s. Sdružení Podané ruce.

Tabulka č. 10 Existence koncepcí prevence kriminality na úrovni kraje a obcí

Kraj	Existence krajské koncepce prevence kriminality (název a období, pro něž je určena)	Počet obcí s koncepcí prevence kriminality
Olomoucký kraj	Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2013 – 2016	V Olomouckém kraji má strategii zpracováno 13 měst a obcí a to: Jeseník, Šumperk, Olomouc, Prostějov, Jezernice, Litovel, Lipník nad Bečvou, Dobromilice, Velká Bystřice, Šternberk, Hranice, Moravský Beroun, Babice.

Obce a města zpracovávají koncepci prevence kriminality minimálně na 2 roky. Podmínkou získání státní účelové dotace z MV ČR je zpracování tohoto dokumentu.

- *Realizace programů zaměřených na snížení výskytu a recidivy kriminality, rizikových forem chování či na ochranu obětí trestné činnosti; zhodnocení jejich vlivu na bezpečnostní situaci Romů a celkově v obci, příklady dobré praxe.*

Tabulka č. 11 Dostupnost programu asistence pro jednání s policií a dalšími úřady v kraji v roce 2012

Poskytovatel	Počet asistentů pro jednání s policií a dalšími úřady	Působnost (lokality, kde působí)
Člověk v tísni, o.p.s.	1	Přerov

Tabulka č. 12 Dostupnost programu romský mentor v kraji v roce 2012

Poskytovatel	Počet romských mentorů	Působnost (lokality, kde působí)
0	0	0

Bod 8.) Zhodnocení bezpečnostní situace Romů

a) Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem Romů v prostředí sociálně vyloučených lokalit, charakter kriminality spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí (nejčastější typy trestné činnosti), příčiny a důsledky problému a výskyt dalších rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeném prostředí, příčiny a důsledky problému (specifická pozornost tématu užívání drog).

Podle informací styčné důstojnice pro národnostní menšiny Krajského ředitelství Policie ČR Olomouckého kraje je situace v jednotlivých územních obvodech následující:

Olomouc

Policie ČR společně se strážníky Městské policie Olomouc provádí opakované výjezdy do sociálně vyloučených lokalit převážně z důvodu páchání přestupků proti občanskému soužití a veřejnému pořádku včetně rušení nočního klidu ze strany obyvatel těchto domů. Na ubytovnách se zdržují především osoby bez zaměstnání vedené na úřadu práce, které ve zvýšené míře požívají alkoholické nápoje a poté se dopouští protiprávního jednání na úrovni přestupků.

V obcích se zvýšeným počtem sociálně slabých osob, které zde žijí převážně v domech s nevyhovujícími hygienickými podmínkami, rovněž dochází k drobným krádežím, přestupkům proti občanskému soužití a vyhrožování vzájemně v rámci těchto osob příp. vůči starousedlíkům. Policie zde řeší krádeže barevných kovů. Trestná činnost je převážně majetkového charakteru.

Rizikem pro obce s menším počtem obyvatel je sestěhování osob ohrožených sociálním vyloučením, tedy vyšší koncentrace těchto občanů s následnými problémy. Ojedinelá je situace ve městě Šternberk, kde dochází na veřejnosti k opakovaným letitým útokům dvou zneprátených romských rodin vůči sobě navzájem, což je velmi negativně vnímáno ze strany majority.

Přerov

Tzv. sociálně vyloučené lokality, kdy se jedná o rodinné příp. bytové domy, i mimo město Přerov obývají především romské rodiny a občané bez zaměstnání včetně sociálně slabých rodin bez možnosti zakoupení bytu nebo dlužníci na nájemném. V současné době byl zaznamenán nárůst zejména kriminality násilného charakteru (krádeží na osobách s prvky násilí nebo loupeží) páchaných převážně mladistvými z těchto lokalit, případně dětí na útěku ze zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy. Využívají lokality ke skrytým formám pobytu u zdejších rodin a následnému protiprávnímu jednání. Problémové je rovněž chování dětí z těchto lokalit ve škole, kde dochází z jejich strany ke konfliktům s dalšími žáky, ale i s pedagogy nerespektováním autorit.

Prostějov

V tomto územním obvodu je bezpečnostní situace v současné době nejvíce vyhrcoená, a to zejména v obcích, které spadají do teritoria obvodního oddělení Němčice n/H a dále v obcích v teritoriu obvodního oddělení Prostějov 2. Ve zmíněných obcích je zvýšený počet romských rodin, které se přistěhovaly z jiných lokalit v kraji i mimo kraj, došlo i k významnější migraci ze Slovenska. Sociálně slabé rodiny žijí především v menších obcích, a to v rodinných domech většinou s nevyhovujícími hygienickými podmínkami, které jsou v jejich osobním vlastnictví nebo v podnájmu. Policisté řeší nejčastěji případy slovního a fyzického napadení, přestupky proti občanskému soužití a veřejnému pořádku, včetně drobných krádeží.

Šumperk

V roce 2012 nevznikla ve městě Šumperk a blízkém okolí žádná sociálně vyloučená lokalita. V teritoriu Zábřehu n/Moravě se nacházejí dvě ubytovny, které obývají sociálně slabí občané, kdy nejčastěji řešenými případy jsou vzájemné drobné krádeže, narušení občanského soužití mnohdy spojené s následným ublížením na zdraví. Nejvíce osob ohrožených sociálním vyloučením žije v současnosti na Hanušovicku, a to na ubytovně nebo v bytových domech, v menších obcích pak v rodinných domech. Jedná se převážně o samostatně stojící objekty, obyvatelé jsou převážně Romové. Nejčastěji řešené problémy jsou s narušováním občanského soužití a krádeže. Rovněž zde vyhledávají pobyt osoby v celostátním pátrání a recidivisté majetkové i násilné trestné činnosti. Problematika soužití mezi majoritou a převážně romskou komunitou ve městě Hanušovice je v současnosti stabilizována.

Jeseník

V roce 2012 docházelo zejména v obci Uhelná ke konfliktům mezi sociálně slabými klienty o.s. Ester, zejména z řad Romů, a majoritou. Nebyl zde zvýšený nápad trestné činnosti, ale docházelo převážně k přestupkovému jednání, drobným krádežím a slovním útokům ze strany klientů Ester vůči místním občanům, koncem roku však došlo ke zklidnění napětí. V obci Vidnava došlo k přistěhování početné romské rodiny ze Vsetínska a v obci Velká Kraš žije ve 4-5 domech na okraji obce vyšší počet sociálně slabých rodin. V současné době nedošlo na Jesenicku ke zvýšené migraci či zvýšení počtu osob ohrožených sociálním vyloučením, nejsou

zaznamenány žádné rasově motivované útoky příp. riziko nějakého pochodu extremistů na Jesenickou.

b) Spolupráce krajských koordinátorů pro romské záležitosti s krajským ředitelstvím policie ČR a se styčným důstojníkem pro menšiny, přehled aktivit realizovaných ve vzájemné spolupráci v roce 2012.

Dne 25. 1. 2012 a 15. 2. 2012 se styčná důstojnice společně s krajskou koordinátorkou romských poradců účastnila pravidelného školení policistů Olomouckého kraje v problematice menšin v Holešově ve SPŠ a VPŠ MV. Krajská koordinátorka zde školí zejména otázku institucionálního zajištění romské problematiky.

Dne 17. 4. 2012 se styčná důstojnice společně s krajskou koordinátorkou romských poradců účastnila dalšího pravidelného školení policistů Olomouckého, Moravskoslezského a Zlínského kraje v problematice menšin ve SPŠ a VPŠ MV v Holešově.

10. 5. 2012 bylo vedoucím územního odboru Olomouc plk. Tománkem svoláno pracovní setkání zástupců policie včetně styčné důstojnice, vedoucího Extrem kpt. Crhy se zástupci Městské policie Olomouc a krajské koordinátorky romských poradců k případu ublížení na zdraví, kdy dne 26. 4. 2012 došlo k napadení dvou nezletilých chlapců z majority dalším romským nezletilým hochem. K incidentu došlo na sídlišti Černá cesta. Případ byl mediálně sledován a komentován a bylo nutné nastavit další společné kroky směřující ke zklidnění napětí v lokalitě.

Dne 17. 5. 2012 byla styčnou důstojnicí svolána do budovy Krajského ředitelství policie ČR Olomouc pracovní schůzka vedení, člena pracovní skupiny kpt. Crhy se zástupci Krajského úřadu Olomouckého kraje - manažerem prevence kriminality, krajskou koordinátorkou romských poradců, zástupců Magistrátu města Olomouce a neziskového sektoru. Byla projednána situace v lokalitě Černá cesta v Olomouci a oba trestné činy, ke kterým zde během 14 dnů došlo. Dále byli přítomni informováni, že se na sobotu 26. 5. 2012 připravuje bezpečnostní opatření ke shora zmíněné demonstraci, přestože na magistrát města nebyla žádná demonstrace ani pochod ohlášena podle zákona o právu shromažďovacím. Na této schůzce bylo dohodnuto, že se budou pořádat mezi všemi zúčastněnými pravidelná čtvrtletní setkání z důvodu informovanosti v problematice menšin a situace Romů na Olomoucku.

První oficiální setkání styčné důstojnice se členy pracovní skupiny pro problematiku menšin proběhlo v budově Krajského ředitelství Policie ČR dne 28. 5. 2012 za účasti krajského ředitele a náměstka pro VS, krajské koordinátorky romských poradců, zástupců BIS, styčné důstojnice ÚSKPV PP, zástupkyně odboru bezpečnostní politiky MV ČR, styčného důstojníka pro menšiny KŘP Moravskoslezského kraje a jednatele společnosti Sociofactor, o.p.s.

Jednání se zástupci sdružení Podané ruce, o.s. proběhlo v kanceláři svolavatele 14. 6. 2012, kterého se dále kromě styčné důstojnice a člena pracovní skupiny npor. Mgr. Dušana Pytlíčka zúčastnili i zástupci Magistrátu města Olomouc, krajské koordinátorky romských poradců a zástupců neziskového sektoru. Projednána byla navržená témata a obsah činnosti pro jednotlivé pracovní skupiny Lokálního

partnerství, která budou náplní Akčního plánu řešení sociálně vyloučených lokalit pro Radu města Olomouce.

Ve středu 5. 9. 2012 se uskutečnilo v obci Dobromilice na Prostějovsku společné setkání zástupců všech subjektů, kteří mohou přispět ke zklidnění napětí v obci při řešení vzájemného soužití mezi majoritou a romskou komunitou. Jednání se za policii účastnila styčná důstojnice a dva členové pracovní skupiny (kpt. Crha a npor. Kočíř), dále vedoucí OOP Němčice n/H. npor. Mgr. Richter. Jednání se dále zúčastnil krajský manažer prevence kriminality Michal Poláček, krajská koordinátorka romských poradců Renáta Köttnerová, zástupci Městského úřadu Prostějov, Úřadu práce Prostějov, ředitelka ZŠ Dobromilice, zástupci o.s. Romodrom, o.p.s. Člověk v tísni, zastupitelé obce Dobromilice, starostové obcí Němčice n/H, Dřevnovice, Hradčany a Pěňčín. Na tomto setkání bylo stanoveno několik postupů a doporučení pro obec, které pomohou ke snížení napětí v obci a všechny zúčastněné strany se dohodly, že starostovi Dobromilic panu Drnovskému budou nápomocny v rámci své pravomoci k řešení situace.

Ve středu 12. 9. 2012 se uskutečnilo společné setkání zástupců PČR, obce Dřevnovice a krajské koordinátorky romských poradců v uvedené obci a všichni společně se setkali s místními romskými rodinami, aby jim předali informace o dění v obci. Bylo s nimi hovořeno o připravovaném shromáždění, doporučen způsob chování v den pochodu a také jim byly předány informace o opatření policie, které zde budou probíhat. Téhož dne v odpoledních hodinách se styčná důstojnice s vedoucím ÚO Prostějov plk. Mgr. Novákem a vedoucím OOP Němčice n/H. npor. Richterem účastnila setkání s občany Dřevnovic v místním kulturním domě, kde jim byly předány informace k pochodu.

V sobotu 15. 9. 2012 se uskutečnil v Dřevnovicích avizovaný pochod s názvem Boj proti kriminalitě. Policie připravila na daný den standardní bezpečnostní opatření k zajištění veřejného pořádku a ochraně života, zdraví a majetku všech obyvatel obce. Několik dnů před akcí byl prováděn monitoring dění, operativní hlídky byly nasazeny již v nočních hodinách dne 14. 9. 2012. V době konání shromáždění a pochodu nebyl narušen veřejný pořádek a nedošlo k žádným zraněním, útokům ani ke škodám na majetku. Po celou dobu byli na místě přítomni zástupci nevládních neziskových organizací (NNO) a krajská koordinátorka romských poradců. Rovněž v okolních obcích byli přítomni zástupci NNO po dohodě s policií k monitorování dění a zklidnění napětí v romských komunitách.

Dne 10. 12. 2012 se styčná důstojnice na základě pozvání krajské koordinátorky romských poradců účastnila semináře s romskými poradci v rámci Olomouckého kraje, se zástupci NNO a zástupcem Sociofactor o.p.s.. Byla zde projednána otázka pracovní skupiny pro etnické menšiny a cizince, vstup mobilního týmu do lokalit, zástupce firmy Sociofactor PhDr. Daniel Topinka, Ph.D., prezentoval interní a externí metodiku evaluace a její propojení „Zajištění integrace příslušníků romských komunit“.

V pátek 14. 12. 2012 proběhlo další setkání zainteresovaných subjektů v obci Dobromilice na Prostějovsku. Účastnili se jej zástupci PČR (styčná důstojnice, npor. Kočíř a npor. Richter), starosta obce, krajská koordinátorka romských poradců, zakladatel Domobrany ing. Jordán, zástupci Člověka v tísni Michal Sedlák a Dagmar Říhová, krajský manažer prevence kriminality a zástupce odboru prevence kriminality

MV, kterým je nový konzultant pro Olomoucký kraj pan Adolf Polák. Řešila se otázka preventivních projektů, zvolení vhodného kandidáta na sociálního terénního pracovníka, byly zveřejněny výsledky dotazníkového šetření vytvořeného Člověk v tísni o.p.s a další otázky řešení vzájemného soužití majority se zdejší romskou komunitou.

c) Oblast prevence kriminality a rizikových forem chování

Preventivní projekty, např. ke snížení kriminality, zneužívání drog, alkoholu u mladistvých apod. jsou v rámci KŘP OLK realizovány celoplošně mezi populací bez ohledu na etnicitu a nejsou speciálně směřovány k menšinám. Policisté preventivně informační skupiny (PIS) však pořádají ve spolupráci s neziskovými organizacemi např. Charita, Kappa - HELP, Armáda spásy a další, různé besedy a přednášky v jejich zařízeních nebo nízkoprahových centrech se zaměřením na prevenci kriminality a zvyšování právního vědomí zejména mezi dětmi a mladistvými. Cílovou skupinou těchto setkání jsou převážně klienti NNO, většinou z řad Romů, nebo dětí žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Policisté PIS a členové pracovní skupiny jsou i členy pracovních komisí prevence kriminality měst a obcí.

Město Kojetín se přihlásilo k preventivnímu projektu Ministerstva vnitra, odboru prevence kriminality pod názvem „Úsvit“, který je cíleně zaměřen na sociálně vyloučené lokality. Další města a obce tento preventivní projekt nevyužila.

Prevenci se věnují i pracovní skupiny „Tour de dvůr“ v Přerově a pracovní skupina při městě Hanušovice, jejichž členy jsou zástupci PČR.

Policisté si uvědomují nutnost zabývat se řešením otázek souvisejících s problematikou menšin, zejména v oblasti úzké spolupráce s neziskovým sektorem. Spolupráce v našem kraji je z romských občanských sdružení se Společenstvím Romů na Moravě se sídlem v Olomouci. Z dalších nevládních neziskových organizací pak v rámci Olomouckého kraje spolupracuje PČR opakovaně v průběhu roku s o.p.s. Člověk v tísni v rámci jejich působnosti v kraji, o.s. Kappa- Help Přerov, Ecce Homo Šternberk, Romodrom o.s. na Prostějovsku, o.s. Jekhetane na Šumpersku, Charita Přerov a Armáda spásy Přerov, sdružení Podané ruce o.s. Olomouc, s Poradnou pro občanství a lidská práva ve Šternberku a dalšími subjekty, kteří se touto problematikou zabývají.

Velmi úzká je rovněž spolupráce s krajskou koordinátorkou romských poradců Krajského úřadu Olomouckého kraje a dochází k vzájemné výměně informací týkajících se řešení aktuálních problémů příp. společného postupu při jejich řešení.

Policisté se účastní setkání se zástupci jednotlivých mimopolicijních subjektů, společně se zabývají nejen řešením aktuálních bezpečnostních problémů v jednotlivých lokalitách, ale zapojují se také do kulturních a společenských akcí pořádaných státní správou, samosprávou a nevládními organizacemi zejména při dohledu nad klidným průběhem akcí pořádaných pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit a klienty NNO. Účastní se rovněž táborů pro děti ze sociálně slabých rodin a znevýhodněného prostředí, kdy převážnou část tvoří romské děti.

Spolupráce je vyvíjena také při řešení eskalace napětí mezi majoritou a minoritami v rámci jednotlivých měst a obcí na Olomoucku a také při pochodech přívrženců pravicového extremismu.

Příkladem dobré praxe je také pravidelné setkávání policistů s krajskou koordinátorkou romských poradců v rámci vzdělávání policistů, která je externí lektorkou vzdělávacího školení. Krajská koordinátorka se rovněž účastní pracovních jednání členů pracovní skupiny pro menšiny na Krajském policejním ředitelství v Olomouci, ale také na jednotlivých územních odborech.

- ***Role krajského koordinátora při řešení problému užívání drog ze strany romských uživatelů, zhodnocení spolupráce s krajským protidrogovým koordinátorem.***

Role krajského koordinátorky v této oblasti není výrazná, informuje krajskou protidrogovou koordinátorku o situaci v kraji, pokud je z některých lokalit signalizován zvýšený výskyt uživatelů návykových látek. Olomoucký kraj má zpracován Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2011 – 2014. Vyjma o.s. Podané ruce – NZDM Prostějov, se další organizace nevěnují specificky romským uživatelům návykových látek.

- ***Zhodnocení dostupnosti programů primární, sekundární a terciární prevence pro uživatele návykových látek z vyloučených romských lokalit.***

Programy prevence pro uživatele návykových látek jsou zajišťovány některými poskytovateli sociálních služeb, a to zejména NZDM. Prevence na školách je organizována odborem školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím výchovných poradců. V roce 2012 byl schválen Krajský plán primární prevence na léta 2013 – 2014.

8.3 Migrace Romů

- ***Migrace Romů v rámci kraje, její příčiny a důsledky; postoj veřejných institucí k tomuto problému a existence specifických opatření v této oblasti.***

V Olomouckém kraji je migrace odborníky vnímaná jako jedna ze zásadních překážek procesu sociální integrace. V reakci na tuto skutečnost byl do Individuálního projektu Olomouckého kraje na zajištění integrace romských komunit zakomponován i mobilní tým v rámci terénního programu, který může reagovat pružně na vznik nových sociálně vyloučených lokalit. Lokální konzultant Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách ve spolupráci s krajskou koordinátorkou monitoroval migraci v kraji s cílem zobecnění možných závěrů. Zdrojem informací byl monitoring ubytoven v celém regionu (cca 23 ubytoven - Přerov, Přerovsko, Prostějov, Prostějovsko, Lipník nad Bečvou, Hanušovicko, atd.), monitoring bytových domů v rukách soukromých vlastníků (Hanušovice, Mostkovice, Uničov atd.), sledován byl proces stěhování Romů do venkovských sídel. Podrobně byla ve spolupráci Olomouckého kraje a Agentury rovněž zmapovaná situace Romů vystěhovaných ze Vsetína. Výsledky byly zveřejněny na webových stránkách Agentury v roce 2011 („Vystěhování Romů ze Vsetína na Jesenicko a Prostějovsko“ (Vomastková, K., FSS MU v Brně, 2011)). V roce 2012 probíhala migrace mezi městy

Moravský Beroun a Šternberk, kdy v prvním městě byly rodiny vystěhovány pro nehrazení nájemného a hledaly podnájem v druhém městě. Jednalo se cca o 6 – 7 rodin, z nichž některé se navrátily zpět do Moravského Berouna převážně k příbuzným.

Za příčiny migrace lze považovat:

Starší jednotlivci a rodiny: předchozí pobývání v nebytových prostorách – zahradní domky, garáže, neshody v předchozím místě bydliště – ať už v podnájmu nebo na jiné ubytovně, klienti nenašetří na kauci, aby mohli jít do běžného nájmu.

Dalšími důvody jsou: ztráta předchozího bydlení v exekuci či vystěhování jinou formou, většinou bývá důvodem dluh na nájemném, na ubytovnách jsou ochotnější než jinde ubytovat Romy, ztráta bydlení po rozvodu, obecně rozpad rodiny (mírný trend – stabilnější rodiny jsou stabilnější i z hlediska migrace).

Mladí lidé bez historie rodinného života: odchod z ústavní výchovy, nemožnost získat nájemní bydlení, ačkoli nejsou zatíženi dluhy ani jinými problémy, neuplatní se na trhu s byty, což má negativní dopad pro pracovní uplatnění.

Tuto migraci nelze považovat za dobrovolnou, ale vynucenou. Velký počet jedinců pak migruje z místa na místo, neboť azylové bydlení je na dobu určitou, některé komerční ubytovny jsou nestabilní, mění podmínky bydlení, mění se účel využití budov, zpřísňují se pravidla, např. omezení ubytování rodin s dětmi.

Výsledky monitoringu naznačují, že jedinci, kteří přijdou o kvalitní bydlení s nájemní smlouvou, jsou velmi často vystaveni nutnosti migrovat z místa na místo a pouze ojediněle najdou cestu zpět do normálních nájemních vztahů.

Pokud jde o řízenou migraci, pak lze uvažovat o otevřené či skryté podpoře vystěhování ze strany obcí a nástrojích tohoto fenoménu. Jedná se o:

- Doplatek na bydlení je předmětem správního posouzení, využívá se v případech hodných zvláštního zřetele, záleží u něj na životní situaci – prostor pro využívání doplatku k udržování obyvatel mimo obec, kde se dávky vyplácejí
- Prodej problematických bytových domů ze strany města

Dalším trendem je stěhování z velkých měst do malých, z malých do obcí, z centrálních oblastí do periferních.

- Jedná se o jednoznačně pozorovatelný jev, důvodem jsou menší životní náklady, ale především levné bydlení – levné i pro obce, i realitní kanceláře, i chudé lidi samotné
- Spontánní proces - obyvatelé si nakoupí nemovitosti, tam kde jsou nejlevnější, kdy zdrojem financí může být převedení nájemních práv, odstupné při prodeji nemovitostí, nebankovní úvěr
- Řízený proces, ve kterém sehrávají roli NNO, firmy vykupující dluhy, exekutorské firmy

Lze hovořit o rizicích tohoto trendu pro malá města, obce a chudé regiony. Doprovodné faktory mohou prohlubovat sociální vyloučení, jedná se o vzdálenost od úřadů práce, orgánů OSPOD, absence sociálních služeb. Malé obce nemají

dostatečný aparát k sociální integraci, dostatek finančních prostředků, na druhé straně však povinnost řešení širokého spektra povinností vyplývajících např. z přenesené působnosti. V těchto obcích hrozí reálné riziko zhoršení občanského soužití, dochází k poklesu cen nemovitostí a atraktivity obce, hrozí dále riziko interetnického napětí a extremismu.

- ***Migrace Romů do zahraničí a podávání žádostí o politický azyl (existence problému v kraji; státy, kam nejčastěji Romové emigrují a příčiny jejich odchodu).***

V Olomouckém kraji se s největší pravděpodobností nejedná o početně významnou skupinu obyvatel, která by odcházela do zahraničí, případně žádala o politický azyl. Informace o této oblasti jsou kusé a liší se podle jednotlivých lokalit. Dle odhadu romské poradkyně v Lipníku nad Bečvou se z Velké Británie navrátily 3 rodiny, které si udržely bydlení, nemají výrazné problémy. Podle informací z Hranic Romové, kteří se vraceli z Velké Británie zpět do ČR, většinou nic nevlastní a vzdali se i bydlení na ubytovně nebo v obecním bytu. Problémy jsou se zápisem do škol, jejich absence a potřeba jejich doučování z důvodu přezkoušení. Je třeba řešit dluhy za komunální odpad a dluhy vzniklé na zdravotním pojištění. Z Jesenicka je několik rodin dlouhodobě ve Velké Británii. Migrace rodin probíhá i z Přerova, počet rodin není znám. Jedná se o otázku, se kterou se Romové neradi svěřují, aby neměli problémy. Nicméně několik respondentů konstatovalo, že se ve Velké Británii zhoršila situace a obtížněji hledali zaměstnání, proto se vrátili zpět.

- ***Popis situace těch Romů, kteří se vrátili zpět do ČR, identifikace problémů, kterým po návratu čelí;***

Ve sledovaném období nebyly signalizovány významnější problémy po návratu z ciziny, ve 2 případech byla na Prostějovsku řešena povinná školní docházka po návratu rodin.

- ***Postoj veřejných institucí k romským domácnostem, které se vrátily zpět do ČR a jejich činnost v této oblasti (např. snaha situaci koordinovaně řešit, realizace opatření v této oblasti, příklady dobré a špatné praxe).***

Vzhledem k tomu, že návrat rodin není masivní do jednotlivých lokalit, nebyly zjištěny významnější problémy či nutnost koordinovaného řešení.

9. ROZVOJ ROMSKÉ KULTURY A JAZYKA

- ***Zájem Romů o udržení si a rozvoj vlastní kultury a jazyka, (kdo je iniciátorem těchto aktivit – představitelé Romů, NNO, vzdělávací instituce, místní samospráva); zhodnocení míry naplnění jejich kulturních potřeb v kraji, identifikace překážek, které jim v tom brání.***

Za bariéru rozvoje romské kultury lze považovat skutečnost, že v kraji absentují organizace, které by se intenzivněji touto oblastí zabývaly, rovněž zájem o výuku romského jazyka u dětí a mládeže je minimální. Aktivním nositelem romských tradic

je pouze pobočka Společenství Romů na Moravě a Charita Olomouc. Nejvýznamnější akcí Charity Olomouc byl 14. ročník Romské pouti v bazilice Navštívení Panny Marie na Sv. Kopečku u Olomouce dne 22. 9. 2012, mši sloužil romský kněz Vojtěch Vágai. Liturgii hudebně provázela slovenská romská kapela Jekh Drom, jejím členem je také Ján Mižigár, který ztvárnil hlavní roli ve filmu Cigán. V rámci kulturního programu vystoupila hudební skupina Imperio, taneční a hudební soubor Společenství Romů na Moravě a další soubory i z jiných krajů. V rámci implementace komunitního plánování v Olomouci jsou plánovány kulturní aktivity ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a krajem.

- *Existence podpory Romů v této oblasti ze strany veřejných institucí, kraje a obcí - včlenění tématu do strategií rozvoje kraje a obcí, míra zapojení příspěvkových organizací jako jsou muzea či jiné kulturní instituce do této oblasti, dotační podpora romské kultury a jazyka ze strany kraje a obcí.*

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje program PODPORA KULTURNÍCH AKTIVIT V OLOMOUCKÉM KRAJI, jehož cílem je podpořit a rozšířit hodnotné typy kulturních aktivit na území Olomouckého kraje. Vymezené cíle programu umožňují prezentovat kulturní aktivity národnostních menšin. V roce 2012 dále občanská sdružení, humanitární organizace a fyzické osoby mohou žádat o přidělení příspěvků na činnost do 30.000 Kč, a to na následující oblasti: vzdělání a věda, mládež, **kultura**, sport a tělovýchova, prevence kriminality, sociální patologie a primární prevence drogových závislostí, zdravotnictví, sociální služby a humanitární pomoc, turistický ruch a životní prostředí.

V roce 2012 byly podpořeny následující projekty:

Žadatel	Název projektu	Poskytnuta částka
Lošťáková Jana Lipník nad Bečvou	Šance pro všechny - zajištění kulturních aktivit pro sociálně ohrožené děti a mládež ve městě Lipníku nad Bečvou	19 000 Kč
Občanské sdružení "Moravská brána"	Loutka kamarád	20.000 Kč
AFS Mezikulturní programy, o.s.	Rozvoj občanské společnosti: Mladí lidé bez kulturních předsudků	29 000 Kč
Základní organizace Demokratické aliance Romů ČR Prostějov	Romská píseň 2012	20 000 Kč
Celkem		88 000 Kč

- *Dostupnost výuky romského jazyka, dostupnost výuky oboru romistika v kraji, identifikace úspěšných projektů a příkladů dobré praxe v této oblasti.*

V Olomouckém kraji není dostupná výuka romského jazyka. V předchozích letech na základě poptávky studentů vyučovala romský jazyk rodilá mluvčí, která pracovala na Charitě Olomouc. Ze strany Romů ani škol nebyla reflektována potřeba výuky romského jazyka. Dne 6. 11. 2012 uspořádala Charita Olomouc ve spolupráci

Filozofickou fakultou UP Olomouc první ročník Dne romského jazyka. Návštěvníci měli možnost získat informace o romském jazyce a kultuře Romů, spatřit vystoupení několika romských tanečních i hudebních skupin. Program připravili s dětmi pracovníci NZDM Společenství Romů na Moravě a NZDM Miriklo. Prezentovány byly informační tematické materiály, mimo jiné s romskými recepty.

10. HLAVNÍ DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SITUACE ROMSKÉ MENŠINY A DALŠÍ DOPLNĚNÍ

- ***Další postřehy k situaci Romů v kraji***

Reformy prováděné vládou jsou zaměřeny téměř výhradně represivně (DONEZ apod.) nebo nemotivačně (ztráta bonusu za odpracovanou veřejnou službu, snížení počtu osob na VPP). Obyvatele strukturálně postižených regionů s vysokou mírou nezaměstnanosti jsou tímto ve stále obtížnější situaci a svoji frustraci často spíše než k vládě vnímají směrem k obyvatelům sociálně vyloučených lokalit, kteří jsou vnímáni jako příživníci státu, kteří mu nic nepřinášejí. Oproti tomu dopadá stále větší bezvýchodnost situace i na obyvatele sociálně vyloučených lokalit, kteří jsou tím nepřímo čím dál více tlačeni k využívání alternativních způsobů obživy (půjčky, drobné krádeže, práce na černo apod.).

Na Jesenicku se objevila firma, která nabízí úvěry i osobám pobírajícím dávky hmotné nouze. Toto jednání by mělo být možné postihnout jako nekalou obchodní praktiku nejlépe neuznáním takové pohledávky pro nedostatečné zjištění dostatečných příjmů dlužníka. Je potřeba v tomto zajistit dostatek precedenčních rozhodnutí, které odradí obdobné firmy.

Dlouhodobým problémem je financování služeb sociální prevence ze strany MPSV, situace se vyhrotila počátkem roku 2013, kdy někteří poskytovatelé NZDM, terénní práce a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi obdržely podstatně nižší částky na provoz, došlo k propouštění sociálních pracovníků. Někteří kvalifikovaní sociální pracovníci, kteří mají rodiny, odcházejí z organizací a hledají stabilnější zaměstnání.

- ***Náměty pro systémové změny na národní úrovni v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.***

- Klíčová je zejména zaměstnanost – nástroje aktivní politiky zaměstnanosti by v regionech s vysokou nezaměstnaností neměli být využívány na rekvalifikace bez příslibu pracovních míst, protože jinak se jedná o zbytečně vynaložené prostředky. Zásadním přínosem by bylo zvýšení množství finančních prostředků na přímé zaměstnávání (VPP a SÚPM), které nejenže sníží objem vyplácených sociálních dávek, ale zároveň podpoří spotřebu domácností a zajistí odvody na zdravotní a sociální pojištění.

- Nově upravená veřejná služba by měla být nastavena více motivačně. V případě navrhovaného zkráceného úvazku na VPP ve výši 4.000 Kč by bylo motivační, kdyby se například 60 % tohoto příjmu nepočítalo jako příjem pro účely dávek hmotné nouze bylo by to pro klienty zajímavé. Jinak o to nebude zájem, protože to, co si vydělají navíc, o to budou zkráceny dávky hmotné nouze.
- Rozšíření počtu zdravotně sociálních pomocníků jako specifického nástroje v oblasti prevence a zajištění financování z Ministerstva zdravotnictví ČR
- Pozitivně lze hodnotit dotační titul Úřadu vlády ČR na zajištění integrace romské menšiny a to zejména v oblasti komunitní práce, která nabývá na důležitosti a nelze ji řešit z jiných dotačních zdrojů. Problémem však je skutečnost, že finanční prostředky přicházejí organizacím pozdě a nelze tak zaručit nezbytnou **kontinuitu tohoto významného integračního nástroje.**
- Zahájit jednání z úrovně Rady vlády pro záležitosti romské menšiny s Českou biskupskou konferencí o naplňování Směrnice pro pastorační práci Romů a zapojení církví do procesu sociální inkluze Romů.

Styčná důstojnice pro národnostní menšiny KŘ PČR Olomouckého kraje navrhuje následující opatření pro roky 2013 – 2014 :

- V nové Strategii práce policie s menšinami pro období 2013-2014 by měla být pevně zakotvena pro policisty s územní odpovědností, kteří mají ve svém teritoriu sociálně vyloučenou lokalitu, povinnost systematického vzdělávání pro práci s menšinami a doplnění této problematiky do pracovní náplně policisty, tak aby se tato problematika stala součástí hodnotícího mechanismu ze strany vedoucího oddělení,
- Zřídit po vzoru Slovenské republiky tzv. policejní specialisty pro práci s menšinami na jednotlivých obvodních odděleních, kteří by se věnovali této problematice podrobněji, a byl jim vytvořen zvýšený prostor pro tuto konkrétní činnost,
- Zahájit v praxi využívání supervize pro policisty, kteří se zabývají problematikou menšin.

Použité zdroje:

V rámci shromažďování podkladů pro zprávu byly osloveny nestátní neziskové organizace působící na poli integrace romských komunit, romská sdružení působící v kraji a pracovníci zajišťující integraci příslušníků romských komunit ve správních obvodech obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Ke zpracování kapitoly zaměřené na vzdělávání bylo využito podkladů odboru školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Olomouckého kraje. Dále bylo využito podkladů Krajského ředitelství Policie ČR, Českého statistického úřadu a Úřadu práce ČR, krajské pobočky Olomouc.